

mosty

**ADAM VOJTĚCH:
PŘÁL BYCH SI,
ABY SPOLEČNOST
I NADÁLE TÁHLA
ZA JEDEN PROVAZ**

MOSTY 03 | 2020

03

9 771805 956007

A black goal net is positioned in a dimly lit hallway. The hallway leads to a bright outdoor area with a railing and a sign that says '102'. The scene is lit with a cool blue light, creating a sense of anticipation and hope.

Těšíme se, až budou stadiony znovu nabité vaší energií

Podporujeme sport i kulturu. Brzy zase budeme s vámi.
Moc se na vás těšíme.

Vážení přátelé,
 letošní třetí číslo se Vám dostává do rukou pravděpodobně v období, kdy již nejhorší vlna epidemie koronaviru pominula. Věřím, že se Vám nic nestalo a že se můžeme společně těšit na teplé letní měsíce, kdy bychom měli nabrat sílu a odpočinout si. V čísle se vrátíme ještě ke koronavirové epidemii, a to rozhovorem s panem ministrem zdravotnictví Adamem Vojtěchem a také informacemi, co všechno jsme podnikli, aby epidemie dopadla co nejméně na lidi se zdravotními postiženími. Koncem června slavíme 20 let naší organizace, a proto přinášíme druhý díl článku o činnosti NRZP ČR. Jsem přesvědčen o tom, že vás zaujme také rozhovor s arcibiskupem olomoucké arcidiecéze panem Janem Graubnerem. Jak mnozí z vás jistě vědí, na začátku července se na Velehradě konají pravidelné Dny dobré vůle u příležitosti svátku Cyrila a Metoděje. Toto setkání lidí dobré vůle se letos, právě kvůli epidemii, nemůže uskutečnit v obvyklé podobě, tak Vám je chceme rozhovorem s panem arcibiskupem přiblížit. Vážení přátelé, přeji Vám krásné letní měsíce a abyste je prožili ve zdraví, ať už strávíte dovolenou kdekoliv.

Václav Krása

Václav Krása
 předseda NRZP ČR

DVACET LET ČINNOSTI NRZP ČR

9

Sabrina Plisková Přál bych si, aby společnost i nadále táhla za jeden provaz	4
Václav Krása Činnost NRZP ČR v době pandemie koronaviru	7
Václav Krása Dvacet let činnosti NRZP ČR	9
Zdeněk Žižka Konec tahanic a nejasností okolo maximální povolené rychlosti u elektrických invalidních vozíků?	12
Helena Latislavová XV. ročník celostátní soutěže o cenu Modrého slona byl vyhlášen	17
Sabrina Plisková Koronavirová krize nachytala všechny nepřipravené, říká v rozhovoru pro Mosty olomoucký arcibiskup Jan Graubner	18
Michal Dvořák Pacientské hnutí u nás není spontánní a autentické. Většinou se jedná o dotované projekty, říká v rozhovoru pro časopis Mosty Michal Štingl	21
Miroslava Urbanová Okénko do poraden NRZP ČR	24
Michal Dvořák Ceny MOSTY se budou předávat ve Zlíně až v září	26
Pavel Hříbek, Jana Viktorová Euroklíč si můžete zdarma vyzvednout ve všech krajích ČR	30
Kateřina Havelková Jak hodnotíme naše zdravotnictví, lékaře a co bychom měli vědět o právech pacientů?	36
Václav Matuška Využívání vývojových potřeb v sociálních službách	40
Václav Henzl Státní systémy v dopravě myslí i na handicapované	42
Vanda Rajnochová Bez bariér za přírodou do Beskyd	44
Michal Dvořák Citroën C3 Aircross nabízí neotřelý design i pohodlné svezení	48
Kateřina Havelková Pokud můžete, pomozte rodinám s handicapovanými dětmi	52
Václav Uher, Stanislava Zahálková Pohybové omezení při omezení pohybu	56
ERÚ Jak číst ve vyúčtování energií	58
Pavel Grochál Pozor na šmejdy! Nenechte se vystrašit a hlavně prověřujte	60
Barbora Voráčková Provoz Tiché cukrárny v době pandemie	62
Barbora Kinská OrCam pomáhá zrakově postiženým	66
Radka Svatošová Bylinková zahrádka jako Noemova archa	68

18

**PŘÁL BYCH SI,
ABY SPOLEČNOST I NADÁLE
TÁHLA ZA JEDEN PROVAZ,**

ŘÍKÁ V ROZHOVORU PRO MOSTY MINISTR ZDRAVOTNICTVÍ ADAM VOJTĚCH

Lidé v Česku během pandemie prokázali velkou dávku trpělivosti a obětavosti, což boj se zákeřným virem usnadnilo. Také české zdravotnictví v náročné zkoušce obstálo a do budoucna je na podobné situace lépe připraveno. O tom, jak toto složité období prožíval, co mu dělalo největší starosti a jaký další vývoj očekává, jsme si povídali s ministrem zdravotnictví Adamem Vojtěchem.

Vážení pane ministře, není pochyb o tom, že covid-19 prověřil schopnost společnosti čelit krizové situaci. Jak si podle vás ČR vedla?

Jsem přesvědčen, že Česká republika si vedla opravdu skvěle, a dokazuje to i stav, ve kterém se nyní nacházíme. Vzhledem k příznivé epidemiologické situaci se nám daří dodržovat rozvolňování plošných opatření, v některých případech jsme mohli uvolňování dokonce urychlit. Tato skutečnost hovoří za vše. Pokud se podíváme na bilanci nakažených, uzdravených a zemřelých osob, jsou čísla také velmi pozitivní a potvrzují, že se nenaplnily černé scénáře, které na počátku hrozily. Rád bych také vyjádřil poděkování všem našim občanům, kteří prokázali obrovskou dávku trpělivosti a disciplinovanosti vzhledem k nutným restrikcím. Bez takového příkladného přístupu bychom bojovali s epidemií opravdu obtížně.

V současném stavu můžeme plynule opouštět plošná celorepubliková opatření a zaměřit se na lokální ohniska nákazy. Zdravotní stránku epidemie máme tedy plně pod kontrolou, teď je třeba zaměřit se na nastartování ekonomiky, abychom i z tohoto pohledu zmírnili následky epidemie covid-19. Dále je také třeba i nadále apelovat na občany, aby nezanedbávali preventivní zdravotní péči, léčbu chronických onemocnění a plánované zákroky. Chtěl bych všechny ubezpečit, že se nemusí obávat návštěvy zdravotnických zařízení.

Z každé krize má vzejít nějaké zlepšení či ponaučení. Víte už teď o nějakých změnách, které by vláda měla učinit a které vyplývají ze zkušeností z posledních měsíců?

V průběhu celé epidemie průběžně pracujeme poznatky, které nám umožní zlepšit připravenost na případné další epidemie podobné síly. Vyzdvihnul bych aktualizaci Pandemického plánu České republiky a vznik jednotného národního doporučení pro léčbu covid pacientů. Musíme také personálně posílit hygienické stanice a rozvíjet systém Chytré karantény, který je pro budoucí podchycení nákazy velmi důležitý. Další výzvou v resortu zdravotnictví je bezesporu podpora elektronizace zdravotnictví, která se ukázala v době epidemie jako zcela klíčová. Velké poučení je také v potřebě ochranných pomůcek, proto vláda pověřila SSHR zajištěním dostatečných zásob.

Covid-19 také otestoval stav našeho zdravotnictví. Jsme připraveni na další takové situace?

„Potěšila mě reakce občanů České republiky, kteří se postavili k boji s koronavirem čelem. K tomu se váže i solidarita, která v populaci vznikla. Moc bych si přál, aby společnost i nadále táhla za jeden provaz a nevrátili jsme se v tomto smyslu do období před epidemií.“

Máme někde zásadní rezervy, teď myslím spíše materiální či systémové?

Tato situace byla pro české zdravotnictví bezprecedentní, ještě nikdy jsme se s podobnou celosvětovou pandemií nemuseli potýkat. Z tohoto pohledu si dovoluji tvrdit, že "testování" zdravotnictví v podobě covid dopadlo výborně, jsme nyní mnohem lépe připraveni čelit takovým situacím v budoucnu. A máme již to, co nám na začátku chybělo. Zkušenost. Ovšem musím se vrátit k předchozí otázce a podotknout, že je namístě rozvíjet práci hygienických stanic, s tím jde ruku v ruce samozřejmě i podpora vzdělávání studentů v této oblasti. Otázka materiální připravenosti (ochranné prostředky, rychlotesty atd.) se asi ukázala jako ta největší mezera. Nicméně jsem přesvědčen, že jsme z nuly udělali pro zajištění ochrany zdravotníků maximum a dokázali nemocnice dostatečně zásobit na další měsíce. Ukázalo se však, že držet zásoby v SSHR je důležité. Současně nám covid ukázal to, co už jsme věděli, že potřebujeme ve zdravotnictví legislativně ukotvit využívání moderních komunikačních technologií. V neposlední řadě se ukázala nesmírná důležitost práce hygieniků.

Naši zdravotníci jsou považováni za světovou elitu. Potvrdil nouzový stav jejich kladná hodnocení?

Jsem přesvědčen, že epidemie jen potvrdila to, co víme, že naši zdravotníci jsou absolutní špičkou. Nesmíme také opomenout, že se do řešení situace zapojili na různých úrovních i studenti zdravotnických oborů a medicí. Chtěl bych jim vyjádřit touto cestou poděkování a jsem přesvědčen, že o budoucnost zdravotnictví se nemusíme obávat.

Jak je na tom Česká republika ve vztahu k nejohroženějším skupinám, to znamená seniorům a lidem se zdravotním postižením? Dokážeme se o ně stoprocentně postarat i v krizových stavech?

Ochrana rizikových skupin byla prioritou, kterou se podařilo splnit. Přijali jsme brzy přísná hygienická opatření v domovech pro seniory a jiných pobytových sociálních službách. Docházelo k pravidelnému testování příchozích klientů a personálu. I díky tomu zůstala situace stabilizovaná. Jako klíčový se ukázal zákaz návštěv. Ačkoli jsme si uvědomovali, že je to pro rodiny nesmírně těžké, bylo to maximálně potřebné rozhodnutí.

A nyní je důležité, aby se senioři a jiné rizikové skupiny nechali na podzim očkovat proti chřipce. Musíme zvýšit v populaci proočkovanost a předcházet případnému setkání dvou epidemií v jeden čas, tedy chřipkové a koronavirové.

Někteří lidé tvrdí, že svět už nikdy nebude jako dřív, že se epidemie covid-19 bude periodicky opakovat, případně ji vystřídá další, stejně nebezpečná. Jak vnímáte tyto obavy?

Na tuto otázku je velmi těžké odpovědět. Několik měsíců s koronavirem nám ukázalo, že s jistotou nelze predikovat, jaký bude další vývoj. Nevyzpytatelné chování nového typu koronaviru vyvolává celou řadu otázek. Samozřejmě je na stole asi nejpalčivější otázka, zda přijde na podzim druhá vlna, která by ve spojitosti s možnou chřipkovou epidemií mohla udeřit ve větší intenzitě. Obavy samozřejmě do jisté míry mám, ale jsem přesvědčen, že díky získaným zkušenostem bychom již nezačínali na "zelené louce". Také připravenost obyvatel by byla bezesporu jedním z klíčových prvků v situaci, kdy bychom museli bojovat s další vlnou epidemie. Domnívám se, že aktuálně je ➔

populace velice dobře edukovaná v oblasti hygienicko-protepidemických opatření, myslím tím nesčetněkrát opakované pravidlo tří základních kroků – používání roušky, udržování sociálních odstupů a častá hygiena rukou. Prošli jsme tak nezapomenutelnou a cennou zkušeností, kterou můžeme v budoucnu jen zužitkovat.

Jaký nejhorší zážitek si odnášíte z koronakrizy? Vyplnilo se něco, co jste si nedokázal představit ani v nejčernějších snech?

Především na počátku epidemie, kdy napříč Evropou a celým světem chyběly

ochranné pomůcky, kdy jsme byli svědky situace v Itálii, kdy jsme netušili, jaký bude mít epidemie průběh u nás a snažili se občany co nejvíce ochránit nastavenými opatřeními, to byly jedny z nejtěžších chvil, které jsem v životě zažil. Těžké období bylo i to, kdy byl resort zdravotnictví kritizován za nákupy ochranných prostředků. To jsem nesl obtížně, jelikož právě díky práci našeho nákupního týmu se podařilo zajistit ochranu zdravotníků před nákazou. Jsem vděčný za práci svých kolegů, kteří i přes neoprávněnou kritiku pracovali na maximum.

Co vás naopak potěšilo?

Budu se opakovat, ale potěšila mě reakce občanů České republiky, kteří se postavili k boji s koronavirem čelem. K tomu se váže i solidarita, která v populaci vznikla. Moc bych si přál, aby společnost i nadále táhla za jeden provaz a nevrátili jsme se v tomto smyslu do období před epidemií. A potěšilo mne také odhodlání všech, kterých se epidemiologický vývoj pracovně dotýkal, všech zdravotníků, záchranářů, pracovníků v sociálních službách, kolegů na ministerstvu a dalších, kteří v první linii každý den nevzdávali své poslání.

Jak jste vnímal roli Pacientské rady, jejímž členem je i NRZP ČR, v době epidemie?

Pacientskou radu vnímám při společných jednáních jako rovnocenného partnera, stejně tomu bylo i v době epidemie. Oceňuji konstruktivní návrhy, které vznikly na základě společné diskuze. V současné chvíli bude třeba společně s Pacientskou radou apelovat na pacienty, aby se nebáli využívat zdravotních služeb, a věřím, že i v tomto táhneme za jeden provaz.

Na počátku pandemie jste čelil kritice kvůli nákupu a distribuci ochranných pomůcek. Objevila se dokonce výzva k vašemu odvolání. Kdybyste měl možnost udělat něco výrazně jinak, co by to bylo?

Za vším, co jsem v průběhu epidemie udělal, si stojím. Jsem přesvědčen, že jsme postupovali v jednotlivých fázích epidemie správným směrem. Samozřejmě nyní, s odstupem času, vidím některé chyby, které jsme udělali, ale to lze vždy hodnotit až s odstupem. Jsem přesvědčen, že toho, co se povedlo, je mnohem více, jinak by celková čísla o počtu nakažených a úmrtí na koronavirus vypadala úplně jinak. Pokud jde o nákupy, jde o kauzu, kterou rozpoutala senzacechtivá média. Ve skutečnosti můžeme nákupy ochranných pomůcek označit za úspěch. Ve velmi složitém období, kdy s nedostatkem bojovaly prakticky všechny státy, jsme zajistili 70 milionů kusů ochranných prostředků, zamezili i díky tomu šíření epidemie v nemocnicích, a především ochránili zdraví a životy našich zdravotníků. Pevně si stojím za tím, že jsme postupovali podle nejlepšího svědomí a vědomí.

Mnohokrát děkuji za rozhovor a přeji vám i našim čtenářům pevné zdraví. ■

ČINNOST NRZP ČR V DOBĚ PANDEMIE KORONAVIRU

NRZP ČR se hned zpočátku snažila pomáhat lidem se zdravotním postižením, aby na ně co nejméně dopadly důsledky pandemie. Sháněli jsme informace o ochranných prostředcích, protože jsme viděli jako nejdůležitější, aby pracovníci v sociálních službách a osoby pečující měli přístup k ochranným prostředkům a nepřenesli nákazu na svoje klienty. Od pondělí 16. března jsme dočasně uzavřeli naše pracoviště a všichni pracovníci přešli do systému domácí práce, a to jak v oblasti poradenství, tak také v oblasti ochrany práv a zájmů osob se zdravotním postižením.

Odesílali jsme téměř denně informace, aby všichni, kteří mají nějaké zdravotní postižení nebo pečují o takové lidi, měli dostatek informací a věděli, jak mají jednat, kam se mají obrátit o pomoc a případně na koho se mají obrátit, když si neví rady. Tím, že vláda vyhlásila stav nouze, byly zavřeny všechny obchody a služby, až na potraviny a lékárny, prodejny hygienických potřeb a zdravotnických prostředků. Touto situací se pro pečující osoby podstatně zhoršila situace, protože řadu komunálních služeb musely zajišťovat samy, například holení, stříhání, pedikúru a další.

Oslovili jsme Ústřední krizový štáb a požádali jsme ho, aby při přípravě novely zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, bylo také pamatováno na pečující osoby, případně rodiče, kteří pečují o děti starší 13 let se zdravotním postižením. Podařilo se nám prosadit, že ošetřovné bylo vypláceno u těchto dětí až do věku, kdy přestaly být nezaopatřeny. To v mnoha případech může být až do 26 let. Domníváme se, že tato věc velmi pomohla rodinám.

Podařilo se nám, zásluhou naší pracovníce v Pardubicích paní Lenky Skokanové, zajistit poměrně velké množství dezinfekčních prostředků, které jsme distribuovali na naše jednotlivá pracoviště a také do různých zařízení sociální péče. Intervenovali jsme také přímo u předsedy vlády, aby speciální prodejní dobu v obchodech pro seniory nad 65 let bylo možné využít také pro osoby se zdravotním postižením, případně pro osoby, které o ně pečují. Uspěli jsme tak

napůl, protože speciální prodejní dobu mohly využívat pouze osoby se zdravotním postižením starší 50 let.

Předseda NRZP ČR se účastnil týdenních on-line porad s vedením Ministerstva práce a sociálních věcí a on-line jednání Pacientské rady. Tato rada připravila dotazníkové šetření o potřebě ochranných prostředků pro pacientské organizace. NRZP ČR oslovila členské organizace, ale i další organizace a postupně se nám přihlásilo téměř 50 organizací se svými požadavky. Bohužel musím konstatovat, že došlo k velkému zpoždění ze strany Ministerstva zdravotnictví a potřebné ochranné prostředky byly spíše distribuovány prostřednictvím krajů, se kterými jsme také komunikovali. Oslovili jsme Ministerstvo průmyslu a obchodu, které připravilo ošetřovné pro osoby samostatně výdělečně činné, a požádali jsme je, aby prodloužili ošetřovné pro OSVČ, které pečují o osoby se zdravotním postižením, stejně jako to udělalo MPSV ČR u zaměstnanců. Cílem bylo, aby ošetřovné bylo vypláceno až do doby, kdy dítě již nebude nezabezpečené.

Snažili jsme se také pomoci chráněným dílnám a na výzvu Úřadu vlády ČR jsme zorganizovali dotazníkové šetření, jaké kapacity mají chráněné dílny na šití látkových roušek. Bohužel se ukázalo, že kapacita není tak velká, jak si Úřad vlády představoval, a i když jsme měli informace o kapacitách asi 30 chráněných dílen, vláda se nakonec rozhodla zadat zakázky podnikatelským subjektům, které disponovaly většími kapacitami.

Na základě podnětu mnoha spolků, které se věnují péči o děti a osoby se vzácným onemocněním nebo s chronickým onemocněním, jsme oslovili předsedu vlády Andreje Babiše, ministry Janu Maláčovou, Jana Hamáčka a Adama Vojtěcha a zmocněnkyni vlády pro lidská práva Helenu Válkovou. Poslali jsme jim výzvu, kterou na základě podnětů organizací sepsal pan profesor Jan Michalík. Jde o apel na představitele státu, aby byla zajištěna péče o osoby s těžkým onemocněním nebo s těžkým zdravotním postižením, které jsou doma a o něž pečují buď rodinní příslušníci, pečovatelská služba nebo osobní asistenti.

NRZP ČR a další organizace si uvědomují, že v současné době se podařilo stabilizovat stav, kdy je relativní dostatek základních ochranných pomůcek a téměř všechna restriktivní opatření již skončila. Tudíž nastal čas, aby byla co největší pozornost věnována právě lidem, o které je pečováno v domácím prostředí a kteří mohou výrazně doplatit na pozvolné rozvolňování opatření.

Výzva je velmi vážnou reakcí na současný stav, kdy prakticky není zabezpečena péče o osoby, které jsou v domácí péči. S těmito osobami se příliš nepočítá v plánech řešení koronavirové epidemie nebo dalších obdobných krizových událostech. Jedná se asi o 200 – 250 tisíc lidí, z nichž je asi jedna třetina osob, které jsou v takovém zdravotním stavu, že pokud by dostaly nákazu koronavirem, tak jsou bezprostředně ohroženy na životě. Informovali jsme ➡

představitele státu, že s řešením mohou pomoci pracoviště Úřadu práce, která mají základní informace o počtu těchto lidí, jejich teritoriálním rozložení a mají na ně většinou také spojení. Jedná se zpravidla o lidi, kteří mají přiznán 2. – 4. stupeň závislosti.

V souvislosti s mimořádnou situací spojenou s koronavirovou pandemií, s následnou karanténou a s dalšími výjimečnými opatřeními pro většinu obyvatel se objevil velký otazník nad zajišťováním lékařské péče a nad předpisem léků a zdravotnických prostředků pro osoby se zdravotním postižením. Opatřením vlády byla totiž s okamžitou platností zavedena pro většinu obyvatel výrazná omezující opatření ve všech oblastech života. Všechna jsou zavedena s cílem zamezit shromažďování obyvatel ČR a tím omezit a výrazně zpomalit možnost šíření nákazy.

Tato opatření samozřejmě komplikovala běžný život všech lidí v ČR. Na občany se zdravotním postižením, zvláště pak na ty patřící do nejohroženější skupiny, měla však mnohem nepříjemnější dopad. Tato skupina obyvatel je, společně se seniory, z pohledu ohrožení nejzranitelnější a nejrizikovější. Z toho důvodu také občané se zdravotním postižením většinou dodržují ta nejpřísnější karanténní opatření. A to proto, že značná část z nich patří ke skupině, která je koronavirovou infekcí přímo ohrožena na životě. Z uvedených důvodů většinou vůbec nevycházejí z domova, a to ani za účelem návštěvy lékaře, zajištění potřebných léků nebo zdravotnických prostředků. Současně byla značně omezena i péče pečujících osob přicházejících zvenčí.

Za tohoto stavu, při nařízení přísných opatření, bylo naprosto jasné, že tato skupina osob začne mít výrazný problém se zajišťováním léků, které musí pacienti dlouhodobě pravidelně užívat z důvodu svých chronických onemocnění. Jedná se o léky, u kterých není pokaždé při předpisu nutná osobní návštěva pacienta u lékaře za účelem lékařského vyšetření, neboť se jedná o pravidelné předpisy stále stejných léků, ve stejném množství. Podobná situace nastala i u předpisu některých zdravotnických prostředků. Jedná se zejména o inkontinenční zdravotnické prostředky, zdravotnické prostředky spojené s kompenzací stomií, některé diabetické zdravotnické prostředky (především spotřební materiál), některý obvazový materiál apod.

Při současné krizi se ukázalo, jak je důležitá úloha Národní rady osob se zdravotním postižením ČR. Byli jsme schopni okamžitě reagovat na krizovou situaci, oslovili jsme všechny potřebné osobnosti a instituce a byli jsme partnery při různých vyjednáváních.

S ohledem na tuto skutečnost vstoupila NRZP ČR v jednání s Ministerstvem zdravotnictví ČR a vyslovila požadavek, aby byla tato situace po dobu výjimečných opatření velmi urychleně systémově řešena. Navrhli jsme, aby předpis těchto léků a prostředků mohl probíhat bez účasti pacientů elektronickou cestou. Na základě tohoto požadavku proběhlo jednání mezi Ministerstvem zdravotnictví, Svazem zdravotních pojišťoven ČR a zástupci jednotlivých zdravotních pojišťoven a na tomto jednání byla dohodnuta výjimečná opatření, jak zmíněnou situaci řešit. Uvedené subjekty se dohodly na následujících opatřeních.

Ve vztahu ke smluvně poskytované zdravotní péči pro pacienty jsou operativně rozšiřovány smluvní výkony pro infekční převozy pacientů, výkony pro testování infekce koronavirem a zejména jsou zavedena nejdůležitější opatření pro zmíněnou skupinu obyvatel, a to telefonické a elektronické konzultace s ambulanti lékaři. Pro všechna smluvní zdravotnická zařízení je garantováno dostatečné financování formou předběžných úhrad a všechny zdravotní pojišťovny sdružené ve Svazu zdravotních pojišťoven mohou garantovat solventnost a smluvní flexibilitu pro lékaře. To v praxi znamená následující.

Minimálně po dobu výjimečných opatření spojených s koronavirovou pandemií zdravotní pojišťovny umožňují neformální předpis léčivých přípravků a zdravotnických prostředků. Ten bude nově možný realizovat na základě telefonické nebo elektronické konzultace lékaře s pacientem. Podmínkou je řádný záznam lékaře ve zdravotnické dokumentaci pacienta o proběhlé konzultaci a její formě. Nově lze tedy o předpisu lékaře požádat např. telefonicky, e-mailem, videohovorem, datovou schránkou (má-li ji zřízenou lékař

a pacient), SMS zprávou, pomocí chatu a dalšími prokazatelnými formami kontaktu a konzultace. Po takto realizované konzultaci může lékař pacientovi předepsat vše potřebné. V případě, že není potřeba schvalování revizních lékařů zdravotní pojišťovny, poukaz na zdravotnický prostředek poté zašle v papírové formě na adresu pacienta, předpis na léčivý přípravek je možné zaslat formou e-receptu i elektronicky. V případě nutnosti schválení zdravotnického prostředku zdravotní pojišťovnou bude po předpisu postupováno běžným způsobem, tedy předepisující lékař odešle na pojišťovnu pouze žádanku o úhradu a po jejím schválení teprve vystaví poukaz. V takovém případě lze údajně věc realizovat i tak, že lékař odešle žádanku i poukaz a pojišťovna sama odešle na adresu pacienta již pouze samotný potvrzený poukaz.

Koncem dubna jsme oslovili ministra školství pana Roberta Plagu se žádostí, aby žáci se zdravotním postižením mohli zůstat doma a nemuseli chodit do školy, protože vzniká určité nebezpečí, že při asistenci pedagogickým asistentem může dojít k přenosu nákazy. Pro některé žáky to může být velmi vážná zdravotní komplikace. Pan ministr nám v této věci vyhověl.

Vážní přátelé, při současné krizi se ukázalo, jak je důležitá úloha Národní rady osob se zdravotním postižením ČR. Byli jsme schopni okamžitě reagovat na krizovou situaci, oslovili jsme všechny potřebné osobnosti a instituce a byli jsme partnery při různých vyjednáváních. Podněty z jednotlivých organizací byly pro nás inspirací a vodítkem, co máme prosazovat jako prioritu a co ještě počká. Věřím, že společně překonáme i případné budoucí krize, i když si nic takového nepřejí. ■

DVACET LET ČINNOSTI NRZP ČR

V minulém čísle Mostů jsme si v souvislosti s výročím NRZP ČR připomněli vývoj této organizace od jejího založení do roku 2014. Ve druhém díle článku se ohlížíme za obdobím od roku 2015 do současnosti.

Na počátku roku 2015 jsme si vytyčili několik základních úkolů, které jsme chtěli v tomto roce řešit. Prvním z nich bylo navýšení příspěvku na péči, a to o 10%. Od počátku roku 2015 až do října téhož roku probíhala řada jednání na úrovni představitelů vlády a Parlamentu ČR. Nakonec došlo koncem října k dohodě, že příspěvek na péči bude valorizován o 10% ve všech stupních, a to s účinností od 1. 8. 2016.

Dalším důležitým úkolem byla změna v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Po jednání ve Vládním výboru pro zdravotně postižené a jednání v dalších orgánech vlády se nám společně se zaměstnavateli podařilo dohodnout, že minimální mzda příjemců invalidních důchodů bude od 1. 1. 2017 stejná jako u lidí, kteří

nepobírali žádné sociální benefity. Tím jsme odstranili dlouhodobou diskriminaci pracovníků se zdravotním postižením.

NRZP ČR se účastnila po část roku 2015 přípravy nového Národního plánu podpory OZP na roky 2015–2020. Připravila vlastní návrhy do plánu a účastnila se jednání s jednotlivými resorty o jejich podílu na přípravě cílů a opatření Nového plánu vyrovnávání. Národní plán byl schválen na jednání vlády 25. května 2015 usnesením č. 385.

NRZP ČR se účastnila jednání pracovní komise pro přípravu Národní strategie rozvoje sociálních služeb na roky 2016–2025, kterou zpracovalo MPSV ČR. I přes výrazné výhrady NRZP ČR byl plán vládou schválen. Hlavní výhrady NRZP ČR upozorňovaly

především na neřešení systémové změny financování sociálních služeb a podpory neformální péče, a to systémem sociálního pojištění.

V únoru 2015 došlo k prvnímu jednání vedení NRZP ČR s prezidentem České republiky Milošem Zemanem, které bylo zaměřeno na inkluzivní vzdělávání OZP, zaměstnávání OZP a zvýšení příspěvku na péči.

Na počátku roku 2015 NRZP ČR věnovala velkou pozornost přípravě jednání Výboru OSN o právech osob se zdravotním postižením, které se konalo ve dnech 31. 3. – 1. 4. 2015 v Ženevě. Výbor prozkoumal Úvodní zprávu ČR o plnění Úmluvy OSN o právech OZP. NRZP ČR vyslala na toto jednání svou delegaci. Výbor OSN o právech osob se zdravotním postižením řadu výhrad NRZP ČR k plnění úmluvy zpracoval do požadavků na Vládu ČR pro nadcházející období.

Rok 2016 byl bohatý na mnoho událostí, které významným způsobem měnily situaci osob se zdravotním postižením a jejichž iniciátorem byla NRZP ČR. Zaměřili jsme se na legislativní změny a byli jsme poměrně úspěšní. Oslovili jsme některé poslance a jejich prostřednictvím jsme se rozhodli podávat jednotlivé návrhy změn zákonů. Nejvíce s námi spolupracoval poslanec Vít Kaňkovský.

Již v roce 2015 jsme řešili vyšší minimální mzdy u příjemců invalidních důchodů a ke konci roku se nám podařilo tuto věc dotáhnout do konce. K 1. lednu 2016 došlo i díky NRZP ČR k výraznému zvýšení minimální mzdy u příjemců invalidních důchodů. Současně došlo k navýšení příspěvku pro zaměstnavatele zaměstnávající více než 50% osob se zdravotním postižením. ➔

Poslaneckou iniciativu jsme také využili při řešení nesmyslného požadavku, aby u příspěvku na nákup motorového vozidla děti se zdravotním postižením, které ještě nedosáhly 18 let věku, byl nutný soudní přezkum, zda takový návrh může být jménem dítěte podán.

Intenzivně jsme komunikovali s Ministerstvem školství, a to na téma aplikace nové školské legislativy společného vzdělávání. Uskutečnilo se společné jednání předsednictva NRZP ČR s vedením ministerstva školství a byla dohodnuta pravidla spolupráce.

Po celý rok jsme se účastnili práce všech pracovních komisí VVZPO a samozřejmě také pléna Výboru. Předsedou Výboru byl tehdejší předseda vlády Bohuslav Sobotka, který se pravidelně účastnil jeho jednání a pod vedením premiéra se nám podařilo v tomto roce řešit řadu závažných problémů v oblastech reformy psychiatrické péče, posuzování míry závislosti u dětí s autismem, dopravy OZP po železnici a další.

Od začátku roku 2017 až do srpna téhož roku spolupracovala NRZP ČR s poslanci Vítem Kaňkovským, Janem Bartoškem a Jaroslavem Zavadilem na prosazení rozsáhlé novely zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek pro osoby se zdravotním postižením. Byl to nejvýznamnější legislativní počín, do kterého se NRZP ČR pustila. Zákon nově upravil podmínky

přiznání příspěvku na zvláštní kompenzační pomůcky. Nejdůležitější věcí bylo, že při posuzování nároku u příspěvku na nákup motorového vozidla a kompenzační pomůcky se již netestoval majetek společně posuzovaných osob žadatele, a to ani při žádosti o odpuštění 10% spoluúčasti. Důležitou změnou byla i skutečnost, že příspěvek na nákup motorového vozidla bylo možné opakovat již po 7 letech. Zákon vstoupil v platnost 1. 1. 2018.

Rok 2017 byl pro činnost NRZP ČR významný tím, že jsme zpracovali koncepční materiál pro řešení krizové situace Lékařské posudkové služby. Žádosti o invalidní důchody, příspěvky na péči, průkazy OZP i žádosti o příspěvky na zvláštní kompenzační pomůcky byly vyřizovány správními orgány ve stále delších termínech. Bylo to způsobeno tím, že docházelo k postupnému odchodu lékařů Lékařské posudkové služby. NRZP ČR nabídla koncepční řešení tohoto problému. Navrhli jsme, aby nárok na dávky pro OZP, příspěvek na péči nebo průkaz OZP byl posuzován lékaři specialisty, ergoterapeuty a sociálními pracovníky Úřadu práce. Lékařská posudková služba měla posuzovat pouze žádosti o invalidní důchody a nemocenské dávky. Řešení nebylo realizováno.

V posledních letech jsme se vzhledem ke společenské situaci rozhodli změnit taktiku prosazování našich záměrů a potřeb. Místo nátlakových akcí jsme se

soustředili na vyjednávání s představiteli vlády a Poslanecké sněmovny. Podařilo se nám prosadit například změnu EET tak, aby do systému nebyly zahrnuty nevidomé osoby, které pracují jako OSVČ. Významné změny jsme prosadili v nové koncepci chráněného zaměstnání OZP, včetně zavedení elektronické evidence náhradního plnění. Splnili jsme také svůj slib, že se zasadíme o změnu zákoníku práce, která bude řešit vztah rent v souběhu s minimální mzdou. Připravili jsme novelu zákona, kterou poslanci Vít Kaňkovský a Patrik Nacher, novela vstoupila v platnost 1. října 2018.

Téměř po celý rok 2018 jsme řešili problém poukázek při výplatě dávek hmotné nouze. Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, stanovil, že osobám, které pobíraly dávky životního minima déle než půl roku, by byla dávka částečně vyplácena v poukázkách. Paušální povinná výplata dávek pomoci v hmotné nouzi poukázkami poškozovala ty občany, kteří si z objektivních důvodů nemohli svou ekonomickou situaci zlepšit prací. Národní rada osob se zdravotním postižením ČR vytvořila tlak na poslankyni a poslance a ti podali dva návrhy zákonů, které používání poukázek při výplatě hmotné nouze omezili. Současně jsme zápasili o nový systém úhrady zdravotnických prostředků. Vládou byl předložen návrh novely zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, který reagoval na nález Ústavního soudu. Cílem zákona bylo zajistit širokou dostupnost plně hrazených zdravotnických prostředků a zároveň minimalizovat ekonomické dopady do systému veřejného zdravotního pojištění. NRZP ČR se významnou měrou podílela na úpravě původního vládního návrhu, a to především prostřednictvím Pacientské rady, ale i osobním jednáním s ministrem zdravotnictví.

Ve spolupráci s některými poslanci a senátory se nám podařilo prosadit zvýšení příspěvku na péči ve III. a IV. stupni. Od dubna 2019 se i díky NRZP ČR zvýšil příspěvek na péči ve IV. stupni na 19 200 Kč měsíčně a od července 2019 příspěvek ve III. stupni na 12 800 Kč měsíčně.

V roce 2019 jsme mimo jiné řešili dva základní problémy. Prvním problémem byla příprava na liberalizaci železniční osobní dopravy, která měla nastat koncem roku 2019. Od 15. 12. 2019 vstoupily na trh osobní dopravy veřejné služby i další subjekty, mimo ČD a.s. Doposud veřejnou

službu v osobní dopravě poskytovaly pouze České dráhy. Po celý rok probíhal s vládou, Ministerstvem dopravy ČR, Správou železnic, Asociací krajů ČR i všemi dopravci maraton jednání o hledání optimálního řešení. Čeho jsme dosáhli? Správa železnic zajistí bezbariérové úpravy ve stanicích, včetně nových informačních a navigačních systémů, a zajistí pro OZP asistenci od přednádraží až na nástupiště. Dopravci budou muset zásadně restrukturalizovat svůj vozový park a zajistí asistenci při vlastním nástupu do vozidla a při pohybu v něm. Ministerstvo dopravy musí připravit pravidla pro jednotnou jízdenku a jednotný objednávkový systém pro OZP.

Druhým zásadním problémem byla opět úhrada zdravotnických prostředků z veřejného zdravotního pojištění. Do úhrady nebyly zahrnuty prostředky tzv. bílého programu. To jsou prostředky, které používají osoby s nejtěžším zdravotním postižením a jsou určeny hlavně k hygieně. Současně jsme pracovali na přípravě rozsáhlé novely zákona o sociálních službách. NRZP ČR byla členem střeškové pracovní skupiny a měla velký vliv na průběh jednání. Podařilo se nám obhájit náš pohled na způsob financování sociálních služeb, náš pohled na osobní asistenci a další body.

Na dalším pracovním setkání s panem prezidentem Milošem Zemanem jsme řešili zásadní problém, který vznikl mezi Českou republikou a Slovenskou republikou ve věci

úhrady příspěvku na péči pro občany s českým občanstvím, kteří se po letech vrátili do ČR a Slovenská republika jim odmítá platit příspěvek na péči, ačkoliv dlouhá léta přispívali na Slovensku do jejich zdravotního a sociálního pojištění.

Velký úspěch zaznamenala NRZP ČR se speciálním vlakem Rehaexpres, který odvezl hosty z Prahy přímo na výstaviště v Brně. Cesty z Prahy se zúčastnili předseda vlády Andrej Babiš, tehdejší ministr dopravy Vladimír Kremlík, generální ředitel Správy železnic Jiří Svoboda, předseda SFDI ČR Zbyněk Hořelica a další vzácní hosté. Konference o dopravě byla velkým úspěchem NRZP ČR, protože jsme dokázali pojmenovat základní problémy liberalizace železniční osobní dopravy.

V oblasti legislativy jsme prosadili novelu zákona č. 329/2011 Sb., která rozšiřuje seznam diagnóz k poskytnutí příspěvku na kompenzační pomůcky, připravili jsme novelu zákona k distančnímu výdeji léků na předpis a prosadili jsme zvýšení příspěvku pro chráněné dílny.

Mimo stručný výčet našich aktivit v oblasti legislativy a obhajoby práv OZP jsme zároveň po celou dobu postupně rozvíjeli odborné sociální poradenství. Účastnili jsme se všech jednání k přípravě a vyhodnocení jednotlivých Národních plánů vyrovnávání příležitostí, od roku 2005 jsme společně s Vládním výborem pro osoby se zdravotním postižením spoluzakladateli

Národního rozvojového plánu mobility pro všechny, který je určen k financování odstraňování bariér v obcích. Realizovali jsme desítky projektů z Evropské unie zaměřených na vzdělávání, podporu zaměstnávání, rozvoj spolkové činnosti a další. Uspořádali jsme stovky tiskových konferencí, vydali stovky tiskových zpráv a tisíce informací a představitelé NRZP ČR pravidelně vystupují ve všech možných médiích a publikují v nich. Vybrali jsme krajskou síť, kdy v každém kraji máme profesionální pracoviště a pravidelně jednáme s představiteli krajů. Tvoříme a vyhodnocujeme společně s regiony Krajské plány vyrovnávání příležitostí pro OZP a Krajské plány rozvoje sociálních služeb. Jsme členy pracovních komisí krajských zastupitelstev.

Sluší se poděkovat všem spolupracovníkům, dobrovolníkům a dalším osobám, které nám v průběhu 20 let pomáhali k tomu, abychom dnes byli opravdu silnou a sebevědomou organizací, se kterou musejí představitelé státu, krajů i obcí jednat, pokud chtějí nějakým způsobem zlepšovat podmínky pro život osob se zdravotním postižením. Sluší se také poděkovat všem organizacím, které s námi dlouhodobě spolupracují, přispívají na naši činnost jako sponzoři a pomáhají nám tak zajistit všechny činnosti. Bez větších i menších dárců by se naše činnost nemohla tak úspěšně rozvíjet. ■

KONEC TAHANIC A NEJASNOSTÍ OKOLO MAXIMÁLNÍ POVOLENÉ RYCHLOSTI U ELEKTRICKÝCH INVALIDNÍCH VOZÍKŮ?

Dnem 1. dubna 2020 vstoupila v účinnost novela zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb.

Tím byla úspěšně završena dlouholetá soustředěná snaha uživatelů elektrických invalidních vozíků, především pak těch exteriérových, o legalizaci vyšší maximální rychlosti, kterou se již mnoho let vozíky v praxi pohybovaly. Přestože snaha o zaktování této rychlosti dopadla úspěšně, jsou tímto krokem všechny nejasnosti odstraněny a problémy okolo rychlosti a nároků s tím souvisejících u elektrických vozíků vyřešeny?

Nejdříve by bylo vhodné podniknout malý exkurz do minulosti a říci si něco o vývoji elektrických vozíků v minulých letech. V době, kdy byla do zákona o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích včleněna a zakotvena specifikace elektrických invalidních vozíků, které tak byly odlišeny od zvláštních vozidel, byly u nás distribuovány první elektrické vozíky moderní konstrukce. Většinou se jednalo o vozíky německé výroby značky Ortopedia a žádný jiný velký výběr na našem trhu nebyl. V tom období motory exteriérových elektrických vozíků, ve spojení s tehdejší konstrukcí převodů, technicky neuměly vyvinout vyšší maximální rychlost než 6 km/h. Proto byla i do zákona včleněna tato rychlost, jako jeden z obecných charakteristických rysů elektrických invalid-

ních vozíků. V následujících letech pak byla u specifikace elektrických vozíků tato rychlost stále bezmyšlenkovitě v legislativě kopírována a opakovaně uváděna. V této podobě tak v podstatě zákon přetrval až do 1. dubna letošního roku.

V mezidobí ovšem nastaly postupem času poměrně značné, až revoluční změny v konstrukcích elektrických vozíků. Především těch exteriérových. Ty se stále vyvíjely a lépe se přizpůsobovaly individuálním zdravotním potřebám jejich uživatelů, s cílem mnohem lépe kompenzovat jejich různé přidružené zdravotní komplikace. Stejně tak se postupem času na náš trh dostaly další světové i domácí značky vozíků. Elektrické vozíky postupně následně přešly od převládajícího řemenicového převodu na mnohem účinnější převodovky, lepší řízení každého hnaného kola s jednotkou, která pohony jednotlivých kol synchronizovala. Vozíky již dokázaly držet přímý směr při jízdě i při bočně nakloněné rovině, což zpočátku bylo nedosažitelným snem. Současně se z vozíků stávala stavebnice, takže je bylo možné velmi variabilně sestavovat a individuálně konfigurovat. Vozíky dostaly množství vysoce specializovaného příslušenství, které bylo velmi úzce zaměřeno

a nyní často umí kompenzovat i ta nejtěžší postižení a jejich zdravotní komplikace.

Při tomto vývoji výrobci současně dospěli k tomu, že původní rychlost 6 km/h je již zcela nevyhovující a neodpovídá moderním aktuálním potřebám uživatelů. Rovněž při lepší konstrukci vozíků současně odpadly i důvody, pro které nebylo možné a žádoucí rychlost vozíků jakkoli, z bezpečnostních důvodů, navyšovat. Navíc, jak rostla populace, často chodec vyšší postavy doprovázející vozíčkáře mu při svižnější chůzi, pokud se pohyboval rychlostí 6 km/h, utíkal. Postupem času bylo více než zřejmé, že v některých krizových situacích byla tato nízká rychlost pro vozíčkáře naprosto nevyhovující. Šlo zejména o jejich náhlý zdravotní problém, o akutní fyziologickou potřebu, o náhlý prudký déšť, o potřebu urychleně a bezpečně přejet přes frekventovanou komunikaci, o nutnost rychleji opustit nebezpečnou část cesty na silnici, o potřebu zvýšit rychlost při hlídání vlastních zdravých dětí apod. Vývojem tak vznikla velmi masivní poptávka uživatelů a jejich pečujících okolí po zrychlení pohybu exteriérových elektrických vozíků. Všichni větší světoví výrobci začali v této souvislosti zmíněnou poptávku reflektovat

a postupně rychlost svých vozíků navyšovat. Samozřejmě, že takto modernizované vozíky pronikly současně zanedlouho i na náš trh. A to proto, že trh s náhradními díly pro jejich výrobu je do značné míry unifikovaný. Ve světě existuje jen několik ověřených výrobců komponentů, od nichž prakticky většina velkých světových výrobců vozíků své klíčové díly odebírá. V této souvislosti tedy, postupem času, motory pohybuující se rychlostí 6 km/h prakticky zcela ztratily na významu, jejich nabídka se stále tenčila a nebyly pro některé výrobce dostupné. Pro objektivitu je však třeba dodat, že i nyní nadále někteří z výrobců vybavují své exteriérové výrobky motory s touto rychlostí, ovšem většinou se jedná o okrajové firmy. Motory s nižší rychlostí tak zůstaly ve větším rozsahu zachovány pouze u interiérových vozíků, kde vyšší rychlost není použitelná a současně nevzniká tak akutní požadavek větší síly motorů, jako je tomu u exteriérových vozíků.

Pro úplnost je zde totiž potřeba uvést, že motory elektrických vozíků s nižší rychlostí mají automaticky i nižší sílu a tím mnohem menší prostupnost vozíků, které jsou jimi vybaveny, v terénu. Zde se totiž jedná o elektromotory, a tudíž neplatí stejná zásada jako v automobilu, kde nižší převodový stupeň znamená vedle nižší rychlosti i vyšší sílu motoru.

Zrychlování vozíků začalo u výrobců nejdříve nenápadně na 8 km/h, ale postupně začaly vozíky zrychlovat výrazněji. Souviselo to s modernější konstrukcí vozíků, které byly lépe přizpůsobeny pro vyšší rychlosti a odpruženy tak, aby absorbovaly potřebným způsobem menší exteriérové nerovnosti. Přibližně před 15 lety se začala pomalu prosazovat u exteriérových invalidních vozíků větších světových výrobců maximální rychlost 12 km/h, která se postupně stala běžným standardem. Současně začali později, postupem času, tito výrobci jako nadstandard nabízet i motory s rychlostí 15 km/h. Tato rychlost však nebyla běžně ve standardním provedení vozíku k dispozici, většinou byla vždy příplatková a tento stav přetrvával zatím do současnosti.

Na tomto místě je dobré pro úplnost a objektivitu uvést, že maximální rychlost 12 km/h je i pro současné moderní konstrukce vozíků poměrně velmi vysoká. Touto maximální rychlostí se nelze v žádném případě pohybovat na jakémkoli povrchu, kdykoli a při jakýchkoli podmínkách. Tato rychlost je určena zejména pro delší trasy

Nátlaková skupina vozíčkářů a jejich příznivců, které se podařilo přesvědčit odpovědné osoby k této změně, by neměla ve svém úsilí ustát, neboť je velmi užitečné. Měla by se snažit o prosazení dalších navazujících pozitivních změn ostatních zákonů a další legislativy v celé jejich komplexnosti.

s poměrně značně rovným povrchem. Je většinou prakticky nepoužitelná na chodníku mezi chodci a na hrbolaté silnici. Zde platí obdobně jako u ostatních vozidel, že řidič vozíku musí rychlost přizpůsobit kvalitě a povaze povrchu, po kterém se pohybuje, a podmínkám, ve kterých jede. I vozíky s touto vysokou maximální rychlostí se tak běžně nejčastěji pohybují nižší rychlostí. Příplatková rychlost motoru 15 km/h je pak pro současnou konstrukci elektrických vozíků značně vysoká a využití jí lze jen velmi omezeně. Přesto je vhodné, aby tato rychlost byla v zákoně zakotvena. A to především proto, aby i takové vozíky zůstaly z pohledu zákona elektrickými invalidními vozíky a nestaly se kvůli své vyšší rychlosti zvláštními vozidly. Na ty se totiž vztahují zcela jiné povinnosti uživatelů. Mimo jiné i povinnost platit pojistné.

Za této situace, kdy množství uživatelů již zhruba 15 let běžně využívalo ke svému pohybu elektrický vozík s motory dosahujícími rychlosti až 12 km/h a kdy již uživatelé byli na tuto rychlost dlouhodobě zvyklí, vznikla zničehonic podivná iniciativa, která začala tlačit na zdravotní pojišťovny jako na vlastníky většiny elektrických vozíků jednotlivých uživatelů a na ministerstvo dopravy a požadovala, aby všichni dodavatelé elektrických vozíků byli povinni před předáním vozíku pojišťovnici jeho rychlost uměle elektronicky omezit na v zákoně uvedenou rychlost 6 km/h. Současně byla na tuto nesrovnalost upozorněna i Policie ČR, která mohla v krajním případě uživatelům s vozíky vyšších rychlostí při pohybu po veřejné komunikaci udělit i pokutu. Tato zásada naštěstí nebyla policií v praxi ve větším měřítku uplatňována. I proto, že se vyšší rychlost velmi špatně

prokazuje. Kdo a proč tuto iniciativu vyvinul, můžeme pouze spekulovat. Velmi snadno se ale dá značně pravděpodobná odpověď dovodit z předcházejících řádků.

Protože však v zákoně o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích byla tato rychlost zakotvena a byla tak pro vozíky pohybuující se po veřejných komunikacích závazná, všechny zdravotní pojišťovny nemohly na zmíněnou podivnou iniciativu zareagovat jinak a udělat nic jiného než nekompromisně po distributorech vozíků vyžadovat elektronické omezení jejich 12 km/h motorů na 6 km/h motory. Co na tom, že jde pouze o softwarový zásah, navíc velmi snadno vratný. Samotný uživatel, který si poměrně snadno mohl obstarat potřebný kabel a software do notebooku, si rychlost mohl několika kliknutími snadno opětovně nastavit na původních 12 km/h. Samozřejmě, že distributoři i zdravotní pojišťovny tento zásah sice uživateli zakazovali, ale tento zákaz byl velmi těžko kontrolovatelný a vymahatelný.

Uživatelé, kteří byli již zhruba 15 let z praxe zvyklí na vozíky s 12 km/h rychlostí, tak náhle při výměně vozíků dostávali vozík s rychlostí poloviční. Ba co víc – aby absurdity nebylo málo, servisní firmy byly zdravotními pojišťovnami zavázány k softwarovému snižování rychlostí u již provozovaných vozíků, které jimi byly uživatelům zapůjčeny. Velmi masivní a značně emotivní reakce jednotlivých uživatelů vozíků na sebe nenechaly za této situace dlouho čekat. Zvláště na internetu se záhy rozhořela častá bohatá a velmi emocionálně vypjatá diskuze těchto značně frustrovaných uživatelů elektrických vozíků. Některé jejich názory, byť lidsky naprosto pochopitelné a oprávněné ➔

něné, by bylo velmi obtížné reprodukovat. Uživatelé bohužel často nešli daleko k velmi tvrdým vyjádřením. Pohříchu však nejčastěji na adresu zdravotních pojišťoven. Vozíky s umělé sníženou rychlostí se totiž pro ně stávaly v praxi takřka nepoužitelnými. Velmi je zdržovaly a komplikovaly jim nejen jejich pracovní zařazení a výkon jejich práce, studium či provozování sportovních koníčků, ale i běžný rodinný život. Den se jim prostě značně zpomalil. To, co dříve zvládali, nyní kvůli jejich zdoluhavým přesunům nešlo. A tak jako každý tlak, i tento zmíněný tlak na snížení rychlosti vozíků vyvolal značný a enormní protitlak uživatelů a jejich nejbližšího okolí, který nejspíš neočekával nikdo z těch, kteří se o toto naprosto iracionální a umělé snížení rychlosti zasloužili.

Uživatelé se začali obracet na všechny instituce, které mohly na tomto nepříjemném stavu něco změnit. Nejvíce stížností se začalo nejdříve objevovat u zdravotních pojišťoven a distributorů elektrických vozíků. Ti samozřejmě argumentovali platnou legislativou a tím, že není v jejich silách situaci změnit. Že jsou povinni dodržovat platný zákon a ten zakotvuje u všech uživatelů pozemních komunikací u elektrických vozíků 6 km/h rychlost. Následně se tedy uživatelé začali organizovat, získali na svou stranu několik známých tváří a vlivných podporovatelů a pomocí nich začali věc popularizovat.

V souvislosti s tím se obratem rozvinula poměrně živá celospolečenská diskuze na téma, jak vysoká má být maximální rychlost elektrických vozíků. Ve společnosti v podstatě existovaly a existují tři skupiny lidí. Jednou skupinou jsou občané, kterým je tato rychlost zcela lhostejná. Mnohem početnější jsou však další dvě skupiny, z nichž jedna nezastává názor, že by rychlost vozíku měla být vyšší, a argumentuje jejich nebezpečností mezi chodci na chodníku. Přirovnává vozíky k vozítkům Segway nebo jízdám na bicyklu mezi chodci na chodníku. Velmi obtížně se jim vysvětluje, že 15 km/h rychlostí stejně uživatel vozíku na chodníku mezi chodci jet nemůže a stejně musí rychlost vozíku přizpůsobit situaci okolo sebe. Že maximální rychlost vozíku neznamena automaticky povinnost jezdit touto rychlostí, nýbrž pouze možnost využít ji tam, kde to jde. Zde se používá velmi dobré srovnání s běžnými osobními automobily dneška, které běžně umí dosáhnout maximální rychlosti okolo 180–220 km/h, a přesto v obcích a obytných zónách řidiči musí jezdit max. rychlostí 30–50 km/h.

Třetí a tou nejpočetnější skupinou jsou samozřejmě zastánci zvýšené rychlosti elektrických exteriérových vozíků, kteří argumentují zcela logickými a neodiskutovatelnými fakty. V prvé řadě jde o uzákonění již mnohaleté vyzkoušené praxe, kdy jsou vozíky s vyšší maximální rychlostí bez problémů uživateli běžně spousta let provozovány a využívány. Z konkrétních předností vyšší rychlosti lze jmenovat samozřejmě především vyšší bezpečnost uživatelů vozíků v hustém silničním provozu, neboť dokážou rychleji vyklidit nebezpečný prostor na silnici, dále jde o značné úspory času, zvláště při cestách na delší vzdálenosti od 2 km výše, nesporně i o zdravotní aspekty při nepříznivém počasí, při náhlém zhoršení jejich zdravotního stavu, při nutnosti vykonat fyziologickou potřebu, při potřebě vyrovnat se rychlejšímu chodci, který vozíčkáře doprovází apod. V poslední řadě je třeba zdůraznit, že 12 km/h motory jsou navíc mnohem silnější než 6 km/h motory (softwarové umělé omezení rychlosti stejného motoru má vliv nejen na jeho rychlost, ale i na jeho sílu), a tudíž že jsou i mnohem bezpečnější pro uživatele při náročnějším kopcovitém a nerovném terénu. Jejich přínos je tak mnohem vyšší než pouze zvýšená rychlost.

Uživatelé elektrických vozíků tak při své poslední kampani nakonec dokázali těmito logickými argumenty přesvědčit množství zainteresovaných a odpovědných lidí. Dokázali tak prosadit potřebnou změnu zákona o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích. Tato snaha se několik předchozích let dlouhodobě setkávala s nepochopením. Nyní však uznalo jak příslušné ministerstvo, tak velká část poslanců a senátorů, ale i značná část běžné laické veřejnosti, že argumenty uživatelů jsou zcela logické a legitimní. Navíc že plánovaná změna, kdy bude uzákoněna vyšší rychlost, nikoho nikterak neohrožuje ani neznamená žádné další zvýšené finanční náklady, které by s touto změnou souvisely. Proto se uvedenou novelu zákona po dlouhých a vášnivých diskuzích všech, které tato problematika zaujala, podařilo schválit.

Tímto způsobem tak byl zlegalizován stav, který již stejně po mnoho let u nás byl běžnou praxí. Ta současně ukázala, že užívání elektrických vozíků s rychlostí vyšší než 6 km/h neznamena pro nikoho žádné zvýšené riziko, že žádné problematické situace zapříčiněné vyšší rychlostí vozíků nenastaly, že klady převažují nad riziky a že

tudíž není žádným racionálním důvodem nejvyšší maximální rychlost vozíků udržovat na prehistorických 6 km/h.

Bohužel stejnou novelou byla do zákona prosazena i druhá změna, týkající se zvětšení maximálních rozměrů elektrických invalidních vozíků o 40 cm. Přestože tato novela kopíruje aktuální stav, kdy jsou elektrické vozíky stále rozměrnější a větší rozměry přestávají být výjimkou, NRZP ČR nepovažuje tuto změnu za příliš šťastnou. Je sice naprosto jasné a zřejmé, že moderní elektrické vozíky, zvláště s některým zvláštním příslušenstvím, jsou rozměrnější, než bylo původně zákonem stanoveno, nicméně tím, že tuto změnu zákon reflektuje, působí uživatelům spíše medvědí službu. Jakkoli to autoři mysleli s touto zákonnou úpravou dobře a logicky, vůbec nedomysleli její dopady v praxi. Především se vůbec nezabývali provázaností této změny s ostatními zákonnými předpisy a standardy. Jedná se zejména o bezbariérovost, o možnost přepravy takovýchto vozíků hromadnou dopravou, o maximální nosnost a rozměry zdvihacích zařízení, o interiérové prostory budov určených k užívání veřejností, o návaznost na legislativu EU týkající se hromadné přepravy apod.

Paradoxně se tak sice podle jednoho zákona bude uživatel pohybovat na vozíku, který je v zákoně zakotven, ale již takový uživatel neočekává problémy, které mu z používání takového nadstandardně velkého vozíku vzniknou. Především u nezkušených uživatelů, které na tuto skutečnost nikdo neupozorní, může následně dojít k velmi nemilým překvapením a značným životním komplikacím vyplývajícím z pohybu na takovémto vozíku v běžném životě. Tento zákon tedy vozík legalizuje pouze jako vozidlo pohybující se po veřejných komunikacích.

Přestože se výsledek zmíněných snah uživatelů vozíků, podpořených jejich nejbližším okolím, může jevit jako jejich velké vítězství a vítězství rozumu, je na tomto místě nutné zmínit i několik potencionálních problémů a komplikací, které s sebou další užívání nyní již uzákoněných vozíků dosahujících maximální rychlosti až 15 km/h stále ještě přináší a které doposud přetrvávají. Bylo by nesporně vhodné to na základě zmíněné novely zákona o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích rovněž, v návaznosti na již platné ustanovení, změnit. A to tak, aby ostatní související zákony navazovaly, a odstranily se tak další

potíže a komplikace spojené s užíváním elektrických invalidních vozíků s maximální rychlostí až do 15 km/h.

Ačkoli většina zainteresovaných považuje situaci okolo rychlosti elektrických vozíků zmíněnou změnou zákona za zcela a úplně vyřešenou, je důležité na tomto místě zdůraznit, že jmenovaný zákon se týká výhradně provozu vozidel na pozemních komunikacích a jeho podmínek. Vůbec se však již netýká žádné jiné oblasti úzce související s užíváním elektrického invalidního vozíku. Tedy nedotkne se nikterak zdravotnictví a s ním související úhrady vozíků z veřejného zdravotního pojištění a současně se vůbec nedotkne ani zákonů předpisů o bezbariérovosti. Zde je správné říci, že k tomu, aby bylo získávání a používání elektrických invalidních vozíků zcela bez problémů, muselo by na již zmíněnou platnou změnu zákona navázat několik dalších novel různých zákonů, které by celý komplex této problematiky doplnily, zpřesnily a zcela ujasnily. Zejména by bylo potřeba novelizovat zákon o veřejném zdravotním pojištění, který úzce souvisí s úhradami vozíků zdravotními pojišťovnami a s jejich zapůjčováním jednotlivým pojištěncům, a všechny stavební zákony a vyhlášky, které se bezbariérového stavění týkají. Včetně potřebných norem. Současně by bylo důležité upravit normy a standardy i pro veřejnou hromadnou dopravu. Žádnou takovouto pozitivní změnu však samotná novela zákona o podmínkách provozu na pozemních komunikacích nezpůsobuje.

Co to v praxi znamená? Pokud například uživatel elektrického invalidního vozíku potřebuje získat nový vozík, musí stále absolvovat stejný postup při jeho předpisu ošetřujícím lékařem specialistou. Na základě splnění všech zdravotních předpokladů pro úhradu vozíku z veřejného zdravotního pojištění si musí nechat vyplnit rozsáhlý formulář obsahující přibližně šest potvrzení lékařů specialistů o tom, že je schopen elektrický vozík ovládat za všech okolností i v hustém silničním provozu. Poté poukaz na vozík spolu se žádankou o zvýšenou úhradu a vyplněným formulářem, to vše doloženo jeho aktuálním lékařským nálezením, pečlivě zdůvodňujícím nárok na předpis tohoto vozíku, musí předložit ke schválení své zdravotní pojišťovně. Ta následně rozhoduje o tom, zda úhrada a zapůjčení vozíku bude pojištěnci schválena, či nikoli. Tohoto procesu se však právě schválená novela zákona vůbec nikterak nedotkla.

NRZP ČR považuje tuto změnu za pozitivní, i když by nebylo spravedlivé zastírat, že i mezi jejími zaměstnanci se rozvinula poměrně bohatá diskuze na toto téma. I zde se v podstatě objevily všechny tři výše odlišné názorové proudy. Názor pro zvýšení rychlosti však jednoznačně převážil, především mezi uživateli elektrických vozíků a jejich příznivci.

Samotný rozsáhlý formulář se sice již mnoho let vyplňuje právě kvůli splnění podmínek k provozování vozíku na pozemních komunikacích pojištěncem (zda je ze zdravotních důvodů schopen jej za všech okolností bezpečně ovládat), ale tento formulář nikterak nevyžadoval a doposud nevyžaduje definici přesných parametrů elektrického invalidního vozíku.

Pro proces úhrady z veřejného zdravotního pojištění je tak mnohem důležitější příloha zákona o veřejném zdravotním pojištění, která zatím zůstala nedotčena a kde v popisu pro elektrický invalidní vozík stále přetrvává původní rychlost 6 km/h. To může v praxi znamenat velmi nepříjemný fakt, že pojišťovny budou ochotny hradit pouze elektrické vozíky s touto historickou rychlostí. Taková zásada by v podstatě opět deklarovala největší dodavatele elektrických exteriérových vozíků na našem trhu.

NRZP ČR proto také, v souvislosti s nyní platným zněním zákona o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ihned navrhla příslušnou změnu přílohy č. 3 oddílu C zákona o veřejném zdravotním pojištění, která reflektuje zvýšenou rychlost vozíku. Navrhla změnit kolonku „popis“ u specifikace elektrických invalidních vozíků tak, aby původní údaj 6 km/h byl nově nahrazen údajem 12 km/h. Tato úprava by měla odstranit všechny nejasnosti a případné spory při schvalování úhrad vozíků z veřejného zdravotního pojištění zdravotními pojišťovnami. Zcela reálně zde totiž nyní bez zmíněné úpravy hrozí, že by zdravotní pojišťovny hradily z veřejného zdravotního pojištění pouze vozíky s maximální rychlostí 6 km/h. To by v praxi znamenalo, že exteri-

érové vozíky nejvýznamnějších distributorů v ČR, které by byly hrazeny z veřejného zdravotního pojištění, by musely být i nadále softwarově omezovány na nižší rychlost. Nebo že by byly hrazeny pouze interiérové vozíky (které se většinou pohybují nižší maximální rychlostí, ale jsou hrazeny v jiné skupině) nebo vozíky některých méně významných značek pohybující se nižšími rychlostmi.

Stejně tak je velmi nepříjemný i fakt, že všechny veřejné prostory jsou pro vozíky takových rozměrů, jak jsou nově definovány v zákonu o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, velmi stísněné. Pohybovat se ve standardně vystavěných bezbariérových prostorech tak bude na větším vozíku velmi obtížné a v mnoha případech i naprosto nemožné. Především pak v interiéru objektů určených pro užívání veřejností a na různých zvedacích plošinách a dalších zvedacích zařízeních. Tyto prostory vycházejí z platných norem a jsou provázány s příslušnými předpisy EU. Jejich jednoduchá změna je tak velmi komplikovaná, až skoro prakticky nemožná. Přesto by bylo vhodné snažit se upravit tuto legislativu a všechny související předpisy. Přizpůsobit je větším schváleným rozměrům elektrických invalidních vozíků. Jinak v krátké době nastane situace, kdy většina uživatelů invalidních vozíků nebude schopna z prostorových důvodů bezbariérové objekty, určené pro užívání veřejností, používat. Není třeba zdůrazňovat, že takováto skutečnost by znamenala další velmi zvýšenou izolaci osob užívajících ke svému pohybu elektrický invalidní vozík. Objektivně je třeba ovšem dodat, že náprava v této oblasti je velmi složitá a komplikovaná. ➔

Existuje zde totiž bohužel mnoho tlaků, které této pozitivní změně vůbec nepomáhají, a naopak se jí často velmi intenzivně brání.

Toto však nejsou všechny problémy, které nová rychlost a velikost vozíků, přinesla. Je důležité korektně říci, že se zvyšující se rychlostí vozíků bude současně nutné zpřísnit zdravotní podmínky, jejichž splnění bude nutné k jejich poskytování pojištěncům. A to především u osob s různými kombinovanými vadami a u osob s lehčím duševním onemocněním či s psychologickými problémy. U některých z nich bude bohužel nejspíš velmi obtížné zajistit jejich bezpečné používání vozíku. A to především tehdy, pokud spolehlivě nesplňují zdravotní předpoklady pro úhradu vozíku z veřejného zdravotního pojištění. U nich vozíky nebudou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění. Proto si je buď samotný uživatel, nebo jeho rodina pořizují za vlastní prostředky. V takové situaci bohužel neprobíhá kontrola zhruba šesti lékařů specialistů, kterou obsahuje rozsáhlý formulář zdravotních pojišťoven. Pro prodej takového vozíku nejsou zákonem stanovena žádná kritéria, není vyžadován k jeho užívání žádný řidičský průkaz ani jiné oprávnění a uživatele, který si sám vozík koupí a zaplatí, nikdo nikterak nehodnotí. V této situaci tak může být maximální rychlost 15 km/h v některých případech pro okolí a samotného uživatele značně nebezpečná. Pro úplnou objektivitu je však třeba korektně dodat, že v současnosti žádné takovéto problémy ve větším měřítku nenastávají a ani v minulosti nenastaly. Nelze se tedy oprávněně domnívat a obávat se, že by se při současném vývoji situace nějakým radikálním způsobem v budoucnu změnila.

V případě vozíků zapůjčených pojištěncům zdravotní pojišťovnou probíhá poměrně náročný screening žadatele o invalidní vozík. V současnosti je tak prakticky nereálné, aby pojišťovna vozík svěřila uživateli, který jej není schopen bezpečně ovládat. I když zdravotní stav některých uživatelů je velmi na hraně. Zde je tedy odpovědnost za bezpečí uživatele a jeho okolí, vedle pojištěnce samotného, i na straně zdravotní pojišťovny. Přesto plně platí, že pouze uživatel by měl mít dostatek osobní soudnosti při zhodnocení toho, zda na vozíku ve vyšší rychlosti nikterak zvýšeně neriskuje, a neohrožuje tak sebe nebo své okolí.

Jiná situace je ovšem u vozíků pořízených bez účasti zdravotní pojišťovny, výhradně z vlastních prostředků uživatele nebo s příspěvkem některé z nadací. Zde

za jakékoli problémy nebo za způsobenou škodu plně zodpovídá uživatel vozíku a v případě jeho případného omezení svéprávnosti jeho opatrovník nebo rodina. Je tedy pouze na zodpovědnosti a svědomí všech těchto zúčastněných osob, aby objektivně zhodnotily, zda je konkrétní člověk schopen takto rychlý elektrický vozík používat. Zde musí jít zcela stranou veškeré sympatie či empatie k němu a všechny tyto osoby se musí k problému postavit zcela objektivně. V případě uživatelem zaviněné nehody a způsobené škody se totiž vystavují hrozbě obrovských náhrad škod a v krajním případě i hrozbě příslušných soudních řízení spojených s jejich občanskoprávní a trestní odpovědností.

V současnosti totiž není výjimkou, že škoda způsobená někomu na zdraví nebo výrazná škoda na majetku může nezřídka dosáhnout i několika stovek milionů korun. Protože v těchto případech, kdy si vozík pořizuje vozíčkář z vlastních prostředků, uživatelé většinou nebyvají proti způsobení škody pojištění, a pokud již pojištění jsou, pojišťovna nejspíš bude posuzovat způsobilost uživatele vozíku k jeho řízení, může uživatelem vozíku způsobená velmi vysoká škoda znamenat pro uživatele vozíku a celou jeho rodinu jejich naprostou ekonomickou likvidaci. A to především v případech, kdy k užívání tohoto vozíku nepřistoupili v konkrétním případě, u některé osoby, zcela objektivně a dostatečně kriticky.

K tomu, aby byla situace okolo používání a rychlosti elektrických invalidních vozíků v České republice komplexně a zcela uspokojivě vyřešena, je nutno se stejně intenzivně jako o změnu zákona o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích snažit zasazovat i o potřebné novely zdravotnických zákonů a stavebních zákonů týkajících se bezbariérovosti staveb a veřejné hromadné dopravy. Teprve v případě, že by se podařilo i tyto zákony nastavit pro uživatele nově definovaných elektrických invalidních vozíků stejně příznivě jako dopravní zákon, byla by problematika uspokojivým způsobem vyřešena. Zatím je však nutno naprosto objektivně konstatovat, že nyní stav ani zdaleka dořešen není, a že tudíž dlouho očekávaná změna zákona zatím v plném rozsahu nepřináší tolik požadovanou pozitivní změnu pro uživatele elektrických invalidních vozíků.

Tato poměrně kritická pasáž ovšem neznamená, že by kdokoli s uživateli vozíků a jejich okolí měl věšet hlavu a považovat

zmíněnou změnu zákona za zbytečnou a zcela nepotřebnou. Lze ji spíše považovat za správný začátek a první důležitý krok nově nastoupeného procesu modernizace používání elektrických invalidních vozíků ve všech oblastech lidského života a jako k takové se k platné novele postavit. Nátlaková skupina vozíčkářů a jejich příznivců, které se podařilo přesvědčit odpovědné osoby k této změně, by neměla ve svém úsilí ustát, neboť je velmi užitečné. Měla by se snažit o prosazení dalších navazujících pozitivních změn ostatních zmíněných zákonů a další legislativy v celé jejich komplexnosti.

NRZP ČR považuje tuto změnu rovněž v podstatě za pozitivní, i když by asi nebylo spravedlivé zastírat, že i mezi jejími zaměstnanci se rozvinula poměrně bohatá diskuze na toto téma. I zde se v podstatě objevily všechny tři výše zmíněné odlišné názorové proudy. Názor pro zvýšení rychlosti však jednoznačně převážil, především mezi uživateli elektrických vozíků a jejich příznivci. Ti totiž vycházeli z osobních zkušeností a ze skutečnosti, že již v minulosti užívané vozíky s maximální rychlostí 12 km/h žádné výrazné problémy nikde nepřinesly.

Současně je ale potřebné vyzdvihnout, že NRZP ČR si je dobře vědoma odpovědnosti uživatelů elektrických invalidních vozíků a jejich okolí při pohybu vyššími rychlostmi a je příznivě nakloněna objektivnímu hodnocení zdravotního stavu jejich uživatelů. Především z pohledu jejich schopností a možností vozík za všech okolností zcela bezpečně ovládat a současně spolehlivě vyhodnocovat celkovou situaci okolo nich. Je samozřejmě v zájmu samotných uživatelů a ve prospěch jich samotných, aby novinka žádné další problémy nepřinesla.

NRZP ČR si současně uvědomuje i nedostatečnou provázanost legislativy a v budoucnu se hodlá zasazovat v případě možnosti rovněž o potřebné novely zdravotnických zákonů, stavebních zákonů týkajících se bezbariérovosti staveb a veřejné hromadné dopravy. Ráda by se tak zasadila o komplexní vyřešení lepších podmínek pro užívání elektrických invalidních vozíků v České republice. Některé dílčí kroky již podnikla a stále činí již v současnosti. Zde si je však velmi dobře vědoma složitosti nastoupené cesty a komplikované možnosti komplexního řešení celé problematiky. Přesto se nechce nechat těmito těžkými podmínkami odradit a i nadále se hodlá zasazovat o zmíněné úpravy legislativy. ■

XV. ROČNÍK CELOSTÁTNÍ SOUTĚŽE O CENU MODRÉHO SLONA BYL VYHLÁŠEN

Otevíráme již XV. ročník soutěže, do níž se mohou přihlásit jednotlivci i kolektivy a utkat se v deseti kategoriích umělecké tvorby. Na závěr je připravena několikadenní přehlídka v interiérech Zoo Liberec. Pozor! Termín pro odeslání přihlášek a soutěžních děl organizátoři kvůli pandemii koronaviru posunuli z května na září a vyhlášení cen z června na říjen.

V minulých ročnících měla široká veřejnost možnost vidět neuvěřitelné množství výtvarných děl, ocenit divadelní a pěvecká vystoupení a nahlédnout do srdcí výtvarníků převážně z řad osob se zdravotním postižením. Díla umělců jsou nejen důkazem nezdolné vůle k překonání životních překážek, ale hlavně přinášejí významná svědectví o tvořivé podstatě lidského bytí. Přihlaste se a zapojte do soutěže a naplňte s námi společně motto projektu: „BEZ BARIÉR V DUŠI I V ŽIVOTĚ“.

Posláním projektu je zapojení lidí se zdravotním postižením a jejich přátel do kulturních aktivit, při kterých nejsou oproti ostatním podstatně znevýhodněni a mohou významně přispět k rozvoji kulturní úrovně nejen své, ale i společnosti jako celku. A že mají výtvořivé úspěchy, jste se mohli přesvědčit v uplynulých ročnících. Nádherná výtvarná díla, strhující divadelní či pěvecká vystoupení nenechala žádného návštěvníka či diváka v klidu –

emoce radosti, obdivu a sounáležitosti mnohdy vyjadřovali aplausem vestoje.

Soutěžními kategoriemi jsou **malba, keramika, fotografie, textilní tvorba, kombinovaná technika** (např. ruční práce, koláže), **literární tvorba, divadlo** (např. malé formy, loutkoherectví), **tanec, hudební tvorba** (např. hudební přednes, skladba) **a jiné formy zajímavé umělecké tvorby** (řezbářství, umělecké zpracování skla atd.).

Jak na to?

Vyplněnou **přihlášku**, kterou najdete na www.czplk.cz, je nutno písemně nebo osobně doručit nejpozději do **30. 9. 2020** na adresu: Centrum pro zdravotně postižené Libereckého kraje, o.p.s., Dr. Milady Horákové 185, 460 07 Liberec Horní Růžodol (tel.: 731 653 002).

Přihlášená **soutěžní díla** zašlete nebo doručte do CZP Liberec, popř. do jednotlivých center Libereckého kraje (Semily, Jablonec n. N., Česká Lípa), a to rovněž nej-

později do **30. 9. 2020**. Slavnostní vyhlášení Cen Modrého slona 2020 se uskuteční v rámci XV. ročníku Letního setkání v Zoo Liberec 24. 10. 2020. Informace o organizaci setkání obdržíte prostřednictvím našeho portálu www.czplk.cz.

Vystavovatelé berou na vědomí, že jejich díla budou prezentována na veřejnosti v uvedeném termínu v liberecké zoo. Organizátoři se zavazují, že přihlášené práce budou použity pouze k výstavním účelům v rámci soutěže. Kvůli přehlednosti a řádnému navrácení děl vystavovateli je zapotřebí, aby jednotlivá zasílaná díla byla opatřena vhodným obalem, který bude řádně označen adresou vystavovatele.

Informace k soutěži naleznete na stránkách www.czplk.cz a www.artefaktum-info.cz. Kontaktní osobou je hlavní koordinátorka projektu Helena Latislavová, e-mail: latislavova.h@seznam.cz; tel.: 731 653 002. ■

KORONAVIROVÁ KRIZE NACHYTALA VŠECHNY NEPŘIPRAVENÉ,

ŘÍKÁ V ROZHOVORU PRO MOSTY OLOMOUCKÝ ARCIBISKUP JAN GRAUBNER

Mons. Jan Bosco Graubner, arcibiskup olomoucký a metropolita moravský, se stal v dubnu již podruhé předsedou České biskupské konference. Zeptali jsme se, jak se za dobu více než padesátileté služby Bohu změnil jeho pohled na svět a jak vnímá letošní koronavirovou krizi.

Vážený pane arcibiskupe, nejprve přijměte gratulaci k vašemu dalšímu zvolení předsedou České biskupské konference. Pokud se nemýlím, je to již více než 52 let od doby, kdy jste se rozhodl pro studium teologie. Co vás k tomuto rozhodnutí, coby dvacetiletého mladíka, vedlo?

Po kněžství jsem toužil od dětství, i když během dospívání mi nebylo vždy jasno. Vyrostal jsem ve věřící rodině, měl skvělý příklad v rodičích, znal jsem dobré kněze. Základem povolání bylo asi osobní přátelství s Bohem a touha být mu blízko a pomáhat druhým na cestě za ním. K upevnění povolání asi přispěly i zkušenosti posměchu kvůli náboženství. Zkušení mi radili, ať se nehlásím do semináře před maturitou, protože by mě k ní nemuseli připustit. Přihlásil jsem se tedy na medicínu, ale v doporučení ze školy stálo: „Světový názor, který zastává, mu zásadně brání v poznání přírodních věd. Proto ke studiu nedoporučujeme.“

Pro přijetí do semináře jsem si zase musel napřed získat dělnický původ. Díky tomu, že za Pražského jara útlak církve na chvíli oslábl, jsem však mohl už po roce dělnické práce ve strojírnách nastoupit do semináře a po pěti letech teologie jsem byl vysvěcen na kněze.

Nelze si nevšimnout, že jedním z hlavních témat, kterým se po celý svůj život věnujete, je práce s mladistvými, zejména v oblasti vzdělávání. Je to náhoda, respektive vyšší moc, či jste se rozhodl na základě přesvědčení, že právě vzdělání je základem pro zdravý rozvoj společnosti?

Bez mládeže nemá budoucnost ani národ ani církve. Každá generace je nejvíce formována v mládí. Nejde přitom jen o vzdělání, ale taky o výchovu, prostě celistvou formaci osobnosti. Kdo nedospěje k životu pro druhé, není zralým člověkem. Zdravá společnost potřebuje zralé lidi. Bez dozrání k zodpovědnému rodičovství národ vymře.

Jak se za tu dobu změnila vaše postoje vůči mládeži? A naopak, jak se změnila postoje mládeže k víře a církvi?

Respektuji to, že jsem zestárl a nechci se hrát na mladého, ale mládež mi leží na srdci stále. Vždycky vycházím z respektování jejich svobody a přátelské blízkosti, která doprovází, naslouchá a nastavuje zrcadlo, v němž se mladí poznávají a sami rozhodují. Zrcadlo se nenastavuje poroučením, ale především vlastním příkladem či postojem, který vzbuzuje otázky. Někdy je dobré otázku nadhodit, někdy poradit, ale taky častěji povzbudit k hledání pevných bodů či k no-

Ukázalo se, že se počítá s různými krizemi, ale ta současná nachytala všechny nepřipravené. Neměli bychom být tak sebejistí a pokorněji se připravovat na další možná překvapení včetně okamžiku naší smrti.

vým začátkům a k vytrvalosti, k náročné práci na sobě. Je pravda, že mnohé dnes strhuje sebestřednost či povrchní prožitky, ale mám radost z každého, který dozraje k rozhodnutí darovat se, žít pro druhé či pro Boha, zapojit se do vytváření společenství a společných hodnot.

Jak jsem již zmínila v úvodu, předsedou Biskupské konference jste se stal potřetí, po desetiletém působení na postu místopředsedy po boku kardinála Dominika Duky. Vznikla v průběhu těchto deseti let nějaká nová výzva, která vás nyní čeká?

Dnešní situace je jiná než před deseti či dvaceti lety. Tehdy to bylo pořád ještě porevoluční budování a kladení kolejí. Dnes je vidět spíše únava, ale nová situace je výzvou nejen na poli pastorační, která je naším hlavním posláním, ale i v oblasti

ekonomické. Prvním úkolem je evangelizace. Potom církev vstupuje do těžké hospodářské etapy, ostatně celosvětová společnost vstupuje do další hospodářské krize a všichni si budou utahovat opasky, ale snad právě pod tím tlakem vzniknou nové věci a více se sblížíme i vyrosteme ve vztahu k Bohu, na nějž budeme muset daleko více spoléhat.

Ve svém velikonočním pozdravu „Udělejme si čas na Boha“ z 11. dubna jste se dotkl tématu koronavirové krize. Uvedl jste: „Vezměme tuto situaci tak, že nás rozšířenou nemocí zastavil sám Bůh, a ptejte se, co nám tím chce říci. Zastavil naši činnost a vnutil nám pracovní klid k soukromým duchovním cvičením a samotě, abychom si udělali čas na Boha a vychutnali si jeho přítomnost.“ Mnoho médií váš výrok považuje za potvrzení, že koronavirus je ➔

jakými božím trestem. Já váš výrok vnímám jako poselství ve smyslu: „Zastavme se a pohlédněme kolem sebe a do svého nitra“. Opravte mne, prosím, pokud je má interpretace chybná, pokud však není, vyvolává ve mně otázky k zamyšlení nad způsoby našeho života. Na jaké konkrétní otázky jste pomýšlel vy při psaní tohoto projevu?

Pochopila jste to správně. Bůh není policajt, který čeká na naše chyby, aby nám dal po prstech. On je skutečně spravedlivý a k tomu patří jak odměna, tak trest, ale

zároveň je nejvyšš milosrdný, což neznamená, že je lhostejný či pasivní. I odpuštění bolí. Jedno španělské přísloví říká krásně: Bůh odpouští vždycky, člověk někdy, příroda nikdy. U nás se říká, že jen hlupák se nepoučí. I moudrý dělá chyby, ale poučí se z nich. V kající modlitbě jsem připomněl některé naše chyby a říkal jsem lidem: škrtněte tam všechno, s čím nesouhlasíte, a dopište, co tam podle vás chybí. Pokorné uznání chyby je prvním krokem k lepšímu začátku.

Trápí mě rozšířené nerespektování lidských práv dětí. Dospělí se klidně rozvádějí a soudí o děti, protože hledí jen na svá práva. Nerespektuje se právo dětí na domov, na stabilitu rodiny, na věrnou lásku obou rodičů.

Právě v takových náročných situacích, jako je koronavirová krize, by jistě mnoho věřících, a vlastně nejen jich, hledalo útěchu při bohoslužbě. To jim však nebylo umožněno. Jak vnímáte tuto skutečnost?

Ano, byla to zvláštní situace, která se ani mně nelíbila, ale zase v tom vidím jakýsi vzkaz: I o bohoslužbě platí, že příležitosti se mají využívat tehdy, kdy jsou, protože nemusí být vždycky.

Určitou alternativou byly přenosy prostřednictvím internetu. Myslíte, že i těmito způsoby lze být Bohu nablízku?

Přes kamery bylo v tu dobu na bohoslužbách víc lidí, než chodí běžně v neděli. Teď jsem zvědavý, kolik jich překoná strach šířený televizí a do kostelů se zase vrátí. Bohoslužba se opravdu slaví ve společenství, které je důležité. Taky by mně nestačilo pozvání na svatební hostinu, které bych se účastnil jen přes kameru. Ale v nouzi je to lepší než nic. Když se nemohu s přáteli setkat, je důležité, že si můžeme zavolat nebo napsat. Tak má cenu každá modlitba. I kdybych byl sám, třeba ve vězení. Bůh je s námi všude.

Jak se díváte na pomoc ze strany státu v těchto těžkých chvílích? Z čeho bychom si podle vás měli vzít ponaučení do budoucna?

Na hodnocení pomoci státu je ještě brzy. Budme trpěliví. Nejde všechno najednou. Mnohým pomohl a doufám, že pomůže i dalším. Pak uvidíme. Ukázalo se, že se počítá s různými krizemi, ale ta současná natchyala všechny nepřipravené. Neměli bychom být tak sebejistí a pokorněji se připravovat na další možná překvapení včetně okamžiku naší smrti.

Je něco, co vás skutečně trápí, a naopak něco, co vás i v této těžké době potěšilo?

Trápí mě rozšířené nerespektování lidských práv dětí. Dospělí se klidně rozvádějí a soudí o děti, protože hledí jen na svá práva. Nerespektuje se právo dětí na domov, na stabilitu rodiny, na věrnou lásku obou rodičů. Těžce je to poškozují na celý život. Na druhé straně mě těší ochota mnohých lidí pomáhat a nasazení četných dobrovolníků, jak se ukazuje v krizových chvílích. Kdyby nám to vydrželo i v klidných časech, bylo by na světě líp.

Mnohokrát děkuji za rozhovor a přeji vám hodně zdraví. ■

PACIENTSKÉ HNUTÍ U NÁS NENÍ SPONTÁNNÍ A AUTENTICKÉ.

VĚTŠINOU SE JEDNÁ O DOTOVANÉ PROJEKTY, ŘÍKÁ V ROZHOVORU PRO ČASOPIS MOSTY MICHAL ŠTINGL

Tentokrát jsme se s žádostí o rozhovor obrátili na publicistu Michala Štingla, který na portálu Neklid.net shromažďuje negativní zkušenosti pacientů ze stejnojmenného pavilonu Psychiatrické nemocnice Bohnice. Zeptali jsme se ho na reakce, s nimiž se kvůli publikování autentických svědectví setkal, i na to, jak by podle něj měla vypadat tolik zmiňovaná reforma psychiatrické péče.

Co vás přimělo k založení webu Neklid.net?

Pracoval jsem v té době v PR oddělení Fokusu Praha a s podobnými příběhy či spíše stížnostmi jsem se setkával zcela přirozeně. V počátku šlo o některé klienty a kolegy, po zveřejnění prvních příběhů se začali lidé ozývat ze strany veřejnosti. Web jsem založil z vlastního rozhodnutí, protože Fokus a další organizace dlouhodobě upozorňovaly na poškozující psychiatric-

kou péči, ale hodně v teoretické rovině, konkrétních svědectví bylo málo.

Jak se dostáváte k výpovědím pacientů a dalším informacím o praktikách v bohnickém pavilonu 27?

Obvykle se mi dotyční ozvou sami, na telefon nebo e-mail uvedené na webu. Ve více než polovině případů se chtějí jen svěřit nebo získat kontakty pro další podporu. Samotné texty si píšou lidé sami, nebo je můžu

připravit na základě rozhovoru a dotyční je autorizují. Jde však o velmi citlivé výpovědi a někdy si jejich zveřejnění autoři rozmyslí i po samotném sepsání. V publikaci ponechávám naprostou svobodu a každý může svůj článek i dodatečně nechat odstranit. Tímto způsobem bylo zatím zveřejněno přes šedesát textů, které se z většiny týkají Psychiatrické nemocnice Bohnice, ale i dalších zařízení z celé ČR. ➔

Můžete stručně popsat režim na bohnickém oddělení?

Jedná se o jedno z akutních příjmových oddělení. Na pavilon 27 jsou obvykle umístováni pacienti v nedobrovolné hospitalizaci, kdy se předpokládá jejich nebezpečnost sobě nebo okolí. Zákon předpokládá, že pacient by pro nucenou detenci měl být bezprostředně nebezpečný, což může být velmi těžké správně vyhodnotit. Mnohdy jsou omezeni na svobodě lidí, se kterými je možné se rozumně dohodnout, ale personál k tomu nemá vůli a čas. Tak může člověk ve stresu skončit přikurtovaný k lůžku nebo na polstrované místnosti, jíž se honosně říká terapeutická izolace.

Naproti tomu nemocnice nemá problém propustit pacienta, který otevřeně sděluje záměr vraždit, jako v případě Michelle

Sudkové. Podobná oddělení jsou zřejmě ve všech psychiatrických nemocnicích. Bohnice jsou výjimečné zejména v tom, že jejich ředitel je považován za osobnost psychiatrické reformy, a přitom za špatné zacházení s pacienty nese zodpovědnost.

V čem vidíte největší problém, co by se mělo především změnit?

Pomoc lidem v psychické krizi musí být zaměřena na hlubší řešení problému. Pokud se z jakéhokoliv důvodu ocitnete v prostředí, kde je na vás činěn nátlak, z donucení musíte brát silná psychofarmaka a hrozí přivazování k posteli, tak se již těžko budete stejným lidem svěřovat se skutečným původem nepohody. Je potřeba, abychom namísto obávaných blázinců měli místa, kam chodíme rádi a se skutečnou důvěrou.

Je potřeba, abychom namísto obávaných blázinců měli místa, kam chodíme rádi a se skutečnou důvěrou. Velký nedostatek je v právech pacientů, kdy při nedobrovolné hospitalizaci reálně nemáte možnost odvolání. Teoreticky jistě ano, ale pod silným vlivem léků a represivním režimem si těžko budete soudu stěžovat.

Michal Štingl (*1976) působí jako publicista. Pracoval v oblasti public relation ekologických a sociálních nevládních organizací a jako novinář v několika menších redakcích. Jako zaměstnanec i klient má zkušenost ze sociální a zdravotní sféry.

Velký nedostatek je v právech pacientů, kdy při nedobrovolné hospitalizaci reálně nemáte možnost odvolání. Teoreticky jistě ano, ale pod silným vlivem léků a represivním režimem si těžko budete soudu stěžovat. Stejně vám neuvěří.

Setkal jste se v souvislosti se svou prací s nějakými negativními reakcemi, nebo dokonce výhrůžkami?

Zveřejňování příběhů mi poměrně silně rozmlouvali jak lékaři z nemocnice, tak bývalí kolegové z komunitních služeb. Před rokem bylo v podstatě jasné, že si Fokus chce udržet spolupráci s psychiatrickou nemocnicí a dotace z rezortu zdravotnictví. Nátlak ze strany zaměstnavatele vedl k roztržkám a nakonec jsem dostal výpověď. Tento přístup dodnes cítím jako zradu od organizace, která zcela pokrytecky postavila svou existenci na požadavku zrušení psychiatrických léčeben.

Jak na publikování těchto informací reagovala bohnická psychiatrická nemocnice?

Prostřednictvím svého právního zástupce Tomáše Němečka zaslali doporučeným dopisem předžalobní výzvu, v níž bez jasného zdůvodnění požadovali odstranění všech textů týkajících se jejich zařízení. Odpověď jsem odmítavě a dosud se nestalo nic. Samozřejmě však stále žiju v obavě, že se budu muset zdlouhavě a nákladně soudit. V případě konkrétních stížností nemocnice vždy odpovídá, že jsou neodůvodněné, a snaží se stěžovatele znevěrohodnit jeho údajnou nemocí a de facto stigmatizovat a diskriminovat.

Jaké jsou zkušenosti se složkami Integrovaného záchranného systému při péči o osoby s akutní psychickou poruchou?

Rovněž při převozu záchranou službou dochází k fyzickému a verbální násilí. Objevily se případy, kdy pacienti byli škrceni nebo jim bylo vyhrožováno. Tady je potřeba hledat příčinu v absolutním rozporu poslání rychlé záchranné služby a potřebou psychické podpory. Zatímco klasické záchranky fungují

na principu co největší rychlosti, tak pro práci s člověkem v akutní psychické krizi musíte investovat mnoho času a být trpěliví. Pro většinu případů, kdy je přivolána záchranná služba, by bylo potřeba jednat s klientem třeba i řadu hodin, jenže oni na to mají stěží minuty. Kritizováno bývá i třeba používání sirény, kdy se převážený dostává do většího stresu. Záchranná služba to zase odůvodňuje tím, že potřebuje co nejrychleji uvolnit vůz k dalším případům. Tady začíná být jasné, že normální sanitky a jejich posádka jsou pro řešení psychických případů naprosto nepoužitelné, ba škodlivé.

Více než 20 let se mluví o potřebě reformy psychiatrické péče. Novodobá proměna psychiatrické péče započala v roce 2013. Co se podle vás už podařilo „zreformovat“ a co vy od reformy čekáte?

Podařilo se toho ve skutečnosti velmi málo. Řada takzvaných nových center duševního zdraví v nějaké podobě vznikala a fungovala už v uplynulých desetiletích. Zavádějící je už samotný pojem centrum duševního zdraví, protože většinu psychiatrických diagnóz

nemohou a nechtějí řešit. Po roce 2013 se mnozí z nás těšili, jak do ČR přitečou miliardy z EU na rozvoj komunitní péče. Jenže tyto peníze si rozebraly nemocnice na stavbu psychiatrických pavilonů a nadšenci dostali jen ohlodané kosti. Novinkou je začínající výstavba nového pavilonu v Bohnicích, jakéhosi obřího neklidu. Ze státního rozpočtu tu za tři sta milionů má vzniknout urgentní příjem, jako by se očekávalo masové šílenství. Byl bych velmi rád, kdyby se projekt podařilo zastavit. Když máte padesát budov v nevyhovujícím stavu, tak je nanejvýš nerozumné stavět padesátou první.

Myslíte si, že jsou lidé s duševním onemocněním dostatečně zapojeni do rozhodování o přeměně systému péče o duševní zdraví? A měli by být?

Takzvané pacientské hnutí u nás téměř není spontánní a autentické. Většinou se jedná pouze o dotované projekty, často řízené lidmi ze státní správy. Je přitom jasné, že právě klienti těchto služeb si musí sami umět požádat, jakou formu pomoci potřebují. Musíme to dělat všichni a stále a veřejně.

Jak hodnotíte dostupnost a kvalitu ambulantní psychiatrické péče v ČR?

Sami psychiatři si stěžují na frustraci ze své práce a hovoří o takzvaném orloji, kdy se jim na krátký okamžik střídají v ordinaci tváře pacientů. Z vlastní zkušenosti vím, že lékař má na klienta sotva několik minut za měsíc a samozřejmě pro něj v tomto rozsahu nemůže udělat prakticky nic.

Nakolik se podle vašich zkušeností běžná veřejnost zajímá o problematiku péče o lidi s duševním onemocněním?

O tuto problematiku je nanejvýš těžké se zajímat, protože psychiatrie je v podstatě určitá forma šamanství. Údajně léčí duši, přičemž vůbec netušíme, o co se má vlastně jednat. Veškeré diagnózy vychází jenom ze symptomatiky. Je potřeba změnit společenské paradigma, seriózně přijmout názor antipsychiatrie a pomáhat lidem vyřešit jejich životní situaci. Vůbec přitom nemusíme uvažovat o nějaké nemoci. Někdy jde o sociální příčiny, někdy skutečně zdravotní, které však rigidní psychiatrie ani nechce zkoumat. ■

OKÉNKO DO PORADEN NRZP ČR

Dva roky jsem pečovala o nemocného manžela, zároveň jsem byla zaměstnána. Vzhledem k jeho zhoršujícímu se zdravotnímu stavu jsem podala žádost o příspěvek na péči a v práci jsem dala výpověď. Měsíc po podání žádosti o příspěvek na péči manžel zemřel. Jak je to v případě úmrtí manžela s vyplacením této dávky? Dále jsem se chtěla informovat, zda si mohu zažádat o podporu v nezaměstnanosti. Pokud mi podpora nebude přiznána, jak mám řešit svoji současnou tíživou finanční situaci?

Pokud manžel zemřel ještě předtím, než byl příspěvek na péči přiznán, nárok na výplatu nepropadá, nýbrž přechází na osobu, která žadateli poskytovala sociální péči, a to dle § 16 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb. Nárok na výplatu pak budete mít od data podání žádosti do doby manželovy smrti.

Pokud jde o podporu v nezaměstnanosti, doporučuji, abyste si o ni zažádala. Musíte doložit dobu pojištění, do které se započítává i doba péče, ale pouze při II. a vyšším stupni příspěvku na péči, a sou-

časně doložit dobu péče a stav před péčí – zápočtový list. Pokud je v posledních dvou letech rok odpracován či odpečován, pak nárok na podporu vzniká. Pokud nebude podpora v nezaměstnanosti přiznána, doporučuji, abyste si na dávkách státní sociální podpory zažádala o příspěvek na bydlení, za podmínky, že bydlíte v bytě, který je ve vašem vlastnictví, družstevní nebo bydlíte v nájmu, dále na hmotné nouzi o příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení. Podmínkou je opět evidence na úřadu práce. Pokud jste v současné době zcela bez příjmu a ve finanční tísní, doporučuji, abyste si zažádala na hmotné nouzi o mimořádnou okamžitou pomoc. Mimořádnou okamžitou pomoc může získat ten občan, kterému hrozí vážná újma na zdraví. Tato dávka je určena pro lidi, kteří se ocitli ve hmotné nouzi, kdy jejich příjmy nestačí na pokrytí základních životních potřeb. V tomto případě vám může úřad práce jednorázově přispět částkou, která dorovná příjem žadatele do existenčního minima. Tato dávka je nenároková, tj. nevzniká vám na ni automaticky nárok.

O jejím schválení rozhoduje vždy daná úřední osoba. K podání žádosti potřebujete průkaz totožnosti. Do žádosti je nutné uvést všechny kontaktní údaje, jako je telefonní číslo, e-mail a číslo občanského průkazu, souhlas s předáváním rodného čísla České pošty, s. p., tj. když je dávka vyplácena poštovní poukázkou, dále doklad o výši vašich měsíčních příjmů a všech společně posuzovaných osob, prohlášení o celkových sociálních a majetkových poměrech žadatele a všech společně posuzovaných osob, další doklady, které jsou nutné pro vyhodnocení nároku a výše mimořádné okamžité pomoci. V žádosti to tuto dávku popíšete aktuální životní situaci. Při případných nejasnostech kolem výše uvedených dávek vám pomohou zaměstnanci ÚP ČR.

Mám sluchové postižení, kdysi v minulosti jsem obdržela příspěvek na závažné naslouchadlo. Nevím, za jakých podmínek se o příspěvek na tuto pomůcku žádá a kde, jak probíhá vyšetření a zda mohu o tento příspěvek opět zažádat a v jaké výši je poskytován.

Výše úhrad zdravotnických prostředků včetně sluchadel je určena platnou legislativou (zákon č. 48/1997 Sb., příloha č. 3 oddíl C) a zdravotní pojišťovny hradí pouze legislativou nastavenou výši příspěvku. Přispívají na zakoupení sluchadel pro vzdušné vedení jednou za 5 let, a to pro pacienty se sluchovou vadou od 30 dB SRT. U dětí do 18 let včetně činí úhrada pojišťovny 10 000,40 Kč na jedno sluchadlo. V případě, že je dítětem ordinováno lékařem i sluchadlo na druhé ucho, pojišťovna hradí totožnou částku i na druhé sluchadlo. U dospělých pacientů od 19 let je stanovena úhrada na 7 000,05 Kč za jedno sluchadlo. Sluchadla na obě uši jsou hrazena v případě potřeby dospělým hluchoslepým klientům. Od 1. 2. 2020 pojišťovny nehradí dospělým výrobu tvarovek a individuálních koncovek ke sluchadlům. Sluchadlo nemůže předepsat praktický lékař, ale jen specialista – smluvní lékař odbornosti foniatrie nebo smluvní lékař

odbornosti otorinolaryngologie, který vlastní osvědčení Společnosti ORL, opravňující jej k přidělování sluchadel hrazených z veřejného zdravotního pojištění. Sluchadla, příslušenství a ostatní foniatrické pomůcky se předepisují na speciální Pokaz na foniatrickou pomůcku. Lékař zde musí přesně uvést kód příslušné indikační skupiny s maximální úhradou pojišťovny a konkrétní kód navrhované foniatrické pomůcky. Výběr přitom není jednoduchou záležitostí. K dispozici jsou jak sluchadla, na která není třeba doplatku, tak sluchadla s různou výší doplatku. Ta finančně náročnější často disponují i funkcemi, které nejen kompenzují sluchovou vadu, ale mohou zajistit lepší komfort uživatele. Jedná se například o voděodolná sluchadla či sluchadla umožňující komunikaci s tzv. chytrými telefony. Kvalitnější sluchadlo s více funkcemi je dražší, ale je s ním kvalitnější poslech a zajistí lepší srozumitelnost řeči. Smluvní lékař odbornosti

foniatrie nebo smluvní lékař odbornosti otorinolaryngologie, který vlastní osvědčení Společnosti ORL vám při první návštěvě udělá komplexní audiologické vyšetření: otologické vyšetření, práh sluchu pro vzdušné a kostní vedení, práh nepříjemného poslechu. Podle výsledků lékař určí stupeň vady, proběhne vlastní zkoušení sluchadel a budete informována o ceně sluchadla. Pokud si vyberete sluchadlo dražší, budete informována o výši doplatku. Bude vám zhotoven otisk ucha, který je nutný u závěsných sluchadel pro výrobu individuální ušní tvarovky, u zvukovodových nebo kanálových pro výrobu vlastního sluchadla, ze kterého vám laboratoř příslušné firmy zhotoví tvarovku ke sluchadlu. Sluchadlo závěsné může být vydáno bezprostředně po vybrání na již vyzkoušenou tvarovku, nitroušní sluchadlo musí být vyrobeno v laboratoři příslušné firmy. Dodací lhůty jsou přibližně tři týdny. ■

CENY MOSTY SE BUDOU PŘEDÁVAT VE ZLÍNĚ AŽ V ZÁŘÍ

V souvislosti s mimořádným opatřením vlády k ochraně obyvatelstva a prevenci nebezpečí vzniku a rozšíření onemocnění COVID-19 způsobeného novým koronavirem jsme byli nuceni 17. ročník slavnostního předávání cen MOSTY přeložit na nový termín 15. září 2020. Místo konání se nemění. Cena bude udělena ve čtyřech kategoriích za mimořádnou aktivitu nebo čin ve prospěch osob se zdravotním postižením. Ze čtyř desítek podaných návrhů na udělení cen MOSTY vybrala 17. ledna nominační komise, složená ze členů předsednictva NRZP ČR, finalisty těchto kategorií. Hodnotící výbor pak ve druhém kole rozhodl o vítězích jednotlivých kategorií.

Nominace letos získali:

I. kategorie – instituce veřejné správy

- **Galerie výtvarného umění v Ostravě** za dlouhodobou práci s osobami se zdravotním postižením a za podporu myšlenky integrace těchto osob. Galerie výtvarného umění v Ostravě je příspěvkovou organizací Moravskoslezského kraje a je to největší sbírkotvorná galerie v kraji. Od roku 2006 věnuje pozornost osobám se zdravotním postižením například výstavou „Svět podle nás / Neobyčejná setkání s uměním pro lidi s handicapem“ a o dva roky déle udílením cen pro umělce s handicapem.
- **Kraj Vysočina** za podporu osob s poruchou autistického spektra a rodin, které pečují o děti s touto poruchou. Kraj Vysočina řeší náročnou problematiku autismu podporou služeb rané péče, stacionářů, sociální rehabilitace a poradenstvím ostatním poskytovatelům služeb v kraji. Transformovaná krajská zařízení ústavní péče dnes

nabízí moderní komunitní pobytové služby umožňující naplnění individuálních potřeb a začlenění uživatelů služeb do společnosti.

- **Město Prachatice** za práci pro osoby se zdravotním postižením a podporu služeb zajišťujících integraci těchto osob do života města. Jedenáctitisícové jihočeské město, držitel titulu „Obec přátelská seniorům“, dlouhodobě usiluje o plnou integraci osob se zdravotním postižením do života města. I pro ně v roce 2019 nově zrekonstruovalo za 140 milionů korun Sportovně relaxační centrum a pátým rokem společně s Oblastní charitou Vimperk provozuje a financuje dopravu Taxík Maxík.
- **Státní organizace Správa železnic** za zpřístupňování železniční dopravy cestujícím se zdravotním postižením. Správa železnic v roce 2019 založila

platformu pro setkávání se zástupci osob se zdravotním postižením a osobních dopravců. Cílem setkávání je mimo jiné sladit plány na zpřístupňování stanic s podmínkami cestování osob se zdravotním postižením. V roce 2019 bylo dokončeno zpřístupnění pěti stanic a jedenáct dalších je již před dokončením.

- **Základní škola, Mateřská škola a Praktická škola, Kolín**, za vzdělávání dětí se zdravotním postižením. Škola dlouhodobě usiluje o moderní vzdělávání a integraci žáků se zdravotním postižením. Vedle toho, že nabízí přívětivé prostředí školy, pozitivní přístup k potřebám žáků i zaměstnanců a třeba i péči fyzioterapeuta, organizuje škola každoročně pro žáky se zdravotním postižením z celého Středočeského kraje sportovní měření sil pod názvem „Hry pro radost“.

II. kategorie – nestátní subjekt

■ **Zapsaný spolek Jelimán** za pomoc onkologickým pacientům a jejich rodinám v projektu „Sad nadějí“. Zakladatelka patientské organizace Jelimán Věra Fina organizuje pro onkologické pacienty a pacienty v remisi setkávání například prostřednictvím vernisáží „Každý den je dar“. Skrze tyto vernisáže a setkávání se snaží lidem dávat naději, motivovat je a ukazovat jim pozitivní směr v jejich nelehkém zdravotním stavu.

■ **Zapsaný spolek Kozodoj, ekocentrum pro Karlovarský kraj**, a zaměstnávání lidí se zdravotním postižením. Cílem ekocentra je environmentální vzdělávání a komunitní rozvoj. Spolek zřizuje pracovní místa pro lidi se zdravotním postižením, kteří mohou pracovat na farmě se zvířaty nebo v Chráněném bistro – Kavárna, osvěžovna na Kozodoji. Zázemí farmy slouží hiporehabilitaci, táborem,

ekologickým výukovým programům, kroužkům a lesní školce.

■ **Mistrovství světa v para hokeji OSTRAVA 2019** za profesionální přístup k podpoře a motivaci osob se zdravotním postižením s využitím sportu. Iniciátor a hlavní pořadatel mistrovství světa v Ostravě v roce 2019 Jiří Šindler a jeho tým spolupracovníků vedli organizační tým mistrovství, které překonalo veškeré dosavadní tabulky návštěvnosti para hokeje na celém světě. Turnaj tým přispěl k boření bariér předsudků, propojil svět handicapovaných a zdravých a ukázal, že i sport handicapovaný může být celosvětově populární, obdivovaný a atraktivní.

■ **Zapsaný spolek Oáza Hodonín, středisko speciálních služeb**, za 26 let práce ve prospěch osob se zdravotním postižením a za dvacet ročníků Festivalu tolerance a Slováckého

humanitárního plesu. Posláním střediska, které bylo založeno v roce 1993, je zlepšovat životní podmínky osobám se zdravotním postižením, seniorům, dětem a mládeži. Činnost střediska se zaměřuje na jejich vzdělávání, rehabilitaci, pracovní uplatnění, sportovní, kulturní a společenské využití.

■ **Za sklem, o. s.**, za podporu osob s poruchou autistického spektra a jejich rodin. Nezisková organizace Za sklem nabízí osobám s poruchou autistického spektra takovou podporu, aby mohly žít, pracovat a vzdělávat se v běžném prostředí. Jejich klientem není pouze člověk s poruchou autistického spektra, ale celá jeho rodina. V současné době Za sklem poskytuje ve Zlíně tři registrované sociální služby a ve Zlíně, Olomouci a Praze pečuje o zhruba dvě stovky rodin. ➔

Foto: www.hradistan.cz

III. kategorie – osobnost hnutí osob se zdravotním postižením

- **Dagmar Filgasová** za dlouholetou práci ve prospěch osob se zrakovým postižením. Dagmar Filgasová, členka Republikové rady Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých České republiky, je ve svém působišti ve Zlíně a Vsetíně mimořádně aktivní. Dagmar Filgasová je mimo jiné i hlavní koordinátorkou celostátního festivalu Tyfloart nebo zástupkyní České republiky v ženském fóru Evropské unie nevidomých a aktivně se zasazuje o práva žen se zdravotním postižením u nás.
- **Václav Letocha** za založení Sdružení rodičů a přátel diabetických dětí v České republice. Václav Letocha, nositel Ceny ministra zdravotnictví ve prospěch osob se zdravotním postižením, třicet let vykonával funkci předsedy Sdružení rodičů a přátel diabetických dětí. Ve funkci předsedy sdružení prosadil legislativní zajištění nejmodernější léčby mladých diabetiků, jejich materiální zajištění,

proškolování nejen dětí, ale i rodičů. Výsledkem jeho dlouholetého úsilí je zkvalitnění života mladých diabetiků, jejich pestrá aktivita v místech bydliště v diaklubech a na diatáborech.

- **Milan Linhart** za 40 let práce ve prospěch osob se zdravotním postižením. Milan Linhart, držitel Ceny pro Abilympionika roku 2008, Křišťálového kamínku pro osobnost roku 2014 a Ceny hejtmána Moravskoslezského kraje pro umělce s handicapem za rok 2017, publikoval bezmála 40 let v periodikách Elán, Můžeš, Život 90, Vozíčkář a Zora. Dnes spolupracuje s občasníkem Vozka. Nedílnou součástí jeho práce je kreslený humor ze života handicapovaných jako prostředek na cestě k jejich integraci.
- **Jan Uherka** za celoživotní práci ve prospěch osob se zdravotním postižením. Jan Uherka, místopředseda Národní

rady osob se zdravotním postižením a zakladatel spolku Rovné šance Uherský Brod, po celý svůj život pomáhá všem, kteří potřebují pomoc, prosazuje rovné příležitosti pro všechny a podporuje rozvoj vzdělanosti. Pro jeho mimořádné znalosti a vědomosti ve věcech sociálních si ho hejtmán Zlínského kraje vybral jako svého koordinátora problematiky osob se zdravotním postižením.

- **Jiří Žemlička** za dlouholetou práci ve prospěch osob se zdravotním postižením. Jiří Žemlička, předseda Svazu tělesně postižených, krajské organizace Karlovarského kraje, se dlouhodobě zasazuje za zájmy osob se zdravotním postižením, organizuje kulturní a sportovní akce a zájezdy a dbá na přístupnost budov a všestrannou bezpečnost při pohybu v intravilánu. Za jeho aktivní a činorodou práci ve prospěch druhých obdržel i děkovaný dopis hejtmanky Karlovarského kraje.

Letošní vítězové budou vyhlášeni

15. září od 15.00 hodin v Kongresovém centru Zlín.

Patronkou ceremoniálu je letos opět Livia Klausová.

Záštitu nad 17. ročníkem převzali hejtmán Zlínského kraje a senátor Jiří Čunek a primátor statutárního města Zlína Jiří Korec.

Zlínský kraj a město Zlín jsou hlavními finančními partnery 17. ročníku.

Moderátorem slavnostního odpoledne bude Aleš Cibulka a během ceremoniálu vystoupí

HRADIŠŤAN & Jiří Pavlica a zpěvák Bohuš Matuš.

Sedmnáctý ročník udílení cen MOSTY se dále koná za podpory Úřadu vlády České republiky, společnosti ASEKOL, a. s., Nakladatelství UMŮN, s. r. o., Nadace ČEZ, programu Handycars, Energetického regulačního úřadu a Metropolitní univerzity Praha. Poděkování patří i Střední zdravotnické škole a Vyšší odborné škole zdravotnické Zlín a jejím studentům.

Přijměte pozvání na akci.

Vstup je zdarma, svoji účast však musíte písemně potvrdit do 8. 9. 2020 na e-mailové adrese m.dvorak@nrzp.cz.

IV. kategorie – zvláštní cena

- **Pavel Csonka** za vedení poradního orgánu hejtmána Ústeckého kraje pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Pavel Csonka, zastupitel a předseda Výboru pro zdravotnictví Ústeckého kraje, se dlouhodobě věnuje seniorům a osobám se zdravotním postižením a koordinaci řešení jejich potřeb. V rámci Ústeckého kraje se zasazuje o aktivity, které vedou ke zvyšování kvality života těchto osob, a nejen na politické úrovni prosazuje jejich zájmy.
- **Divadelní soubor „POKUS TÓNY“ denního stacionáře organizace Santé Havířov** za divadelní činnost klientů a zaměstnanců denního stacionáře. Činnost divadelního souboru začala malými scénkami s cílem vypracovat se na vystupování před širší veřejností. Díky úsilí souboru a podpoře vedení stacionáře se podařilo během dvou let nazkoušet a odehrát pět divadelních her. Hraní divadla rozvíjí u klientů stacionáře

jejich komunikační dovednosti a dělá je šťastnými.

- **Martin Novák** za rozvoj České unie neslyšících a simultánního přepisu mluvené řeči v České republice. Martin Novák, ředitel České unie neslyšících, vybudoval z unie organizaci se 150 zaměstnanci s pobočkami v šesti městech a založil Centrum zprostředkování simultánního přepisu. Zavedení simultánního přepisu mluvené řeči v České republice bylo převratné a nabídlo účinné řešení komunikace osobám se sluchovým postižením, které nepoužívají český znakový jazyk.
- **Petr Odvářka** za jeho energii a inspiraci ostatním lidem se zdravotním postižením a za vytvoření českého rekordu – Nejdelší rybářský maraton uskutečněný nevidomou osobou. Držitel českého rekordu z roku 2019, Petr Odvářka, si nominaci zasloužil za jeho obrovskou energii a víru

nikdy to nevzdát. Tím pomohl i ostatním lidem ze svého okolí v jejich vlastním boji s těžkým onemocněním nevzdávat se, vydržet a mít naději.

- **Pavλίna Zarubová** za profesionální práci ve prospěch osob se sluchovým postižením. Pavλίna Zarubová, ředitelka Centra služeb pro neslyšící a nedoslýchavé v Ostravě, ve své práci využívá dlouholeté zkušenosti práce soudní tlumočnice a lektorky českého znakového jazyka na Ostravské univerzitě. Aktivně působí v Komoře tlumočnicků českého znakového jazyka, v Asociaci organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel a v organizacích slyšících dětí neslyšících rodičů.

mosty 2019

EUROKLÍČ SI MŮŽETE ZDARMA VYZVEDNOUT VE VŠECH KRAJÍCH ČR

NRZP ČR realizuje již od roku 2007 pod záštitou Ministerstva dopravy a Asociace krajů ČR mezinárodní projekt Euroklíč. Tento projekt ve vyspělých evropských zemích už více než třicet let pomáhá lidem se sníženou schopností pohybu a orientace, odstraňuje nejistotu, stres a řadu psychologických bariér a posiluje samostatnost a nezávislost těchto lidí v každodenním životě. Osobám se sníženou schopností pohybu zajišťuje rychlou a důstojnou dostupnost veřejných sociálních a technických kompenzačních zařízení (např. výtahů, svislých a schodišťových plošin apod.) osazených jednotným eurozámkem. V ČR je již osazeno přes 1 580 eurozámků - např. na úřadech, nádražích, čerpacích stanicích, v obchodních centrech, památkových objektech, rekreačních zařízeních apod.

Osoby se zdravotním postižením a malé děti potřebují ke své hygieně vybavené a čisté prostředí, což prostor uzavřený eurozámkem zajistí lépe než stávající běžně používané modely provozu. Systém zpřístupňuje zařízení těm, pro něž jsou určena, a brání jejich zneužívání, znečišťování a ničení nežádoucími skupinami (např. vandaly, narkomany, pouličními prostitutkami apod.).

Každé místo osazené eurozámkem je zařazeno do databáze zařízení přátelských pro lidi se sníženou schopností pohybu a orientace, s možností budoucího využití prostřednictvím satelitních navigačních systémů. Databáze je umístěna na webové adrese www.euroklic.cz a průběžně aktualizována. Každoročně vychází i v tištěné podobě jako „Průvodce po místech v ČR osazených eurozámkem“. O místech osazených eurozámkem informuje cílové skupiny i elektronický mapový portál www.vozejkmap.cz a aplikace pro chytré telefony Euroklíčěnka.

Euroklíč může zdarma získat každý držitel průkazu TP, ZTP a ZTP/P, držitel WC karty, diabetik, stomik, onkologický pacient, člověk trpící roztroušenou sklerózou, Parkinsonovou chorobou, cystickou fibrózou, nespecifickými střevními záněty

(Crohnovou chorobou a ulcerózní kolitidou), močovými dysfunkcemi nebo jinými onemocněními. Protože jsou moderní veřejná sociální zařízení zpravidla vybavena přebalovacími pulty a díky své velikosti umožňují zaparkování dětského kočárku, mohou si euroklíč zapůjčit i rodiče dětí do tří let prostřednictvím Sítě pro rodinu.

Euroklíče si v současnosti již můžete zdarma vyzvednout ve všech krajích. Situaci v jednotlivých regionech podrobně popisuje následující přehled:

Hlavní město Praha (199 eurozámků)

Euroklíče jsou distribuovány zdarma díky podpoře hlavního města Prahy a ministerstev pro místní rozvoj, dopravy a práce a sociálních věcí.

Centrálním distribučním místem euroklíčů pro Prahu je:

NRZP ČR, z. s. (budova Pražské teplárenské, a. s. - bezbariérový přístup), Partyzánská 1/7, 170 00 Praha 7 - Holešovice, 3. patro, č. dveří 322, Michaela Kubíčková, asistentka předsedy, T: 266 753 421, M: 736 238 777, E: m.kubickova@nrzp.cz

Euroklíče rovněž distribuují:

NRZP ČR, z. s., Karlínské náměstí 59/12, 186 00 Praha 8 - Karlín, 2. patro, č. dveří

203 - bezbariérový přístup, Bc. Jana Viktorová, M: 734 254 816, E: j.viktorova@nrzp.cz, Mgr. Barbora Majdišová, M: 731 410 266, E: b.majdisova@nrzp.cz, Ing. Iva Sahulková, E: i.sahulkova@nrzp.cz, Petra Bočková, E: p.bockova@nrzp.cz

Svaz tělesně postižených v ČR, z. s. - www.svaztp.cz, Karlínské náměstí 59/12, 186 00 Praha 8 - Karlín, 1. patro, č. dveří 105 - bezbariérový přístup, Anna Birčáková, T: 221 890 453, M: 723 996 939, E: anna.bircakova@svaztp.cz

Úřad městské části Praha 15 - www.praha15.cz, Boloňská 478/1, 109 00 Praha 10, Helena Akrmanová, referent odboru sociální péče, T: 281 003 149, E: helena.akrmanova@praha15.cz

Centrum Paraple, o.p.s. - www.paraple.cz, Ovčárcská 471/1b, 108 00 Praha 10, T: 274 771 478, E: recepce@paraple.cz

Centrum pro zdravotně postižené a seniory Středočeského kraje, o.p.s. - www.czpstredoceskykraj.cz, U Skládky 4, 190 00 Praha 9, T: 284 818 767, M: 602 601 270, E: prahavz@czpstredoceskykraj.cz

Tisková konference k projektu Euroklíč v Praze na Staroměstské radnici (Andrej Babiš, Klára Dostálová, Václav Krása)

Tisková konference k projektu Euroklíč v obchodním centru Ústeckého kraje

Prodejna tyflopomůcek Praha –

www.tyflopomucky.cz, Krakovská 21,
110 00 Praha 1, 2. patro, T: 221 462 464,
E: prodejna-pha@sons.cz

Půjčovna 3P Praha, z. s. –

www.kpss5.cz, Wüchterlova 11,
160 00 Praha 6, T: 224 323 433,
E: pujcovna.czp@centrum.cz

Úřad městské části Praha 22 –

www.praha22.cz, Nové náměstí 1250/10,
104 00 Praha 114, Odbor sociálních věcí
a zdravotnictví, T 271 071 880, E: zdenka.
zaludova@praha22.cz

Distribučními místy pro rodiny s dětmi
jsou pracoviště **Sítě pro rodinu, z. s. –**
www.sitprorodinu.cz.

Středočeský kraj (260 eurozámeků)

Euroklíče jsou distribuovány zdarma díky
podpoře ROP Střední Čechy, Středočeského
kraje a ministerstev pro místní rozvoj,
dopravy a práce a sociálních věcí.

Centrálním distribučním místem euroklíčů
pro SČ kraj je:

NRZP ČR, z. s. (budova Pražské teplárenské,
a. s. – bezbariérový přístup), Partyzánská
1/7, 170 00 Praha 7 – Holešovice,
3. patro, č. dveří 322, Michaela Kubičková,
asistentka předsedy, T: 266 753 421,
M: 736 238 777, E: m.kubickova@nrzp.cz
a JUDr. Marie Madejová, krajská koordinátorka
NRZP ČR pro Středočeský kraj,
E: m.madejova@kisinfo.cz

Euroklíče rovněž distribuují:

NRZP ČR, z. s., Karlínské náměstí 59/12,
186 00 Praha 8 – Karlín, bezbariérový
přístup, 2. patro, č. dveří 203, Bc. Jana
Viktorová, M: 734 254 816,
E: j.viktorova@nrzp.cz, Mgr. Barbora

Majdišová, M: 731 410 266,

E: b.majdisova@nrzp.cz, Ing. Iva Sahulková,
E: i.sahulkova@nrzp.cz, Petra Bočková,
E: p.bockova@nrzp.cz

Svaz tělesně postižených v ČR, z. s. –

www.svaztp.cz, Karlínské náměstí 59/12,
186 00 Praha 8 – Karlín, 1. patro, č. dveří
105 – bezbariérový přístup, Anna Birčáková,
T: 221 890 453, M: 723 996 939,
E: anna.bircakova@svaztp.cz

Centrum Amelie Rakovník, z. s.,

koordinátorka centra Ing. Jiřina Vecková,
M: 733 640 873,
E: rakovnik@amelie-zs.cz

Centrum Paraple, o.p.s. –

www.paraple.cz,
Ovčárská 471/1b, 108 00 Praha 10,
T: 274 771 478, E: recepce@paraple.cz

Centrum pro zdravotně postižené a seniory Středočeského kraje, o.p.s.

– www.czpstredoceskykraj.cz, Praha
východ – západ, U Skládky 4, Praha
9, T: 284 818 767, M: 602 601 270,
E: prahavz@czpstredoceskykraj.cz

Centrum pro zdravotně postižené a seniory Středočeského kraje v Benešově,

Vlašimská 1922, 256 01
Benešov u Prahy, T: 317 723 506,
M: 603 715 316, 723 431 323,
E: zajickova.jana@gmail.com

Centrum pro zdravotně postižené a seniory Středočeského kraje v Berouně,

Na Parkáně 111, 266 01 Beroun,
T: 311 625 025, M: 603 575 640,
E: centrum.sluzeb@tiscalic.cz

Centrum pro zdravotně postižené a seniory Středočeského kraje v Kladně, Hřebečská

2680, 272 02 Kladno, T: 312 682 244,
M: 731 107 808, E: szdp-kladno@volny.cz

Centrum pro zdravotně postižené a seniory Středočeského kraje v Kolíně,

Sluneční 76, 280 02 Kolín, T: 321 723 933,
M: 774 861 513, E: czp.kolin@seznam.cz

Centrum pro zdravotně postižené a seniory Středočeského kraje v Kutné Hoře,

Dolní 186, 284 01 Kutná Hora,
T: 327 514 779, M: 731 115 089,
E: kutnahora@czpstredoceskykraj.cz,
czp.kh@seznam.cz

Centrum pro zdravotně postižené a seniory Středočeského kraje v Mladé Boleslavi,

Čechova 773, 293 01 Mladá Boleslav,
T: 326 324 021, E: czp@czpmb.cz

Centrum pro zdravotně postižené a seniory Středočeského kraje v Příbrami,

Náměstí T. G. Masaryka 100, 261 01 Příbram I,
T: 318 624 834, M: 725 551 210,
E: czp.poradnapribram@seznam.cz

Euroklíče rovněž distribuují na odborech
sociálních věcí na městských úřadech v
Benešově, Kutné Hoře, Nymburku, Poděbradech
a Slaném. Distribučními místy jsou také
všechna kontaktní pracoviště úřadu práce
čr – www.uradprace.cz: Příbram, Dobříš,
Sedlčany, Benešov, Votice, Vlašim, Beroun,
Hořovice, Kladno, Slaný, Kolín, Český Brod,
Kutná Hora, Čáslav, Mělník, Kralupy nad Vltavou,
Neratovice, Mladá Boleslav, Mnichovo
Hradiště, Nymburk, Lysá nad Labem, Městec
Králové, Poděbrady, Praha – východ, Praha –
západ, Rakovník, Nové Strašecí.

Distribučními místy pro rodiny s dětmi
jsou pracoviště **Sítě pro rodinu, z. s. –**
www.sitprorodinu.cz. ➔

Jihočeský kraj (77 eurozámků)

Euroklíče jsou distribuovány zdarma díky podpoře Jihočeského kraje a ministerstev pro místní rozvoj a dopravy.

Centrálním distribučním místem euroklíčů pro JČ kraj je:

Regionální pracoviště NRZP ČR pro Jihočeský kraj, Staroměstská 2608, 370 04 České Budějovice, Ing. Jaroslava Pupíková, DiS., krajský koordinátor NRZP ČR pro Jihočeský kraj, M: 736 751 203, E: c.budejovice@nrzp.cz

Euroklíče rovněž distribuuje:

Jihočeské centrum pro zdravotně postižené a seniory o.p.s., Prachatice, SNP 559, 383 01 Prachatice, Mgr. Hana Vlasáková, DiS., M: 721 001 422, T: 388 316 009, E: reditelka@jczps.cz

Jihočeské centrum pro zdravotně postižené a seniory o.p.s., Č. Budějovice, Staroměstská 2608, 370 04 České Budějovice, T: 386 353 940, E: ceskebudejovice@jczps.cz

Jihočeské centrum pro zdravotně postižené a seniory o.p.s., Č. Krumlov, Za Tiskárnou 588, 381 01 Český Krumlov, M: 602 177 402, T: 380 711 764, E: ceskykrumlov@jczps.cz

Jihočeské centrum pro zdravotně postižené a seniory o.p.s., J. Hradec, Janderova 147/II, 377 01 Jindřichův Hradec, M: 702 281 484, T: 384 361 723, E: jindrichuvhradec@jczps.cz

Jihočeské centrum pro zdravotně postižené a seniory o.p.s., Písek, Nádražní 2129, 397 01 Písek, M: 722 922 397, T: 382 212 343, E: pisek@jczps.cz

Jihočeské centrum pro zdravotně postižené a seniory o.p.s., detašované pracoviště VI. Březí, náměstí Svobody 56, 384 22 Vlachovo Březí, M: 721 142 708, E: poradnavlbrezi@seznam.cz

Jihočeské centrum pro zdravotně postižené a seniory o.p.s., Strakonice, Stavbařů 213, 386 01 Strakonice, M: 724 707 312, T: 383 321 931, E: strakonice@jczps.cz

Jihočeské centrum pro zdravotně postižené a seniory o.p.s., Tábor, Vančurova 2904, 390 01 Tábor, M: 702 281 480, T: 381 254 240, E: tabor@jczps.cz

Distribučními místy pro rodiny s dětmi

Euroklíč v Brně (Václav Krása s asistentem Janem Chudým)

Euroklíč zajišťuje osobám se sníženou schopností pohybu rychlou a důstojnou dostupnost veřejných sociálních a technických kompenzačních zařízení osazených jednotným eurozámkem. V ČR je již nainstalováno přes 1 580 eurozámků, například na úřadech, nádražích, čerpacích stanicích, v obchodních centrech a podobně. Díky úzké spolupráci s Národním památkovým ústavem přibývají eurozámkové poslední dobou i v památkově chráněných objektech.

jsou pracoviště **Sítě pro rodinu, z. s.** – www.sitprorodinu.cz.

Plzeňský kraj (153 eurozámků)

Euroklíče jsou distribuovány zdarma díky podpoře Plzeňského kraje a ministerstev pro místní rozvoj, dopravy a práce a sociálních věcí.

Centrálním distribučním místem euroklíčů pro Plzeňský kraj je:

Regionální pracoviště a poradna NRZP ČR pro Plzeňský kraj, Náměstí Republiky 202/28, 301 00 Plzeň, pasáž Slavie, vchod A, 2. patro, č. dveří 218a, PhDr. Jana Petrová, vedoucí Poradny

NRZP ČR v Plzni a krajská koordinátorka, T: 377 224 879, E: plzen@nrzp.cz

Distribučními místy pro rodiny s dětmi jsou pracoviště **Sítě pro rodinu, z. s.** – www.sitprorodinu.cz.

Karlovarský kraj (68 eurozámků)

Euroklíče jsou distribuovány zdarma díky podpoře Karlovarského kraje a ministerstev pro místní rozvoj a dopravy.

Centrálním distribučním místem Euroklíčů pro KV kraj je:

Regionální pracoviště NRZP ČR pro Karlovarský kraj, Jugoslávská 3/1706, 360 01

Karlovky Vary, Ing. Jitka Líkařová, předsedkyně NRZP Karlovarského kraje, krajská koordinátorka NRZP ČR a odborný konzultant NIPI, M: 736 751 205, E: k.vary@nrzp.cz

Euroklíče rovněž distribuuje:

Centrum pro zdravotně postižené Karlovarského kraje, o.p.s. –

www.sluzbypostizenym.cz, Sokolovská 119/54, 360 05 Karlovy Vary, Petr Končel, ředitel, T: 353 998 050, M: 603 725 000, E: petrkoncel@sluzbypostizenym.cz

Centrum pro zdravotně postižené Karlovarského kraje, o.p.s., pobočka Karlovy Vary, Sokolovská 119/54, 360 05 Karlovy Vary, T: 353 234 666, M: 602 340 549, E: karlovyvary@sluzbypostizenym.cz

Centrum pro zdravotně postižené Karlovarského kraje, o.p.s., pobočka Sokolov, Rokycanova 1756, 356 01 Sokolov, T: 352 628 788, M: 602 340 482, E: sokolov@sluzbypostizenym.cz

Centrum pro zdravotně postižené Karlovarského kraje, o.p.s., pobočka Sokolov, Rokycanova 1756, 356 01 Sokolov, T: 352 628 788, M: 602 340 482, E: sokolov@sluzbypostizenym.cz

Centrum pro zdravotně postižené Karlovarského kraje, o.p.s., pobočka Cheb, Komenského 2473/40, 350 02 Cheb, T: 354 433 024, M: 602 340 483, E: cheb@sluzbypostizenym.cz

Centrum pro zdravotně postižené Karlovarského kraje, o.p.s., pobočka Cheb, Komenského 2473/40, 350 02 Cheb, T: 354 433 024, M: 602 340 483, E: cheb@sluzbypostizenym.cz

Centrum pro zdravotně postižené Karlovarského kraje, o.p.s., pobočka Cheb, Komenského 2473/40, 350 02 Cheb, T: 354 433 024, M: 602 340 483, E: cheb@sluzbypostizenym.cz

Distribučními místy pro rodiny s dětmi jsou pracoviště **Sítě pro rodinu, z. s. –** www.sitprorodinu.cz.

Ústecký kraj (80 eurozámků)

Euroklíče jsou distribuovány zdarma díky podpoře Ústeckého kraje a ministerstev pro místní rozvoj a dopravy.

Centrálním distribučním místem Euroklíčů pro Ústecký kraj je:

Regionální pracoviště NRZP ČR pro Ústecký kraj, Na Popluží 821/11, 400 01 Ústí nad Labem – Klíše, Jaroslav Slavík, předseda NRZP Ústeckého kraje a krajský koordinátor NRZP ČR, M: 736 105 447, E: j.slavik@nrzp.cz

Euroklíče rovněž distribují:

Centrum pro zdravotně postižené Ústeckého kraje, o.p.s. – www.krcentrum.cz, Na Popluží 821/11, 400 01 Ústí nad Labem – Klíše, Mgr. Radka Honzajková, krajská ředitelka, M: 775 204 057, E: honzajkova@krcentrum.cz

Magistrát města Chomutova –

www.chomutov-mesto.cz, Zborovská 4602, 430 28 Chomutov, Lucie Obermaierová,

Tisková konference k projektu Euroklíč v kraji Vysočina (ZOO Jihlava)

DiS., T: 474 637 144, E: l.obermaierova@chomutov-mesto.cz

Městský úřad Jirkov – www.jirkov.cz, nám. Dr. E. Beneše 1, 431 11 Jirkov, Mgr. Karel Bernt, vedoucí odboru sociálních věcí a školství, M: 601 338 858, T: 474 616 460, E: bernt@jirkov.cz

AVAZ Děčín – www.avaz.wz.cz, Dvořákova 1331/20, 405 01 Děčín 2, Petr Kumstát, M: 775 866 348, 773 772 683, E: avaz.dc@seznam.cz

AMA MOST – Společnost onkologických pacientů, jejich rodinných příslušníků a přátel – www.amasop.cz, J. E. Purkyně 270/5, 434 01 Most, Magdalena Horáková, DiS., sociální pracovnice, M: 777 708 782, 777 708 781, E: ama.sop@seznam.cz, Facebook: AMA – SOP

Šance Lovosice – www.sancelovosice.eu, Školní 476/3, 410 02 Lovosice, Božena Plicková, M: 730 177 185, E: plickova2@seznam.cz

Distribučními místy pro rodiny s dětmi jsou pracoviště **Sítě pro rodinu, z. s. –** www.sitprorodinu.cz.

Liberecký kraj (44 eurozámků)

Euroklíče jsou distribuovány zdarma díky podpoře Libereckého kraje a ministerstev pro místní rozvoj a dopravy.

Centrálním distribučním místem euroklíčů pro Liberecký kraj je:

Regionální pracoviště NRZP ČR pro

Liberecký kraj, Voroněžská 144, 460 01 Liberec, Marcela Ježková, krajská koordinátorka NRZP ČR, M: 736 751 207, E: liberec@nrzp.cz

Euroklíče rovněž distribuuje:

Centrum pro zdravotně postižené Libereckého kraje, o.p.s. – www.czplk.cz, Dr. M. Horákové 185/66 (1. patro), 460 07 Liberec VII, T: 485 104 044, E: liberec@czplk.cz

Centrum pro zdravotně postižené Česká Lípa, Konopeova 812, 470 01 Česká Lípa, T: 487 853 481, E: ceskalipa@czplk.cz

Centrum pro zdravotně postižené Semily, Archivní 570, 513 01 Semily, T: 488 577 841, E: semily@czplk.cz

Centrum pro zdravotně postižené Jablonec nad Nisou, Spolkový dům, Emílie Floriánové 8, 466 01 Jablonec nad Nisou, M: 731 653 053, E: jablonec@czplk.cz

Sdružení tělesně postižených Česká Lípa, o. p. s. – www.stp-cl.cz, Komunitní centrum, Školní 2213, 470 01 Česká Lípa, T: 723 594 459, E: stp.cl@seznam.cz

Distribučními místy pro rodiny s dětmi jsou pracoviště **Sítě pro rodinu, z. s. –** www.sitprorodinu.cz.

Královéhradecký kraj (50 eurozámků)

Euroklíče jsou distribuovány zdarma díky podpoře Královéhradeckého kraje a ministerstev pro místní rozvoj a dopravy. ➔

Zámek Sychrov, tisková konference k projektu Euroklíč v Libereckém kraji

Centrálním distribučním místem Euroklíčů pro KH kraj je:

Centrum pro integraci osob se zdravotním postižením Královéhradeckého kraje, o.p.s., a jeho regionální pracoviště v Jičíně, Náchodě, Rychnově nad Kněžnou a Trutnově.

Centrum pro integraci osob se zdravotním postižením Královéhradeckého kraje, o.p.s. – www.czphk.cz:

Hradec Králové – centrála, Jana Černého 8/28, 503 41 Hradec Králové, Mgr. Jiří Morávek, ředitel, T: 495 538 867, E: czphk@czphk.cz

Jičín, Vrchlického 823, 506 01 Jičín, T: 493 532 182, M: 734 441 212, E: jiцин@czphk.cz

Náchod, ul. Rybářská 1819, 547 01 Náchod, T: 491 426 027, M: 606 754 725, E: nachod@czphk.cz

Rychnov nad Kněžnou, Palackého 694, 516 01 Rychnov nad Kněžnou, Mgr. Jiří Chráska, T: 494 535 494, E: rychnov@czphk.cz

Trutnov, Horská 5/1, 541 01 Trutnov, T: 499 813 032, M: 737 419 408, E: trutnov@czphk.cz

Euroklíče rovněž distribuuje:

MÚ Dobruška, odbor sociálních věcí a zdravotnictví, nám. F. L. Věka 26, 518 01 Dobruška, Ing. Mgr. Simona Dolková, vedoucí odboru, Bc. Bohuslav Matys, sociální pracovník,

T: 494 629 625, M: 777 418 249, E: b.matys@mestodobruska.cz

Distribučními místy pro rodiny s dětmi jsou pracoviště **Sítě pro rodinu, z. s.** – www.sitprorodinu.cz.

Pardubický kraj (62 eurozámků)

Euroklíče jsou distribuovány zdarma díky podpoře Pardubického kraje a ministerstev pro místní rozvoj a dopravy.

Centrálním distribučním místem euroklíčů pro Pardubický kraj je:

Regionální pracoviště a poradna NRZP ČR pro Pardubický kraj, Erno Košťála 1013, 530 12 Pardubice, Lenka Skokanová, krajská koordinátorka NRZP ČR pro Pardubický kraj, T: 466 952 423, M: 736 751 202, E: pardubice@nrzp.cz

Distribuce euroklíčů pro OZP probíhá ve spolupráci se všemi odbory sociálních věcí obcí s rozšířenou působností a obcí s pověřeným obecním úřadem: Česká Třebová, Heřmanův Městec, Hlinsko, Holice, Choceň, Chrast, Chrudim, Chvaletice, Jablonné nad Orlicí, Jevíčko, Králíky, Lanškroun, Lázně Bohdaneč, Letohrad, Litomyšl, Moravská Třebová, Nasavrky, Pardubice, Polička, Přelouč, Skuteč, Svitavy, Třemošnice, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto, Žamberk.

Distribučními místy pro rodiny s dětmi jsou pracoviště **Sítě pro rodinu, z. s.** – www.sitprorodinu.cz.

Kraj Vysočina (52 eurozámků)

Euroklíče jsou distribuovány zdarma díky podpoře Kraje Vysočina a ministerstev pro místní rozvoj a dopravy.

Centrálním distribučním místem euroklíčů pro Kraj Vysočina je:

Regionální pracoviště NRZP ČR pro Kraj Vysočina, Havlíčkova 44, 586 01 Jihlava, Ing. Mgr. Petr Běhunek, místopředseda a koordinátor NRZP ČR, M: 737 768 950, E: jihlava@nrzp.cz

Euroklíče rovněž distribuuje:

Centrum pro zdravotně postižené kraje Vysočina, o.p.s., Vrchlického 57 (Dům zdraví - Poliklinika – přízemí), 586 01 Jihlava, T: 567 303 685, M: 732 880 824, E: czp.ji@volny.cz, Mgr. Kateřina Večeřová – vedoucí CZP Jihlava

Centrum pro zdravotně postižené kraje Vysočina, o.p.s., Dobrovského 2915, 580 01 Havlíčkův Brod, T: 569 427 614, E: czphbrod@volny.cz

Centrum pro zdravotně postižené kraje Vysočina, o.p.s., Příkopy 209, 393 01 Pelhřimov, T: 565 324 806, M: 733 255 149, E: czp.pe@centrum.cz, Mgr. Lucie Šolcová – vedoucí CZP Pelhřimov

Centrum pro zdravotně postižené kraje Vysočina, o.p.s., Smrtelná 389/6 (Komunitní centrum Moravia), 674 01 Třebíč, T: 568 841 034, M: 728 241 078, E: czp.tr@volny.cz, Mgr. Eva Štveráčková – vedoucí CZP Třebíč

Centrum pro zdravotně postižené kraje Vysočina, o.p.s., Komenského 1, 591 01 Žďár nad Sázavou, T: 566 625 703, M: 605 353 612, E: czp.zdar@volny.cz, Květoslava Růžičková – vedoucí CZP Žďár nad Sázavou

Distribučními místy pro rodiny s dětmi jsou pracoviště **Sítě pro rodinu, z. s.** – www.sitprorodinu.cz

Jihomoravský kraj (211 eurozámků)

Euroklíče jsou distribuovány zdarma díky podpoře Jihomoravského kraje a ministerstev pro místní rozvoj a dopravy.

Centrálním distribučním místem euroklíčů pro Jihomoravský kraj je:

Regionální pracoviště a poradna NRZP ČR pro JM kraj, Cejl 892/32 (u zastávky Körnerova), 602 00 Brno, 1. patro, bezbariérový vstup je ze zadní stany budovy (výtah), T: 542 214 110, 542 214 111, M: 736 751 214, E: brno@nrzp.cz, m.michalcova@nrzp.cz, Mgr. Michaela Zapletalová, krajská koordinátorka NRZP ČR pro Jihomoravský kraj, M: 736 751 211

Euroklíče rovněž distribuuje:

NIPI bezbariérové prostředí, o.p.s.

Znojmo, Zámečnická 10, 669 02 Znojmo, Marie Holíková, M: 605 452 058, E: nipi.holikova@seznam.cz

Zároveň jsou euroklíče distribuovány prostřednictvím všech odborů sociálních věcí obcí s rozšířenou působností a obcí s pověřeným obecním úřadem: Adamov, Blansko, Boskovice, Brno, Břeclav, Bučovice, Bzenec, Hodonín, Hrušovany nad Jevišovkou, Hustopeče u Brna, Ivančice, Ivanovice na Hané, Klobouky u Brna, Kuřim, Kyjov, Letovice, Mikulov, Miroslav, Moravský Krumlov, Pohořelice, Rosice, Rousínov, Slavkov u Brna, Strážnice, Šlapanice, Tišnov, Velká nad Veličkou, Velké Opatovice, Veselí nad Moravou, Vranov nad Dyjí, Vyškov, Znojmo, Ždánice a Židlochovice.

Distribučními místy pro rodiny s dětmi jsou pracoviště **Sítě pro rodinu, z. s.** – www.sitprorodinu.cz.

Olomoucký kraj (164 eurozámků)

Euroklíče jsou distribuovány zdarma díky podpoře Olomouckého kraje a ministerstev pro místní rozvoj, dopravy a práce a sociálních věcí.

Centrálním distribučním místem euroklíčů pro Olomoucký kraj je:

Regionální pracoviště a poradna NRZP ČR pro Olomoucký kraj

Slovenská 5 (bývalý kulturní dům Žerotín) – zastávka U sv. Mořice, 779 00 Olomouc, přízemí – vstup je bezbariérový, Jana Mikudíková, krajská koordinátorka, T: 585 242 865, M: 736 751 212, E: mikudikova.jana@seznam.cz, olomouc@nrzp.cz

Zároveň jsou euroklíče distribuovány prostřednictvím všech odborů sociálních věcí obcí s rozšířenou působností a některých obcí s pověřeným obecním úřadem: Hlubočky, Hranice, Jeseník, Kojetín, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Moravský Beroun, Němčice nad Hanou, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh, Velká Bystřice, Zlaté Hory a prostřednictvím všech Kontaktních pracovišť Úřadu práce ČR – www.uradprace.cz: Hanušovice, Hranice, Javorník, Jeseník, Kojetín, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh a Zlaté Hory.

Distribučními místy pro rodiny s dětmi jsou pracoviště **Sítě pro rodinu, z. s.** – www.sitprorodinu.cz.

Moravskoslezský kraj (124 eurozámků)

Euroklíče jsou distribuovány zdarma díky podpoře Moravskoslezského kraje a ministerstev pro místní rozvoj, dopravy a práce a sociálních věcí.

Centrálním distribučním místem euroklíčů pro MS kraj je:

Regionální pracoviště a poradna NRZP ČR pro MS kraj

30. dubna 2944/1, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava a Přívoz, Mgr. Markéta Dunděrová, vedoucí poradny a regionálního pracoviště NRZP ČR, T: 596 110 282, M: 736 751 206, E: poradnaostrava@nrzp.cz, Mgr. Hana Gřešková, krajská koordinátorka NRZP ČR pro Moravskoslezský kraj, M: 736 234 871, E: ostrava@nrzp.cz

Zároveň jsou euroklíče distribuovány prostřednictvím odborů sociálních věcí na městských úřadech:

Městský úřad Bruntál –

www.mubruntal.cz, odbor sociálních věcí, Nádražní 994/20, 792 01 Bruntál, Mgr. Pavla Sohrová, vedoucí oddělení sociálních služeb, T: 554 706 145, M: 725 345 513, E: pavla.sohrova@mubruntal.cz

Statutární město Frýdek-Místek –

www.frydekmistek.cz, odbor sociálních služeb, Radniční 1148, 738 22 Frýdek-Místek, pracoviště Radniční 1149, 738 22 Frýdek-Místek, oddělení koncepce a rozvoje, T: 558 609 317, E: podatelna@frydekmistek.cz

Opavskem bez bariér, z. s. –

www.opavskembezbarier.cz, Horní náměstí 132/47, 746 01 Opava, část Město, M: 776 257 896, E: euroklic@opavskembezbarier.cz

Distribučními místy pro rodiny s dětmi jsou pracoviště **Sítě pro rodinu, z. s.** – www.sitprorodinu.cz.

Zlínský kraj (57 eurozámků)

Euroklíče jsou distribuovány zdarma díky podpoře Zlínského kraje a ministerstev pro místní rozvoj a dopravy.

Centrálním distribučním místem euroklíčů pro Zlínský kraj je:

Regionální pracoviště NRZP ČR pro Zlínský kraj

Přemysla Otakara II. 2476,

688 01 Uherský Brod, Mgr. Jan Uherka, místopředseda NRZP ČR a předseda NRZP Zlínského kraje, M: 736 622 364, E: jan.uherka@czp-zk.cz

Poradna NRZP ČR pro Zlínský kraj

Tř. Osvození 1388, 765 02 Otrokovice, (budova Městské polikliniky, 3. patro, č. dveří 331), Bc. Veronika Okruhlicová, DiS., vedoucí poradny, M: 739 577 168, E: poradnaotrokovice@nrzp.cz

Euroklíče rovněž distribuuje:

Centrum pro zdravotně postižené Zlínského kraje, o.p.s.

– www.czp-zk.cz, Gahurova 5265, 760 01 Zlín, Bc. Kateřina Kupčíková, ředitelka, M: 777 005 421, E: k.kupcikova@czp-zk.cz

Centrum pro zdravotně postižené Zlínského kraje, o.p.s.,

Oskol 3192/43, 767 01 Kroměříž, M: 777 005 912, E: kromeriz@czp-zk.cz

Centrum pro zdravotně postižené Zlínského kraje, o.p.s.,

Palackého nám. 293, 686 01 Uherské Hradiště, M: 727 830 515, E: uherskehradiste@czp-zk.cz

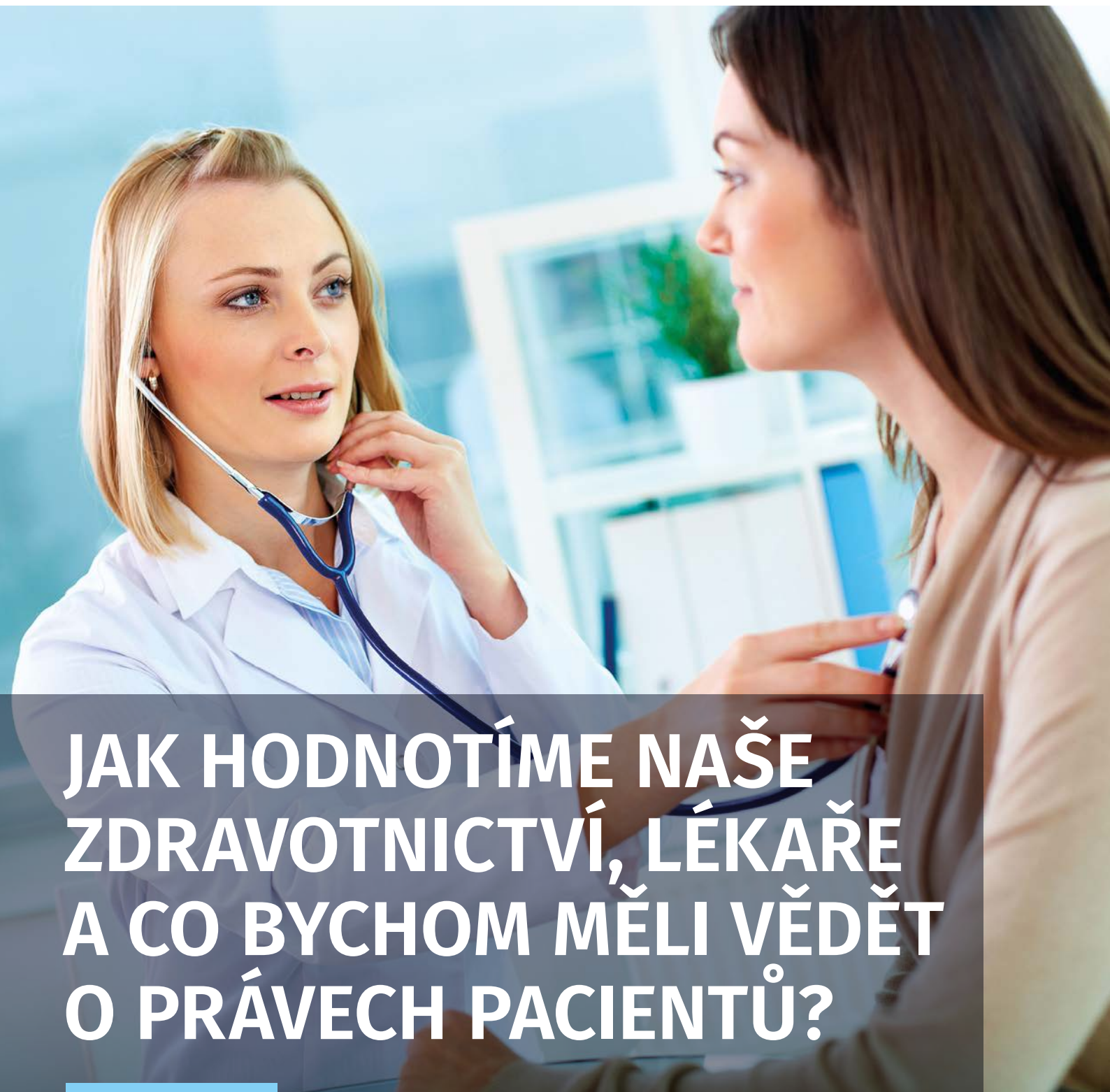
Centrum pro zdravotně postižené Zlínskeho kraje, o.p.s.,

Smetanova 1484, 755 01 Vsetín, T: 577 012 483, M: 777 005 302, E: vsetin@czp-zk.cz

Zároveň jsou euroklíče distribuovány prostřednictvím odborů sociálních věcí na městských úřadech: **Město Zlín** – www.zlin.eu, Odbor sociálních věcí, třída Tomáše Bati 3792, 761 40 Zlín, Mgr. Lenka Pospíšilová, tel. 577 630 808, e-mail: lenkapospisilova@zlin.eu

Distribučními místy pro rodiny s dětmi jsou pracoviště **Sítě pro rodinu, z. s.** – www.sitprorodinu.cz.

Kromě již zmíněných ministerstev a kraje nám s pořízením euroklíčů významně pomáhají i **České dráhy** a **Správa železnic**. Usilujeme o to, aby se i v následujících letech podařilo získat dostatečné množství dotovaných euroklíčů pro všechny zájemce a abychom také vybudovali širokou síť vhodných zařízení, která budou díky tomuto malému pomocníkovi snadněji dostupná. ■

JAK HODNOTÍME NAŠE ZDRAVOTNICTVÍ, LÉKAŘE A CO BYCHOM MĚLI VĚDĚT O PRÁVECH PACIENTŮ?

Začneme nedávným malým průzkumem, který Kancelář Ombudsmana pro zdraví provedla mezi lidmi, jimž poskytovala bezplatné poradenství a kteří uvedli e-mailovou adresu. Základní otázka byla jednoduchá: „Co si myslíte o poskytování běžných zdravotních služeb v době koronaviru pro lidi, kteří nebyli nakaženi a ani u nich nebylo na covid-19 podezření?“

Dotazníkové šetření se konalo mezi 15. dubnem a 15. květnem. Více než 60 procent klientů, kteří se ho zúčastnili, ohodnotilo zajištění běžných zdravotních služeb praktických lékařů, stomatologů a odborných lékařů v době koronavirové pandemie známkou dobře až dostatečně (Graf č. 3). Běžně dostupných ve své ordinaci bylo více než 39 procent praktických lékařů, 29 procent bylo dosažitelných telefonicky nebo po e-mailu. Více než 11 procent lékařů nebylo k zastížení vůbec (Graf č. 1).

„Poskytování základních zdravotních služeb by se nemělo zastavit v žádné situaci. Praktický lékař je vždy v první linii a s tím je nutné počítat. Mohu rozumět tomu, že kvůli nepochopitelné neschopnosti státu zajistit lékařům ochranné pomůcky konzultovali potíže pacientů tzv. na dálku a případně si je z hlediska minimalizace nákazy objednávali na určitou dobu. Nemohu však přijmout, že lékař pro pacienty, které má registrované, zmizí se světa. I když těchto lékařů byla menšina, v tomto ohledu jsme selhali,“ konstatoval MUDr. Martin Jan Stránský, zakladatel Kanceláře Ombudsmana pro zdraví.

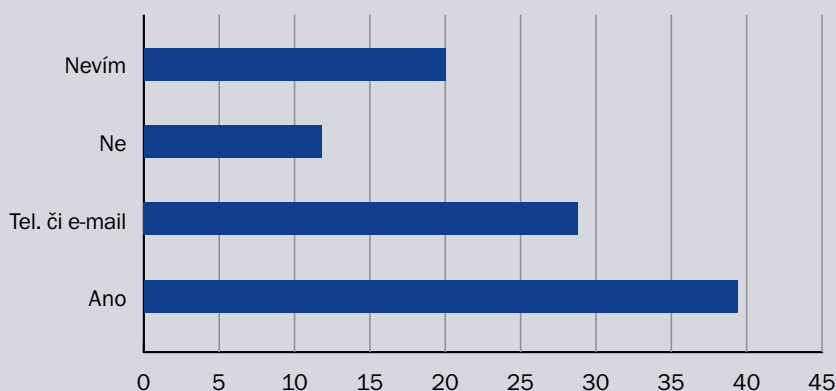
Konzultaci „na dálku“ většinou vyžadovali i stomatologové a odborní lékaři. Na jejím základě se pak rozhodli, zda pacienta pozvou do ordinace. Tato forma péče podle šetření vyhovuje i více než 34 procentům pacientů, pro 30 procent je přijatelná, pro 20 procent je téměř nevyhovující a 16 procent ji hodnotilo jako nepřijatelnou (Graf č. 2).

Většinu naplánovaných vyšetření nebo operací zrušili sami pacienti (29 procent), ve více než 13 procentech se tyto výkony uskutečnily, občas však byli zdravotníci překvapeni, že pacienti dorazili.

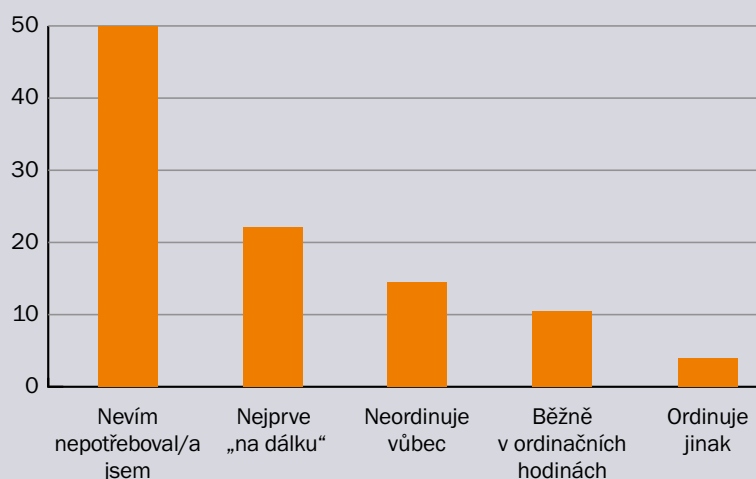
Obecně se 20 procent dotázaných domnívá, že krizovou zdravotní péči zvládlo naše zdravotnictví na jedničku, bezmála 24 procent ji hodnotí známkou dvě. Za absolutně nedostatečnou ji považuje necelých 16 procent lidí (Graf č. 4).

„Zatímco zdravotnictví jako takové je zřejmě vzhledem k nízkému počtu nakažených a zemřelých hodnoceno velmi kladně, péče konkrétních lékařů respondentů je považována za horší,“ uvedl MUDr. Stránský. Dotazníky vyplnilo 76 z celkem 409 klientů Kanceláře Ombudsmana pro zdraví, kteří v rámci bezplatného poradenství na sebe uvedli e-mail a souhlasili s účastí v šetření.

Graf 1: Byl praktický lékař dostupný?

Graf 2: Jak ordinuje váš stomatolog?

Jak to vypadalo v praxi?

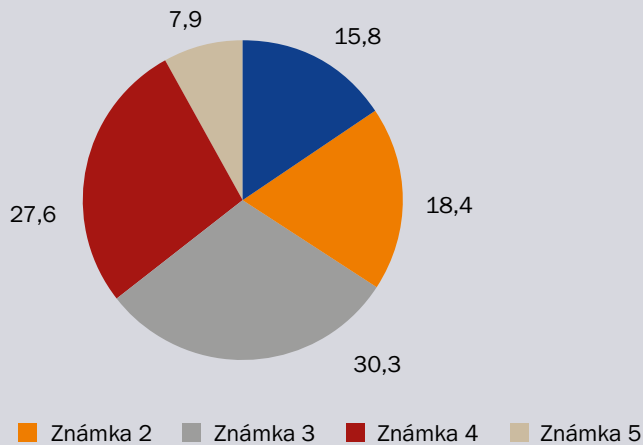
V době, kdy jsme všichni museli venku nosit roušky, se každý den na bezplatnou poradnu ve zdravotnickém právu Kanceláře Ombudsmana pro zdraví obraceli pacienti s dotazy na svá práva v souvislosti s pandemií koronaviru. Nebyli si totiž jistí, zda doporučení jejich praktických lékařů byla skutečně správná. „Je zarážející, jak si praktičtí lékaři vysvětlovali nejen pokyny ministerstva zdravotnictví, ale i doporučení jejich vlastní profesní organizace a dalších odpovědných institucí. Ve všech se hovořilo totiž jen o tom, jak jednat s pacienty, kteří musí dodržovat karanténu či u nichž existuje podezření z nákazy covid-19. V žádném z nich jsem však nenašel, že by praktičtí lékaři měli přestat zvedat telefony, nebo dokonce zcela uzavírat své ordinace, aniž by své pacienty o něčem takovém informovali. Přesto se tak podle přípa-

dů, které jsme řešili, dělo,“ konstatoval MUDr. Stránský.

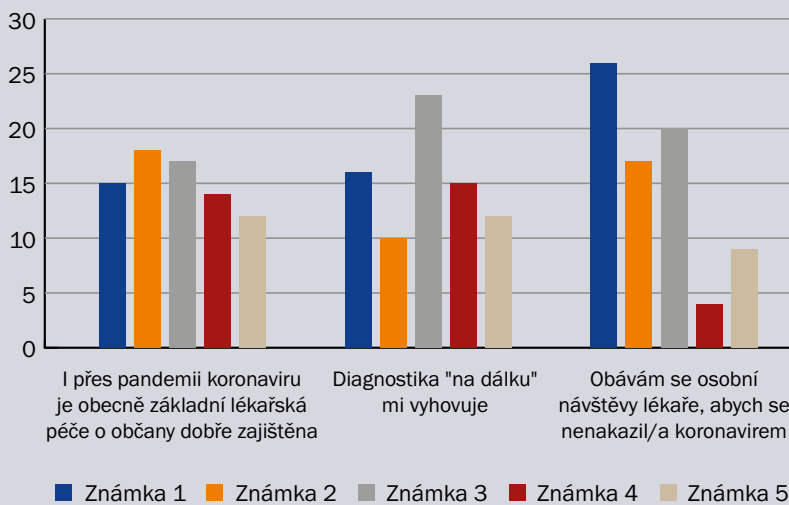
Příběh1: Libuše a Klára s příznaky koronaviru jely na odběr MHD

Paní Libuše i její už dospělá dcera Klára se obávaly, že jsou nakaženy koronavirem. Měly vysoké teploty, kašlaly, páliło je na hrudi. Podle instrukcí tedy kontaktovaly telefonicky svého společného praktického lékaře. Když vyslovily své podezření, lékař jim sdělil, že on to nebude řešit a ať si dojedou do nemocnice na testy. Když se ptaly, zda si mají zavolat sanitu, nebo zda jim jí pošle on, lékař ženám sdělil, že to není třeba. Ať si vezmou roušky a dopraví se „po svých“. Libuše s Klárou tedy šly z domu dva bloky na zastávku tramvaje, kterou pak cestovaly několik stanic, poté přestoupily na metro. Když vystoupily, potkaly samozřejmě cestou k nemocnici řadu lidí, mezi ➔

Graf 3: Jak byste ohodnotili zajištění lékařské péče pro občany, kteří nejsou nemocní COVID-19 a nemají pocit přímého ohrožení touto nemocí?

Graf 4: Ohodnoťte následující výroky

nimíž nechyběli ani senioři. V nemocnici ženám provedli testy, které byly pozitivní.

Správný postup: Praktický lékař měl Libuši s Klárou zajistit příjezd „odběrové sanity“. Mohl je také instruovat, aby se obrátily na krajskou hygienickou stanici. V žádném případě nebylo správným řešením doporučit oběma ženám s podezřením na onemocnění covid-19, aby na testy cestovaly městskou hromadnou dopravou.

Příběh 2: Luboš svého praktického lékaře nenašel

Pana Luboše trápila rýma jako trám. Neměl teploty ani nekašlal, proto se

nebál, že by onemocněl koronavirem. Bez rozmýšlení tedy vyrazil za svým praktickým lékařem, který měl na webu informaci, že pacienty bez podezření na koronavirus stále bere. Po příchodu k ordinaci však narazil na zavřené dveře. Nebylo na nich ale žádné oznámení, jen běžná pracovní doba a informace, že pacienty s příznaky covid-19 lékař neošetřuje. Vzal tedy telefon a zkoušel se mu dovolat, avšak neúspěšně. Nedovolal se ani večer ani druhý den.

Správný postup: Pan Luboš měl nefungujícího praktického lékaře nahlásit odboru zdravotnictví příslušného krajského úřadu a také své zdravotní pojišťovně.

V případně větších akutních problémů by pak měl vyhledat lékařskou pohotovost.

Příběh 3: Seniorovi s podezřením na covid-19 lékař jen doporučil být doma

Paní Milena žije doma s manželem, oba jsou již v seniorském věku, a patřili tedy k ohrožené skupině. Manžel měl příznaky koronaviru, ale za žádnou cenu si to nechtěl připustit. Paní Milena proto zavolala jejich společnému praktickému lékaři s prosbou o radu. Lékař jí řekl, aby manžel nestresovala a nedělala raději vůbec nic. Hlavně ať oba zůstanou doma v karanténě. Kdyby se manželův stav zhoršil, pak by bylo namíste volat rovnou záchranku.

Správný postup: Praktický lékař měl zajistit příjezd „odběrové sanity“, aby senioři mohli být otestováni v domácím prostředí. S podivnou radou praktického lékaře se tedy paní Milena neměla spokojit a měla hned volat na krajskou hygienickou stanici.

Opakování je matka moudrosti

Už mockrát jsme se o vztahu lékaře a pacienta v různých souvislostech zmiňovali. Je založen na partnerském vztahu, ve kterém mají obě strany své práva a povinnosti dané platným právním řádem České republiky. A také, i když to není příliš možné legislativně ošetřit, i morálkou. V tom, zda se bude léčit, či nikoli má konečné slovo vždy pacient. (Samozřejmě pokud není v bezvědomí nebo jeho aktuální zdravotní stav či duševní choroba schopnost rozhodování neomezuje.) Aby mohl rozhodnutí udělat, musí mít k dispozici všechny potřebné informace, a to ve formě, která je pro něj srozumitelná. Má právo diskutovat s lékařem o postupech léčby, které mu navrhuje, a klást všemožné dotazy. Pokud však s léčbou souhlasí, nemůže lékař diktovat, jak ho má léčit.

Pokud tedy nejste spokojeni s navrženým postupem a vysvětlením lékaře, proč chce zvolit konkrétní způsob léčby, a pokud lékař považuje za nesprávné to, co jste si přečetli třeba na internetu nebo co vám doporučil kamarád, vždy máte možnost konzultace u jiného odborníka, nebo dokonce i léčby jinde. „Máte-li dojem, že se k vám lékař nechová správně nebo vás neléčí dobře, považujete-li informace, které vám podává za nekvalitní, nebo ho dokonce podezříváte z chyby při léčbě či zanedbání povinné péče, měli byste se

nejdříve pokusit si s ním, případně s jeho nadřízeným, o všem promluvit. Jestliže to není možné nebo to k ničemu nevede, podejte oficiální stížnost,“ říká JUDr. Jana Palečková, právní poradkyně Kanceláře Ombudsmana pro zdraví, bezplatného centra pro poradenství a informace v oblasti zdravotnického práva a navazujících částí sociálního zabezpečení.

1. Stížnost k poskytovateli zdravotních služeb

Pokud snaha vyřešit nedorozumění či spor přímo nedopadla dobře, je ve většině případů čas na stížnost k poskytovateli zdravotních služeb, tj. k zaměstnavateli lékaře, na kterého si stěžujete. Pokud má privátní praxi a pracuje sám na sebe, je třeba si stěžovat, ať vám to přijde jakkoli paradoxní, na něj u něj. „Stížnost podávejte vždy písemně, žádné telefonáty nemají smysl, protože je nikdy nemůžete dokázat. Ve stížnosti popište, co se stalo a v čem spatřujete neetické nebo neodborné jednání lékaře. Uveďte, jaké jsou jeho následky, a nezapomeňte vylíčit, co požadujete – např. nápravná opatření, omluvu apod. Ke stížnosti přiložte všechny dokumenty, které dokazují vaše tvrzení a mohly by mít nějaký význam – například kopie zdravotnické dokumentace, fotografie, záznamy komunikace apod.,“ radí JUDr. Jana Palečková. Než začnete něco psát, podívejte se na web poskytovatele – lékaře, polikliniku, nemocnice apod. Mohou tam totiž mít pro tyto případy připraveny formuláře. V případě potřeby můžete také využít vzor, který je ke stažení v rubrice Vzory na webu www.ombudsmanprozdрави.cz.

Stížnost musí poskytovatel vyřídit do 30 dnů. V odůvodněných případech, například když potřebuje získat odborné posouzení, může zákonnou lhůtu prodloužit o dalších 30 dnů. Ovšem měl by vás o tom informovat. Stížnost přitom nemusíte podat osobně. Jestliže to váš zdravotní stav neumožňuje, může to za vás udělat osoba blízká. Také k tomu můžete někoho zplnomocnit. V případě nezletilých dětí či osob s omezenou svéprávností přejímá roli stěžovatele zákonný zástupce nebo opatrovník.

2. Stížnost k správnímu orgánu

Jestliže vás reakce na stížnost poskytovateli neuspokojila, lze s řešením pokračovat u správního orgánu, který mu vydal k poskytování zdravotních služeb

PORADENSTVÍ ZATÍM KONČÍ, ČLÁNKY A SEMINÁŘE VŠAK NIKOLI!

Kancelář Ombudsmana pro zdraví poskytla od 21. října 2014, kdy byla založena, do 31. května 2020 bezplatné poradenství bezmála 4 000 lidem. Nejvíce preferovaným způsobem byla telefonická konzultace. Od 1. června 2020 byla činnost Kanceláře Ombudsmana pro zdraví pozastavena. Články na téma zdravotnického práva však na stránkách časopisu *Mosty budete číst i nadále. Stejně tak bude možné setkat se s bývalou právní poradkyní a bývalou ředitelkou Kanceláře Ombudsmana pro zdraví JUDr. Janou Palečkovou a MgA. Kateřinou Havelkovou na oblíbených interaktivních seminářích kdekoli v České republice.*

Máte o to zájem? Nebo máte jiné nápady, co bychom pro vás mohly udělat? Napište nám na novou e-mailovou adresu zdravi@pravni poradkyně.cz.

oprávnění. Zpravidla je to krajský úřad, v jehož správním obvodu jsou zdravotní služby poskytovány, nebo třeba Magistrát hlavního města Prahy. Ke stížnosti přiložte veškerou předchozí komunikaci s poskytovatelem – samozřejmě v kopiích.

3. Stížnost k profesní organizaci

Jestliže máte pochybnosti o odborném postupu lékaře či jste přesvědčeni, že jednal neeticky, můžete se také obrátit na profesní lékařské organizace – na Českou lékařskou komoru či Českou stomatologickou komoru. A to klidně i souběžně s předchozími stížnostmi. „Stížnost je třeba podat písemně k příslušnému okresnímu sdružení komory. Hraničním termínem je přitom jeden rok od toho, kdy k provinění lékaře došlo. Vaše podání prošetří revizní komise. Její rozhodnutí si pečlivě pročtěte, a máte-li o něm jakékoli pochybnosti, nestyďte se co nejdříve poradit. Na podání námítky máte totiž pouze 15 dní,“ upozorňuje JUDr. Jana Palečková. O námítce bude rozhodovat čestná rada komory. Proti jejímu rozhodnutí se ještě může odvolat lékař, proti kterému je řízení vedeno, nebo pověřený člen revizní komise. Výsledek, který pak dostanete, je již konečný.

4. Zdravotní pojišťovny

Přestože to v zákoně o zdravotních službách nenajdete, v některých situacích lze podat stížnosti i ke zdravotní pojišťovně, u které jste registrováni. Význam to má samozřejmě jen tehdy, když s ní má

poskytovatel zdravotních služeb, na kterého si stěžujete, uzavřenou smlouvu. Pojišťovna zkontroluje prostřednictvím svého revizního lékaře odůvodněnost léčebného procesu se zvláštním zřetelem na jeho průběh a předepisování léků a zdravotních služeb, prověří, zda poskytnutá péče odpovídá péči vyúčtované zdravotní pojišťovně, zda byly vyúčtovány pouze potřebné výkony a služby a druh poskytnuté zdravotní péče odpovídá zdravotnímu stavu pacienta.

Na zdravotní pojišťovnu se můžete také obrátit v situaci, kdy lékař či jiný pracovník odmítl provést zdravotní výkon, který spadá do hrazené péče nebo nabízel-li vám pouze nadstandardní lůžko, přičemž nemá obsazenu kapacitu hrazenou ze zdravotního pojištění.

5. Soudní řešení

Soud by měl být vždy až posledním řešením, když všechny předcházející pokusy o řešení selhaly. Především, požadujete-li náhradu újmy a s poskytovatelem jste se nebyli v žádném z předchozích způsobů schopni dohodnout. V takovém případě lze podat občanskoprávní žalobu.

Někdy může být pochybení konkrétního zdravotníka nebo zdravotnických pracovníků natolik závažné, že by se mohlo jednat o trestný čin (zejména ublížení na zdraví podle § 146 trestního zákoníku). Trestní oznámení podáváte Policii ČR nebo státnímu zastupitelství. ■

VYUŽÍVÁNÍ VÝVOJOVÝCH POTŘEB V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH

Každý člověk je utvářen touhou žít, která je závislá na možnostech, jak naplňovat základní vývojové potřeby (místo, bezpečí, syčení, podpora a limit) ve správném kontextu. Sociální služby jsou vlastně náhradní řešení pro naplňování těchto potřeb, vedoucí ke změně situace konkrétního člověka.

V dnešní době bychom měli klást důraz spíše na vytváření přívětivého prostředí, vřelou atmosféru než na velké, pohodlné a moderní domovy. Nedostatek času a lidského zájmu vede k obavám, že ztratím i to málo, co mám, zatímco dostatek dodává otevřenost a odvahu do blízké budoucnosti. Sociální služba s vřelou atmosférou přináší uspokojení díky zajištění těchto potřeb:

Místo – Poskytuje klientovi prostor a čas. Zajišťuje *potřebu místa jako střecha nad hlavou, pocit společenství, přítomnosti, sounáležitosti*. S touto potřebou úzce souvisí schopnost cítit se doma, cítit se potřebný, užitečný, přesvědčení, že tu jsme správně. Zajištění této potřeby by mělo znamenat *místo v mysli a srdci pečovateli, aktivní přítomnost pro druhého, „být s ním tady a teď“ a v prostoru služby, postel, pokoj, individuální přístup ve vřelé atmosféře*. Každý člověk je zde na světě na svém místě. K místu patří rodina, krajina, národ, obec, církev, spolubydlící, personál...

Bezpečí – Služba poskytuje ochranu svým umístěním, pevnými stěnami, pravidly soužití, individuálním přístupem a prostředím nevytvářejícím tlak, přátelským přístupem personálu a dostatkem času na klienta. Získává-li člověk zkušenost, že je chráněn, dokáže cítit bezpečí a žít aktivně, bez přehnaného pocitu ohrožení, bez zbytečných obav a starostí o sebe a okolí. Když prožíváme sdílenou úzkost, je úzkost slabší a konečná a to potřebuje čas. Bezpečí může být pocitováno jako odevzdání se naději, že vše dobře dopadne. Můžeme se cítit volněji a lépe přemýšlet o svých potřebách a přáních a naplňovat je. *Je nezbytné vytvořit si bezpečné místo ve svém srdci, kde se cítíme bezpečně,*

kde si můžeme lízat rány, obnovovat energii apod. Bezpečí je pocit dostatku času (na rozhodnutí, na péči apod.) a možnosti volit si, kdy vstávat, jíst a spát...

Sycení – Poskytuje výživu ve smyslu *krmení, kojení, péče o tělo, mytí, laskání, hlazení, mazlení*. Člověk očekává péči a výživu i v *podobě dostatku podnětů, kontaktů, vztažů, zájmu, rozhovorů*. Potřebu syčení máme na třech úrovních naší bytosti: potřebujeme dostatek příjmu a trávení potravy pro tělo, emoce i mysl jako jídlo, informace, zájmy, zážitky, podněty, vjemy atd. Kdo je dobře živěn, má pocit plnosti, naplnění, nasycení. Netrpí přehnanými pocity prázdnoty a přehnanými pocity síly a neodhadnutím rizik. Cítím-li se plný, cítím se silný. Jsem-li silný, znám své meze a střízlivě posuzuji sebe i okolí. Možná jde o (ne)nasyčenost láskou, laskavostí. Lásku cítíme jako duševní potravu. Hladovím-li, snažím se nasytit. A často za každou cenu. I za cenu konfliktu, když neznám jiný způsob. I negativní emoce a události dokáží nasytit, když není nic jiného.

Podpora – Poskytuje oporu, jako je zajištění nebo stání za klientem na jeho cestě naplňování svých potřeb. A taková podpora bývá zajišťována rodinou anebo komunitou (sousedé a obec). Člověk očekává, že bude podporován. Podpora je možnost se opřít, abych se nepropadal do hlubokých vod bezmoci, a být podpořen, když se chci zvednout. *Kdo je podporován, necítí se být osamocen. Být podporován znamená být povzbuzován*. Lidé, kteří se cítí podporováni, mají energii, elán a necítí se slabí, bezmocně vydaní na pospas okolností a nemusí být agresivní či depresivní. Pevně stát na zemi, opírat se o svou podporu, pak nemůžeme být povaleni ani

zpochybněním. Jsem-li drcen tíhou, tlakem, váhavostí, úzkostí, *nejdostupnější podporou i ochranou je dostatečně se prodýchat, mít „oporu v zádech“ a „půdu pod nohama“ v podobě kontaktu s druhým...*

Limit – Poskytuje přirozené hranice přijatelným omezením člověka od dělání škody sobě, jiným nebo věcem. Limity můžeme poskytovat na úrovni fyzické, biologické, psychologické, energetické, emocionální, společenské či sociální. A mnoho údajných limitů v podobě přísných či nesmyslných pravidel neslouží k obraně, nýbrž k věznění. Být limitován znamená vědět, kdo jsem, odkud kam sahám a kde začínají ostatní. Jde o životní paradox, jsme-li psychicky, emočně a fyzicky citlivě ohraničení, můžeme se cítit svobodni. Známe-li své meze, známe své možnosti. *Neohraničenost (neznalost prostředí, situace, personálu, nuda) vede k neustálé expanzi, pocitu ohrožení*. Toto nastavení organismu vyžaduje neustálou pozornost a kontrolu, neustálý pocit ostražitosti a ohrožení, což vede ke konfliktnosti, jde přeci o boj o život ze všech sil... *V podstatě musíme být neustále nabití (pořád jet v nejvyšší rychlosti), což je prakticky nemožné. Organismus se musí zákonitě po určité době zhroutit, oslabit, onemocnět, ublížit sobě či okolí nebo se úplně stáhnout*. Nikdo nemůže být agresivní nebo aktivní pořád. *Chceme-li limitovat chování druhého, musíme se naučit ohraničit svou vlastní zlobu, úzkost, naši starostlivost, pohodlnost, naši důležitost*.

Motto autora: „Cestu mečem prokletí,“ psali naši předkové. Cesta je směr i průchod divokým lesem. Pomáhat najít cestu je i mým cílem a posláním. ■

(Autor je psychoterapeut, lektor odborných kurzů)

Nabídka akreditovaných kurzů

www.bfz.cz | www.eshop.bfz.cz

PRAHA, Karlovo náměstí 14/292, Praha 2 (prostory AIVD)	
Úvod do problematiky psychohygieny	9. 9. 2020
Využití asertivity při jednání s klientem (úvod do problematiky)	18. 9. 2020
Time management v sociálních službách	6. 10. 2020
Nácvik komunikace se specifickými typy klientů	7. 10. 2020
Motivace a aktivizace uživatele sociálních služeb	21. 10. 2020
Specifika práce s romskou rodinou (úvod do problematiky)	12. 11. 2020
Individuální plánování s uživatelem sociální služby	16. 11. 2020
Náročná situace při výkonu sociální práce a jejich zvládnání	18. 11. 2020
Úvod do ochrany práv uživatele	25. 11. 2020
Vedení dokumentace o poskytované sociální službě	15. 12. 2020
LIBEREC, Soukenné náměstí 115/6 (vchod z ul. Barvířská)	
Příprava poskytovatele na inspekci (úvod do problematiky)	17. 9. 2020
Péče o seniory využívající terénní a pobytové sociální služby	23. 9. 2020
Jak správně komunikovat v sociálních službách	5. 10. 2020
Řešení nestandardních situací při poskytování terénní pečovatelské služby	22. 10. 2020
Úvod do ochrany práv uživatele	19. 11. 2020
Základy alternativní a augmentativní komunikace	3. 12. 2020
ČESKÁ LÍPA, Paní Zdislavy 418/8	
Úvod do problematiky týrání a zneužívání	3. 9. 2020
Výživa a hydratace seniorů (úvod do problematiky)	18. 9. 2020
Zvládnání agrese	8.-9. 10. 2020
Paliativní péče	19. 10. 2020
Supervize a její přínos v sociálních službách	5. 11. 2020
Specifika péče o uživatele s diabetem (úvod do problematiky)	6. 11. 2020
Řešení konfliktů a vyjednávání	7. 12. 2020
ÚSTÍ nad LABEM, Mírová 2861/6 (areál Rodinného centra Pampalánie)	
Emoce, jak na ně a práce s vlastní energií	24. 9. 2020
Základy komunikace v týmu a týmové spolupráce	29. 9. 2020
Úvod do problematiky domácího násilí	27. 10. 2020
Prevence syndromu vyhoření	4. 11. 2020
Úvod do problematiky týrání a zneužívání	26. 11. 2020
LITOMĚŘICE, Zítkova 677/9	
Náročná situace při výkonu sociální práce a jejich zvládnání	30. 9. 2020
Základy spolupráce s rodinou uživatele sociálních služeb	15. 10. 2020
Motivace a aktivizace uživatele sociálních služeb	29. 10. 2020
Základy aktivizačních technik	12. 11. 2020
Úvod do péče o uživatele s Parkinsonovou chorobou	19. 11. 2020
Péče o seniory využívající terénní a pobytové sociální služby	4. 12. 2020
Úvod do ochrany práv uživatele	8. 12. 2020
MOST, tř. Budovatelů 2830	
Úvod do ochrany práv uživatele	16. 9. 2020
Řešení konfliktů a vyjednávání	23. 9. 2020
Supervize a její přínos v sociálních službách	2. 10. 2020
Úvod do problematiky psychohygieny	18. 11. 2020
Jak správně komunikovat v sociálních službách	16. 12. 2020
TEPLICE, Kollárova 2807/8	
HR marketing a jeho využití v sociální oblasti	18. 9. 2020
Myšlenkové mapy v individuálním plánování v soc. službách	18. 9. 2020
Využití asertivity při jednání s klientem (úvod do problematiky)	21. 10. 2020
Specifika práce s drogově závislými klienty	22. 11. 2020
Poradenské dovednosti (úvod do problematiky)	4. 12. 2020

KARLOVY VARY, Horova 12	
Vedení náročných rozhovorů	11. 9. 2020
Komunikace s dítětem	13. 3. 2020
Jak správně komunikovat při poskytování sociálních služeb	30. 9. 2020
Time management v sociálních službách	7. 10. 2020
Řešení konfliktů a vyjednávání	14. 10. 2020
Specifika práce s romskou rodinou (úvod do problematiky)	11. 11. 2020
Individuální plánování s uživatelem sociální služby	12. 11. 2020
Základní informace o bazální stimulaci	20. 11. 2020
Bezpečná domácnost – rozvoj pečovatelských dovedností	24. 11. 2020
Doprovázení umírajících (úvod do problematiky)	3. 12. 2020
Poradenské dovednosti (úvod do problematiky)	11. 12. 2020
PLZEŇ, Alej Svobody 56/881	
Úvod do péče o uživatele s Alzheimerovou chorobou	8. 9. 2020
Úvod do problematiky domácího násilí	10. 9. 2020
Úvod do problematiky psychohygieny	17. 9. 2020
Vedení dokumentace o poskytované sociální službě	22. 9. 2020
Výživa a hydratace seniorů (úvod do problematiky)	6. 10. 2020
Předcházení závislosti uživatele služby na službě	15. 10. 2020
Proaktivní zvládnání stresu	21.-22. 10. 2020
Bezpečná domácnost – rozvoj pečovatelských dovedností	27. 10. 2020
Úvod do péče o uživatele s Parkinsonovou chorobou	3. 11. 2020
Sociální šetření (úvod do problematiky)	5. 11. 2020
Prevence syndromu vyhoření	18. 11. 2020
Základy první pomoci při výkonu sociální práce	1. 12. 2020
Základy alternativní a augmentativní komunikace	3. 12. 2020
Individuální plánování s uživatelem sociální služby	8. 12. 2020
ČESKÉ BUDĚJOVICE, Krajinská 230/31 (učebna AMOS Jihočeská vzdělávací s.r.o.)	
Úvod do etiky	10. 9. 2020
Vedení dokumentace o poskytované sociální službě	22. 9. 2020
Motivace a aktivizace uživatele sociálních služeb	2. 10. 2020
Úvod do problematiky sociálně patologických jevů	6. 10. 2020
Základní informace o bazální stimulaci	7. 10. 2020
Práce s motivací klienta	8. 10. 2020
Úvod do problematiky domácího násilí	30. 10. 2020
PÍSEK, Čelakovského 8/4 Pražské předměstí (objekt Senecura SeniorCentrum Písek)	
Úvod do problematiky psychohygieny	22. 9. 2020
Náročná situace při výkonu sociální práce a jejich zvládnání	5. 11. 2020
Prevence bolesti zad	30. 11. 2020
STRAKONICE, Hradební 329 (prostory fa. Stejka s.r.o.)	
Základy komunikace v týmu a týmové spolupráce	24. 11. 2020
Úvod do péče o uživatele po cévní mozkové příhodě	2. 12. 2020
Řešení konfliktů a vyjednávání	3. 12. 2020
Základy práce s přirozeným rizikem	8. 12. 2020

Kurzy lze realizovat ve Vašich prostorách. Minimální obsazenost je 10 účastníků.

Cena od 890,- Kč. Napište si o bližší informace kurzy@bfz.cz.

V případě neobsazení kurzu si firma bfz o.p.s. vyhrazuje právo termín kurzu posunout nebo doplnit stanovený počet zájemci z jiného zařízení.

STÁTNÍ SYSTÉMY V DOPRAVĚ MYSLÍ I NA HANDICAPOVANÉ

Českou republiku čekají zásadní změny na dálnicích a železnici. Projekty Elektronické dálniční známky i Systému jednotného tarifu zohledňují potřeby osob se zdravotním postižením. Realizátoři projektů, tedy Státní fond dopravní infrastruktury a státní podnik CENDIS, nastavení systémů konzultovali s Národní radou osob se zdravotním postižením ČR. Cílem je zachovat současný praktický přístup, nezatěžovat uvedené osoby přílišnou byrokracií a zbytečnými povinnostmi.

Elektronické dálniční známky

Handicapovaní nebudou mít ani nadále povinnost oznamovat osvobození vozidel od úhrady dálniční známky. Oznamit osvobození musí například majitelé ekologických automobilů, kteří nemají registrační značku elektrického vozidla, nikoliv však držitelé průkazu ZTP či ZTP/P. I po zavedení prodeje elektronických dálničních známek tak mohou zpoplatněné komunikace využívat jako doposud. V případě kontroly na místě

ze strany Policie ČR nebo Celní správy ČR se pouze prokážou svým průkazem.

ZTP zůstávají osvobozeni

Policie a celníci budou vybaveni speciálními kamerami ve vozidlech nebo na stacionárních branách. Ty ihned zkontrolují SPZ projíždějících vozidel a práce při dohledu se tak výrazně zefektivní. Systém totiž v databázi okamžitě ověří platnost elektronické dálniční známky nebo zjistí, zda je vozidlo od úhrady osvobozené.

Elektronické dálniční známky budou v předprodeji od 1. 12. 2020 a s účinností od 1. 1. 2021 umožní úhradu časového poplatku, čímž nahradí dosavadní známky papírové. Elektronické známky se zanesou do systému, a nebude tak nutné nic vylepovat či pořizovat novou známku v případě rozbitého čelního skla.

Známka jako dárek

Variety a ceny kuponů se přitom nezmění. I nadále bude k dispozici desetidenní varianta za 310 Kč, třicetidenní varianta za 440 Kč a roční varianta za 1500 Kč. Roční známka nebude nově na jeden kalendářní rok, ale volitelně na 365 dní od počátku platnosti.

one ticket
jedna jízdenka

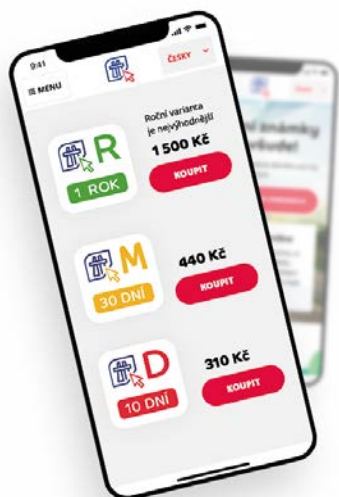
Novinkou bude také možnost elektronického nákupu prostřednictvím státního e-shopu nebo mobilní aplikace. K dispozici bude rovněž nákup v kamenných prodejnách či samoobslužných kioscích. Bez ohledu na zvolenou variantu půjde známku pořídit až 90 dní v předstihu. Může tedy posloužit jako vhodný vánoční dárek.

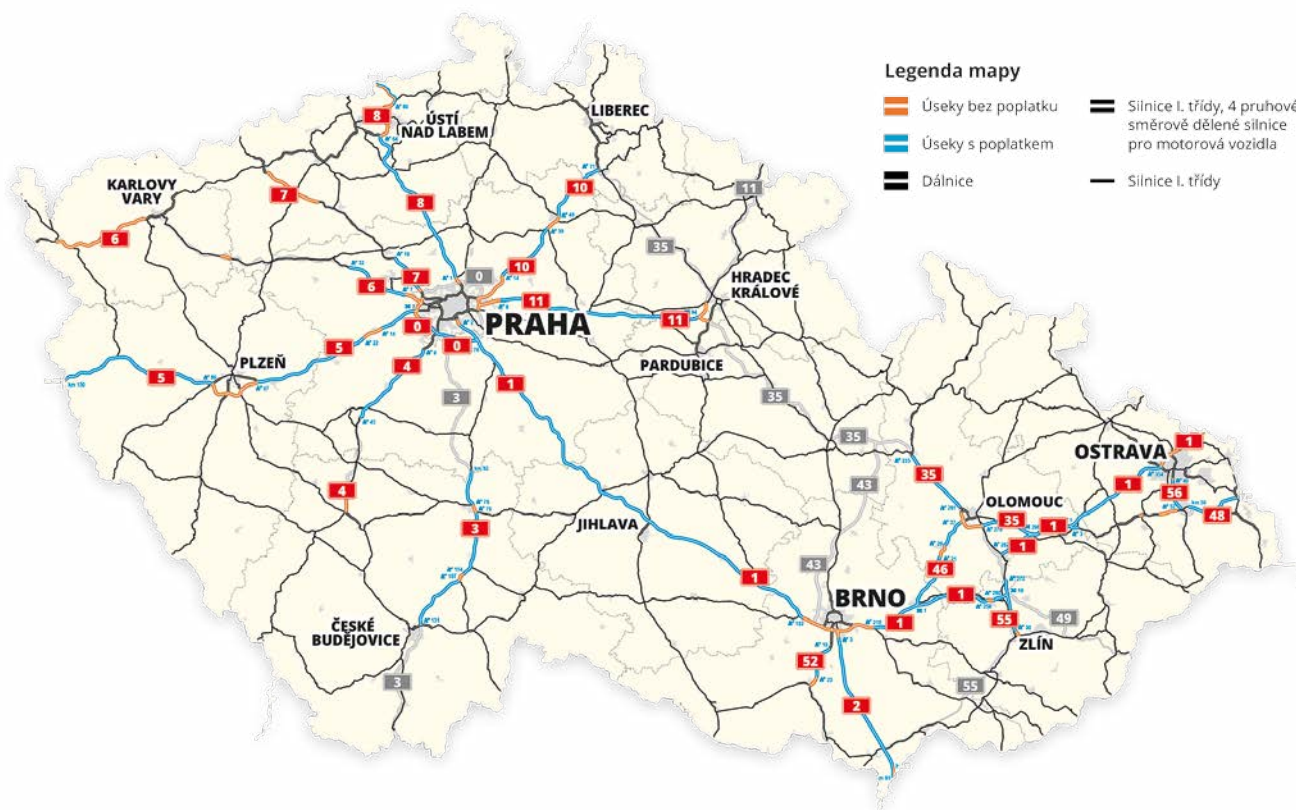
Systém jednotného tarifu

Druhý přelomový projekt, který má na starosti státní podnik CENIDS, se týká cestování po železnici. Na české koleje vjeli noví dopravci, kteří si mezi sebou vzájemně zpravidla neuznávají jízdenky. Při kombinaci více dopravců pro jednu cestu tak musí člověk řešit také více odbavení, což je velice nepraktické. Ve specifické a velmi složité situaci jsou i handicapovaní cestující, kteří potřebují asistenci.

Jedna jízdenka pro všechny

V obou případech pomůže Systém jednotného tarifu („Jedna jízdenka“ či „OneTicket“). Už dnes si díky ní například cestující na invalidním vozíku může objednat pomoc při své cestě bez ohledu na počet dopravců. Pro osoby se zdravotním postižením je možné vyžádat cestu s vozíkem nebo

asistenci na nádraží prostřednictvím elektronického formuláře na <https://oneticket.cz/asistence> nebo kontaktního call centra na telefonu 222 266 755.

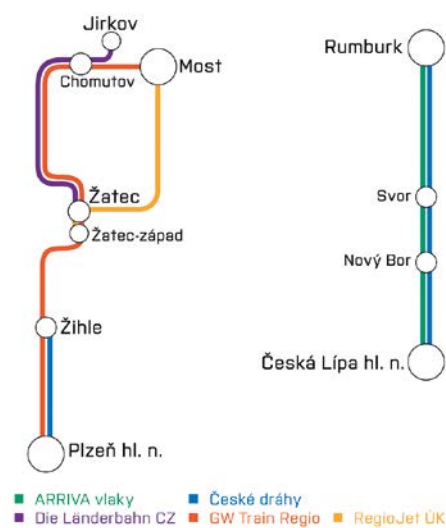
Jedna jízdenka ovšem zajistí snadné cestování, přestupování a také ochranu práv cestujících pro všechny. Vystaví se vždy pro konkrétní trasu mezi dvěma zastávkami a její cena se odvine od projetých kilometrů. V případě velkého zpoždění, např. kvůli poruše soupravy, má každý

cestující nárok na asistenci a finanční kompenzaci, i když jel s více dopravci. Jízdenka je možné jednoduše vrátit bez ohledu na počet dopravců. OneTicket existuje jako jednorázová jízdenka (jednosměrná i zpáteční), traťová jízdenka a síťová jízdenka.

Papírově i elektronicky

Systém jednotného tarifu je ve svém rozsahu a řešení v Evropě unikátní; jeho spuštění proto začíná nejprve pilotní fází, kdy se

bude vše testovat. Do pilotní fáze se zapojí spoje mezi Českou Lípou a Rumburkem a také mezi Plzní a Mostem, kde od letoška jezdí pět dopravců (České dráhy, Arriva, RegioJet, GW Train Regio a Die Länderbahn CZ). Nejprve půjde koupit jízdenku pouze papírově v pokladně či ve vlaku, od letošního léta pak i elektronicky. Na podzim se systém rozšíří z původních vybraných tratí na celou republiku a od prosince by měl začít fungovat rutinní provoz. ■

BEZ BARIÉR ZA PŘÍRODOU DO BESKYD

Moravskoslezský kraj si pro frekventovanou linku z Ostravy přes Frýdek-Místek do Frýdlantu nad Ostravicí a Frenštátu pod Radhoštěm objednal u Českých drah provoz moderních patrových bezbariérových souprav typu push-pull. Ty nabídnou komfortní cestování pro všechny skupiny cestujících. V současné době je vyrábí ostravský podnik Škoda Vagonka, člen skupiny Škoda Transportation.

Bezbariérová severní Morava

Moravskoslezský kraj věnuje rozvoji bezbariérové železniční dopravy značnou pozornost a u Českých drah si objednal moderní soupravy na páteřních tratích. Díky tomu mohou lidé se zdravotním postižením využívat na severu Moravy desítky bezbariérových vozidel a velké množství přístupných spojů.

Na regionálních neelektrifikovaných tratích jezdí modernizované motorové jednotky Regionova. Díky snížené podlaže, bezbariérovému sociálnímu zařízení a především vybavení snadno použitelnou rampou se lze vydat do řady menších měst v regionu. Regionovy jezdí například na tratích z Frýdku-Místku do Českého Těšína, ze Suchdola nad Odrou do Nového

Jičína nebo z Opavy do Hlučína, Chuchelné a Hradce nad Moravicí a také na spěšných vlacích z Krnova do Jeseníku.

Nejmodernější bezbariérové vlaky RegioPanter pak jezdí na důležité lince z Ostravy přes Studénku do Suchdola nad Odrou nebo do Mošnova. Největší počet bezbariérových souprav však představují patrové vlaky CityElefant. Celkem 12 jednotek obsluhuje frekventované spoje z Opavy přes Ostravu a Havířov do Českého Těšína a z Ostravy přes Bohumín, Petrovice u Karviné, Český Těšín a Třinec až do Mostů u Jablunkova.

CityElefanty patřily po roce 1989 k prvním sériově vyráběným nízkopodlažním vlakům v České republice. Snížená podlaha umožňuje pohodlný nástup lidem

se sníženou pohyblivostí a orientací, ať už jsou to rodiče s dětmi, senioři nebo nevidomí a lidé na vozíku. Těm usnadňuje nástup do vlaku i plošina, která umožní překonat mezeru mezi nástupištěm a vozidlem nebo i výškový rozdíl mezi perónem a podlahou vlaku, pokud zastávka ještě nedisponuje moderními, půl metru vysokými bezbariérovými nástupišti.

Na tyto úspěšné a populární soupravy navazuje také nejnovější projekt patrového vlaku ze Škody Vagonky. Vyvinut byl pro Německé dráhy pro rychlé meziregionální spojení Mnichova a Norimberku, a tak splňuje velmi náročné požadavky německého trhu.

Od NIM Expressu do Moravskoslezského kraje

Společnost Škoda Transportation začala vývoj svého nového patrového vlaku pro největšího německého dopravce. Podle největších zastávek na své trase dostal tento vlak pojmenování NIM Express – Norimberk – Ingolstadt – Mnichov Express.

Soupravy musí splňovat velmi přísné požadavky na celou konstrukci, protože budou jezdit po vysokorychlostní trati a míjet se s vlaky jedoucí rychlostí až 300 km/h. Když se vlaky s tak vysokou rychlostí potkávají, vzniká velmi silná tlaková vlna od vzduchu, který vlak obtéká. Takový tlak musí například eliminovat systém větrání, aby nedocházelo k prudkým změnám tlaku uvnitř vozů. Vozidlo musí velmi dobře tlumit také hluk, aby byli cestující chráněni před zvukovými rázy, které při míjení velmi rychlých vlaků vznikají.

Také interiér byl volen s ohledem na požadavky německého dopravce. Samozřejmostí jsou tak klimatizované prostory, uzavřený systém toalet, audiovizuální informační systém, ergonomické čalouněné sedačky, dostatek místa pro cestující s jízdními koly a samozřejmě také prostory pro cestování osob se zdravotním postižením, nevidomých a osob na vozíku. Vlak musí splnit všechny aktuálně platné mezinárodní normy a technické specifikace interoperability (TSI) pro tuto skupinu cestujících.

S typem push-pull pod Beskydy

Odlišně od souprav CityElefant, kde je jeden z krajních vozů vybaven pohonem a funguje tedy jako lokomotiva, je však tento nový expresní vlak řešen jako tzv. souprava push-pull. Jedná se o anglická slova, se kterými se setkáte třeba na dveřích. Znamenají tlačit – táhnout. Vlak má tedy na jedné straně řídicí vůz s kabinou strojvedoucího, odkud lze celou soupravu včetně lokomotivy řídit, ale vlastní pohon nemá a musí ho tlačit – táhnout samostatná lokomotiva. Ta se připojí na konec soupravy (za koncový vůz), kde není stanoviště strojvedoucího. Díky této kombinaci jsou kabiny strojvedoucího na obou koncích vlaku a ten tak může fungovat jako ucelená jednotka. V konečné stanici se nemusí měnit lokomotiva a přesouvat se na začátek vlaku, což je časově náročné, ale přejde

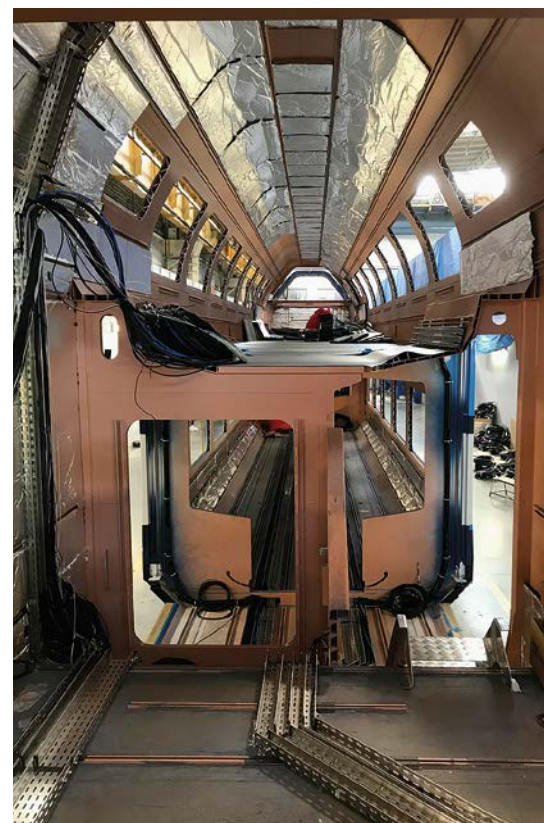
Výroba nových vlaků ve firmě Škoda Vagonka v Ostravě je nyní v plném proudu a cestující se na ně mohou těšit už přibližně za rok a půl.

pouze strojvedoucí a souprava se může během krátké doby zase vrátit na trať.

Takové řešení má i další přednosti. Například údržba běžných vozů bez pohonu není tak náročná jako u pohonné jednotky a také riziko poruchy je u podstatně jednodušších vozů mnohem nižší než u složitější lokomotivy. V takových případech stačí vyměnit hnací jednotku a celý vlak se může rychle vrátit do provozu.

V případě tratě z Ostravy do Frenštátu pod Radhoštěm padla volba na soupravu typu push-pull ovšem především kvůli chystané elektrifikaci tratě. Toto řešení totiž umožňuje kdykoliv vyměnit nyní potřebnou motorovou lokomotivu za budoucí elektrickou, aniž by se musel měnit celý vlak nebo se muselo čekat na dokončení elektrifikace, což je časově i finančně náročný projekt.

Navíc vedle zřízení elektrického vedení projde celá trať a stanice i modernizací a zvýšením maximální rychlosti na vhodných úsecích až na 160 km/h. Doba cesty se pak zkrátí z Ostravy-Kunčic do Frýdku-Místku ze současných přibližně 20 ➔

na 14 minut a do Frenštátu dokonce ze současné hodiny na pouhou polovinu. V současné době se předpokládá dokončení elektrifikace do Frýdku-Místku v roce 2025 a do Frenštátu pod Radhoštěm v roce 2027. Cestující se ale na zbrusu nové komfortní vlaky mohou těšit už na přelomu let 2021/2022.

Bez bariér do práce i na výlet

Moderní souprava push-pull pro Moravskoslezský kraj bude složená ze tří patrových vozů s nejmodernějším vybavením, jako je klimatizace, komfortní ergonomicky řešené čalouněné sedačky, audiovizuální informační systém, který přinese

informace o jízdě a mimořádnostech i pro neslyšící a nevidomé. Vlak nabídne také elektrické zásuvky 230 V 50 Hz a pro napájení drobné elektroniky cestujících USB zásuvky, palubní Wi-Fi síť pro snadné připojení k internetu. Prostory pro cestující budou dále vybaveny validátory jízdenek pro odbavování bezkontaktních čipových karet. Vzhledem k charakteru místní dopravy z Ostravy do rekreační oblasti Beskyd budou bohatě dimenzované prostory pro umístění kočárků, uložení jízdních kol a v zimě lyží.

Pro cestující na vozíku bude upraven řídicí vůz s kabinou strojvedoucího. Hned první nástupní prostor se širokými dveřmi

a sníženou podlahou bude vybaven plošinami s hydraulickým pohonem pro snadný nástup do vlaku z jakéhokoliv typu nástupiště. Nosnost plošiny je až 300 kg. V sousedním oddíle se pak bude nacházet dostatek místa pro pohyb a umístění až čtveřice vozíků. Zajímavou novinkou budou v těchto místech elektrické zásuvky 230 V s dostatečným výkonem pro napájení baterií elektrických vozíků. Doprovod v těchto místech bude moci využít sklopné sedačky. Ve střední části se bude nacházet prostorné WC, které zaujme podstatnou část na šířku vozu a umožní přístup na vozíku. V místech upravených pro pohyb na vozíku budou samozřejmě různé bezpečnostní prvky, jako jsou tlačítka nouze pro přivolání pomoci v různých výškách nebo prvky záchytného systému umožňující zajištění osob, resp. vozíků.

Cestování lidem s různými formami postižení usnadní i další prvky, jako jsou ovládací podsvětlená tlačítka a vybavení pro získání informací dotykem pro nevidomé. Těm navíc usnadní cestování vybavení vlaku ovládním nástupních dveří povelovým vysílačem nevidomých a také informace v Braillově písmu umístěné na potřebných místech. Pro snadnou orientaci a výstup na plánované zastávce pomůže také akustický informační systém. Jeho hlášení je navíc možné zopakovat povelom z vysílače nevidomých. Navíc je u zadních dveří řídicího vozu z vnější strany možné na požadavek povelového vysílače pro nevidomé zapnout akustický naváděcí maják k příslušným nástupním dveřím a tímto povelom je otevřít.

Další výhodou nových vlaků pro nevidomé je lehká orientace už při nástupu. Z nástupiště totiž bude možné na požadavek vysílače pro nevidomé zapnout hlášení o druhu vlaku a směru jeho jízdy. Neslyšícím pak usnadní cestování a orientaci na cestě informace přinášené na displeje s úhlopříčkou 10" a 18". Ty budou instalovány na různých místech po celé soupravě. Výroba nových vlaků je ve firmě Škoda Vagonka v Ostravě už nyní v plném proudu a cestující se na ně mohou těšit už přibližně za rok a půl. Zpočátku budou na trati z Ostravy do Frýdku-Místku a Frenštátu pod Radhoštěm nasazeny s modernizovanými motorovými lokomotivami a po dokončení elektrifikace se v jejich čelech objeví moderní elektrické lokomotivy. ■

CITROËN C3 AIRCROSS

ROBUSTNÍ STYL A ZVÝŠENÁ POZICE PŘI ŘÍZENÍ
SKLOPNÉ A POSUVNÉ SEDAČKY VE DRUHÉ ŘADĚ
HANDS FREE PŘÍSTUP A STARTOVÁNÍ VOZU

HANDYCARS

- Automatická převodovka u většiny modelů Citroën
- Cenové zvýhodnění pro zdravotně postižené
- Výhodný spotřebitelský úvěr s akontací již od 0 %, délka splácení až 7 let
- Havarijní pojištění se slevou 30 % a spoluúčastí až 0 %
- Sociální poradenství
- Komplexní servisní služby
- Speciální úpravy vozů
- Privátní autoškola pro ZTP

5 LET
ZNAČKOVÁ ZÁRUKA

Prodloužená značková záruka EssentialDrive na 5 let nebo 60 000 km (nelze kombinovat s podmínkami pro velkooběratele). Spotřeba a emise CO₂ modelu C3 Aircross v kombinovaném provozu 4,0–5,0 l/100 km, 104–114 g/km. Foto je pouze ilustrativní.

www.handycars.cz infolinka: 800 101 101

CITROËN C3 AIRCROSS NABÍZÍ NEOTŘELÝ DESIGN I POHODLNÉ SVEZENÍ

Chystáte se kupovat nové auto? Pak budete s velkou pravděpodobností vybírat v kategorii kompaktních SUV, která do loňského roku patřila v celé Evropě k nejrychleji rostoucím, pokud jde o nabízené modely, ale také o prodejní čísla. Současní řidiči a řidičky jednoduše přeseďají z donedávna u nás tolik oblíbených kombíků a rodinných MPV do malých městských SUV. Jedním z nejvýraznějších zástupců této kategorie je bezpochyby nový Citroën C3 Aircross.

Na přelomu letošního dubna a května nám v redakci tento extravagantní Francouz, díky zapůjčení od společnosti Emil Frey Select, předvedl své robustní a ochranné tvary. Samozřejmě jsme se zajímali i o jeho jízdní vlastnosti a přepravní schopnosti. Citroën C3 Aircross je koncernový sourozenec Peugeotu 2008 a Opelu Crossland X. I oba tyto od pohledu strážlivější sourozence vám v nadcházejících číslech časopisu MOSTY postupně představíme.

Malé městské SUV Citroën C3 Aircross pořídíte již od 399.900 Kč. Po zahrnutí akčních slev a bonusu za starý vůz se cena dá snížit na 374.900 Kč. Základní výbava

se nazývá LIVE a obsahuje kromě jiného manuální klimatizaci, varování před opuštěním jízdního pruhu, asistent pro rozjezd do kopce, a dokonce i systém rozpoznávání dopravních značek omezujících rychlost. Ale například rádio v ní můžete mít pouze za příplatek. Prostřední výbava FEEL rádio s dotykovým sedmipalcovým displejem už nabízí a přidává ještě kožený volant, denní světla s LED optikou a třeba i podélné střešní nosiče. Nejvyšší výbava SHINE si pro vás ve standardu připravila automatickou klimatizaci, zadní parkovací asistent, integrovaná přední mlhová světla, automatické stěrače s dešťovým senzorem, navigaci Citroën Connect NAV,

sklopnou a posuvnou lavici ve druhé řadě a dvoupohovou podlahu v zavazadlovém prostoru. Aircross se mimochodem chlubí největším zavazadlovým prostorem ve svém segmentu o objemu 410 litrů, který se může díky posuvné lavici (v maximální poloze vpředu) zvětšit na 520 litrů. Po sklopení zadních sedadel celková kapacita zavazadlového prostoru vzroste na 1289 litrů. Zmíněných 410 litrů základního objemu si však užijete pouze v případě, že podlahu zavazadlového prostoru máte umístěnou v dolní pozici. Tím ovšem přijdete o rovnou nakládací plochu.

Při výběru pohonné jednotky můžete volit mezi benzinovým motorem 1,2 Pure-

Tech a naftovým motorem 1,5 BlueHDI. Motory můžete dále volit s šestistupňovou manuální nebo automatickou převodovkou EAT6. Přepíňovaný benzinový tříválec 1,2 PureTech patří mezi žádané motory. Tyto motory jsou k dispozici ve variantách 110 a 130 koní a v roce 2018 vyhrály v mezi-

národní anketě „International Engine of the Year Awards“ titul motor roku ve své objemové kategorii.

Líbivý vzhled městského SUV kromě moderně oblých tvarů, vyšší světlé výšky, velkých kol, oplastovaných blatníků a naznačené chromované ochrany podvozku pod předním i zadním nárazníkem podtrhuje „nekonečná“ nabídka osobních úprav na míru, kterou tvoří 85 barevných kombinací osmi odstínů karosérie, čtyř odstínů střechy u dvoubarevných verzí a čtyř barevných paketů Style – černého, bílého, oranžového a stříbrného. Citroën C3 Aircross vychází nepřekvapivě z modelu C3, má stejný podvozek, ale o 65 mm delší rozvor a o 20 mm vyšší světlou výšku. Díky vyšší světlé výšce a velkým kolům si má vůz poradit i s jízdou mimo silnici. K tomu mu pomáhá příplatková funkce Grip Control se systémem Hill Descent Assist s přednastavenými režimy jízdních povrchů: sníh, terén a písek.

Námi testovaný vůz zahrnoval nejvyšší výbavu SHINE a další praktické prvky příplatkové výbavy: zadní parkovací kameru Top Rear Vision, systém sledování mrtvého úhlu, systém varování před srážkou, hands free přístup a bezklíčkové startování vozu, indukční dobíjení mobilního telefonu, barevný head-up displej, hifi systém a protisluneční roletky ve druhé řadě sedadel. Bílý paket Styl v kombinaci s modrým lakem a sytě oranžovými prvky v interiéru tvořily velmi chytlavý design. Přední části vozu dominovala vysoká kapota s chromovým nárazníkem, vysoko posazeným logem a dělené světlomety naskládané nad sebe. Mohutná předí s rozdělenými světlomety – hlavním halogenovým světelným zdrojem

a LED světly pro denní svícení – byla působivá a moderní, stejné řešení čím dál častěji najdete i u konkurence. Aircross tak navazuje na designový výraz Citroënu, ve kterém jsou dvouúrovňová světla nositeli identity značky stejně jako u nových vozů řady C4 a C5. Zadní postranní okénka byla z polykarbonátu a byla v nich vlepená fólie s pruhy jako žaluzie. Proč ne?!

Pod vysoko umístěnou kapotou neslyšně pracoval benzinový tříválcový motor o objemu 1,2 litru a výkonu 130 koní. Agregát spolupracoval s šestistupňovou automatickou převodovkou EAT6. I když celou dobu vůz popisujeme jako městské SUV, poháněna byla pouze přední náprava. Pohon 4x4 automobilka u žádné z variant nenabízí. Uváděné dynamické hodnoty motoru odpovídaly jeho jízdnímu projevu. Motor jel výborně a vzorně reagoval na sešlápnutí plynového pedálu. Pouze při razantním šlapání na plyn tříválcovou konstrukci prozradil drnčivý zvuk, který je ale pro podobné motory typický. Bezchybná byla také spolupráce se šestistupňovou automatickou převodovkou EAT6, která se opravdu povedla. Řadila neznatelně a vždy v tu pravou chvíli. Vzhledem k charakteru vozu – městské rodinné auto – je testovaná kombinace přepíňovaného motoru PureTech a automatické převodovky podle nás volbou, která se k vozu hodí nejlépe a vás bude těšit. Během týdenního testování vozu s necelou tisícovkou najetých kilometrů se průměrná spotřeba ustálila dokonce pod výrobcem deklarovanými 6,6 l/100km dle metodiky WLTP. Musíme však přiznat, že větší porci kilometrů jsme strávili na dálnici a většinu času jsme jezdili hluboko pod rychlostním limitem 130 km/h. Vůz se svým zábavným kabátem ani ➔

k rychlé jízdě moc nespáděl. Dojem z řízení byl i díky přepracovanému volantu skoro až nudný, ale zábavu za volantem zájemci o tento vůz jistě hledat nebudou. Zamilují si spíš jeho vzhled, dovednosti v městském provozu, obratnost nad zvýšenými nájezdy a možnost vyjet díky vyšší světlé výšce podvozku i mimo asfaltové silnice. A protože to není dlouhé auto – délka vozu je 4155 mm, bude s ním při tom všem dobrá manipulace.

Vedle neotřelého designu, vícebarevné karosérie a motoru s převodovkou nás na Citroënu C3 Aircross zaujaly barevný head-up displej, zobrazující vedle základních informací o jízdě vždy na očích i upozornění na blížící se překážku, koncernová PSA Groupe zadní kamera se systémem Top Rear Vision, pře-

nášející na displej okolí vozu snímané jako z ptačí perspektivy (ve skutečnosti si zadní kamera v úhlu 180° postupně načítá obraz okolo vozu), a automatické svícení. Zvláště je potřeba vypíchnout příjemný vysoký poseď a nadprůměrný výhled z vozu. Citroën C3 Aircross nabízí pohodlná široká sedadla a pohodlné odpružení podvozku. Komfortní podvozek byl ale bohužel u testovaného auta nedostatečně odhlučňený. Nerovnosti na vozovce se do interiéru přenášely jako nepříjemné třasknutí. Akustické pohode v kabině při přejíždění nerovností jistě nepomohlo ani zimní obutí vozu v podobě sedmnáctipalcových kol s pneumatikami 215/50. Přezutí na šestnáctipalcová kola by schopnosti podvozku snad vylepšilo. Na vyhrazeném místě ve středové konzoli lze bezdrátově nabíjet telefon. Kompatibilní aplikace v telefonu lze ovládat přes dotykový displej s funkcí Mirror Screen a nechybí ani podpora Apple CarPlay či Android Auto.

Na testovaném voze nám vadily jen drobnosti. A dost možná je naše hodnocení velmi subjektivní a souvisí s naším postojem k funkci moderních automobilů start and stop. U testovaného automobilu se tato funkce ovládá v menu infotainmentu a k jejímu vypnutí bylo třeba displej infotainmentu pokaždé stisknout celkem třikrát. Výhrady jsme měli také k barevným designovým akcentům na výdechu klimatizace, v tomto případě sytě oranžovým,

PLUSY A MINUSY

- + designové auto
- + vyšší poseď
- + výhled z auta
- + dynamika motoru (1,2 PureTech, tříválec)
- + automatická převodovka EAT6
- + přisvětlení do zatáček
- + dvojitě dno úložného prostoru
- + široká a pohodlná sedadla
- + čtení dopravních značek už od základní výbavy
- + dělené opěradlo i sedák
- + uživatelská příručka v mobilní aplikaci

- odhlučnění podvozku
- úhel otvírání zadních dveří
- ovládání funkce start and stop
- loketní opěrka pouze pro řidiče

kteřé se trvale odrážely v bočním zpětném zrcátku řidiče. Bylo to zbytečně rušivé, protože testovaný vůz byl vybavený šikovnou funkcí sledování mrtvého úhlu v zrcátkách, která shodou okolností signalizuje překážku oranžovou barvou.

A na závěr jednoduchá otázka: Líbí se vám Citroën C3 Aircross? Nám rozhodně ano. Před jeho pořízením neváhejte navštívit stránky programu Handycars (www.handycars.cz). Program Handycars vám s nákupem toho správného vozu pomůže a podá vám informace o užitečných službách, které s pořízením nového auta souvisejí. ■

POKUD MŮŽETE, POMOZTE RODINÁM S HANDICAPOVANÝMI DĚTMI

Snad se vám prosba v titulku nezdá příliš troufalá. Velmi dobře víme, že je složité období. Na rodiče se zdravotně postiženými dětmi pak dopadají důsledky koronavirové krize obzvláště těžce. Pojd'me proto společně přenést i na jejich rodiny onu krásnou vlnu solidarity, kdy jsme šli roušky a pomáhali seniorům a ohrožené skupině zdravotně postižených s nákupy. Každá koruna se počítá.

Díky pomoci dárců, kteří se v crowdfundingovém projektu Patron dětí skládají na konkrétní příběhy, můžeme společně významně zvýšit kvalitu života handicapovaných dětí a tím i celé rodiny.

Letošní léto bude pro Natálku lepší

Možná patříte stejně jako já k těm, kteří se už těší na horké letní dny. Rodiče sedmileté Natálky si však přejí, aby nikdy nepřišly. „Od kojeneckého věku je v péči lékařů kliniky dětské neurologie pro těžkou formu geneticky podmíněné epilepsie. Onemocnění se projevuje postupným zvyrazňováním autistických projevů, a především závažnými a dlouhotrvajícími epileptickými záchvaty, nezřídka vyžadujícími razantní léčbu na jednotkách intenzivní péče či ARO. Z dlouhodobého hlediska jsou navíc jen velmi omezeně ovlivnitelné dostupnou léčbou. Častým a silným spouštěčem těchto vyčerpávajících záchvatů je vysoká teplota,“ popisuje zdravotní stav dívky primář kliniky dětské neurologie. Epileptické záchvaty trvají i 90 minut. Prognózy říkají, že letošní léto má být opět horké, a to je pro Natálku velmi nepříznivé.

„Žijeme v podkrovním bytě v chráněné památkové zóně, a proto je nemožné jej vybavit klasickým klimatizačním systémem s venkovní jednotkou. Léto se nezdářítečně blíží a prognózy říkají, že bude velmi teplé. Jedinou možností, jak Natálku ochránit před horkem a radikálně tak snížit množství letních záchvatů, je pořízení

klimatizace bez vnější jednotky,“ píše Patronovi dětí v žádosti o pomoc tatínek Alexandr.

Nemoc dcerky stála rodinu už statisíce, dostala se do dluhů, které splácí a příspěvky na péči pobírá teprve třetím rokem. Protože Natálka vyžaduje neustálý dozor, je s ní maminka doma a otec se snaží zvládnout práci za oba. O tu, která mu měla vydělat na klimatizaci pro svou Natálku, však kvůli koronaviru přišel. Nadějí se pro ně tedy stala sbírka prostřednictvím projektu Patron dětí. A vyšlo to – díky solidaritě lidí rodina získala celých 55 000 Kč. „Ve vhod-

ném prostředí se dceře uleví a zároveň se tak zvýší její šance dožít se dospělosti,“ dodává tatínek.

Julinka bude už pěkně drandit na vozíku

Romča, Kubík, Julinka – tři příběhy, které spojuje osud. Nechodí, nelezou a mají mnoho dalších velmi závažných zdravotních problémů, s nimiž jsou odkázáni na neustálou péči svých rodičů. Čtyřletý Kubík potřeboval drahou a ze zdravotního pojištění nehrzenou terapii zaměřenou na pohybový i mentální rozvoj. Pro čtrná-

tiletého Romču žádali rodiče o koupací lehátko. Nesedí ani nechodí, pouze se plazí po břiše s pomocí rukou, kvůli neléčitelné skolióze nosí plastový korzet. Plastové lehátko do vany je tedy jediná šance, jak zajistit koupání bez dřiny a problémů.

„Julinka je milá, usměvavá, culíkatá holčička. Poznala jsem ji zhruba před dvěma lety, když ji maminka přinesla poprvé ke mně na rehabilitaci. Julinka nemá možnost se sama pohybovat tak, jak by chtěla, a je zcela závislá na svém okolí,“ píše fyzioterapeutka Miroslava Rosenbergerová, patronka příběhu Julinky. Holčička trpí povšechnou hypotonií, špatným příjmem potravy, kvůli kterému má zavedenu sondu, a neurčitou kostní dysplazií. Má velmi křehké kosti, těžkou deformitu hlavy. Aby se mohla stát nezávislou a pohybovat se bez pomoci po bytě i venku, potřebuje speciální dětský invalidní vozík. Stojí však více než 65 000 Kč a zdravotní pojišťovna ho nehradí ani zčásti. Tolik volných peněz rodina, která vychovává ještě pětiletého synka, nemá.

„Dcerka následkem porodního traumatu téměř nehýbe nožičkami, má za sebou oboustranné operace kyčlí, dvě zlomeniny pravého stehýnka, vlivem imobility zaostává i v řeči a soběstačnosti. Přes všechny zdravotní těžkosti má velmi šikovné ručičky. Vozíček si už vyzkoušela a cítila se v něm moc šťastně. Najednou mohla být blíže svému bráškovu i dalším vrstevníkům,“ vypráví maminka Věra.

Díky mnoha malým i větším darům, které se v projektu Patron dětí sešly, bude Julinka už brzy svůj vozík mít. „Stane se více nezávislá a samostatná. Kvalita jejího života a celé rodiny se tak zlepší,“ uzavírá Miroslava Rosenbergerová.

A pokud se ptáte, co se stalo s Romčou a Kubíkem, i na jejich potřeby se dárci složili. Vždyť na pomoc stačí i pouhá stokoruna – to je nejmenší příspěvek, kterým můžete na konkrétní příběh podle svého výběru na www.patrondeti.cz přispět. Na dar je použita celá částka až do posledního haléře, provoz Patrona dětí je totiž plně hrazen Nadací Sirius, která ho před třemi lety založila.

Dětské příběhy zastíněné koronavirem

Charlottka, Martínek, Jáchym, Terka, Jitka, Klárka, Adámek a desítky dalších dětí spojuje jedno. Stejně jako Julince jim jejich rodiče přes všechnu snahu nejsou schopni zaplatit ze zdravotního pojištění nehranou zdravotní péči. Nad jejich finanční síly jsou ale

i obědy ve škole či školce, zájmové kroužky, letní tábory. Dokonce nemají i na takové základní věci, jako jsou vzdělávací potřeby, postel, plenky či dětská výživa. „Jejich příběhy byly pandemií a aktuální situací tisíců rodin, které se kvůli ní dostaly zcela

nečekaně do finančních problémů, trochu zastíněny. Ale nezmizely. My je považujeme za přinejmenším stejně důležité, jako jsou ty v rámci mimořádné pomoci, kterou poskytujeme od konce března rodinám zasaženým koronavirovou krizí,“ konstatuje výkonná ➔

ředitelka projektu Patron dětí Edita Mrkousová. Věří, že velká část rodin ovlivněných nečekaně ztrátou příjmů v důsledku pandemie nebo naopak vyššími náklady na péči o děti, které nemohly chodit do školy, se zase dříve nebo později postaví na nohy. Situace dlouhodobě sociálně slabých rodin a rodin s dětmi se zdravotním postižením se však podle ní výhledově nezlepší. „Pomoc Patrona dětí a tisíců dárců, kteří se na jednotlivé příběhy skládají ve veřejných

sbírkách, je pro ně často jedinou šancí, jak dětem alespoň trochu zlepšit kvalitu života. Naopak, jejich situace se v mnoha případech ještě zhorší, protože i na tyto rodiny má a dále bude mít koronavirová krize dopad,“ dodává Edita Mrkousová.

Splňme Darískovu touhu po pohybu

Před deseti lety se narodil chlapec, kterému rodiče dali krásná jména: Alexej Darius. Osud si s ním však od prvního nadech-

nutí zahrál nehezku hru. Na svět přišel s Downovým syndromem a vadou srdíčka. V šesti měsících proto podstoupil operaci a ukázalo se, že srdíčko má více vad, než naznačovala původní vyšetření. A také přišly pooperační komplikace. „Nejprve to byl zánět v srdci, do nějž mu lékaři museli vpravit antibiotika. Následovala zástava, kdy mého chlapečka 15 minut oživovali,“ vzpomíná maminka Helena. To mělo bohužel další důsledky.

Až do operace se Darísek vyvíjel téměř jako každé jiné dítě, jen s nepatrným zpožděním. Uměl pást koničky a dokázal se přetočit z břicha na záda a zpátky. Po zákroku ale zůstal ležet, jako by vše, co se do té doby naučil, zapomněl. Jeho vývoj se úplně zastavil. „Asi rok po operaci jsme s ním začali docházet na rehabilitace a cvičit podle Bobath konceptu. Díky tomu postupně dokázal udržet hlavičku a trochu se rozpochyboval. To byl pro nás signál, že ještě není vše ztraceno a že jednou třeba bude i chodit,“ vypráví Helena.

Před třemi lety přišla další rána. Náhodným krevním testem se totiž ukázalo, že Darísek má množství hemoglobinu prakticky neslučitelné se životem a měl by vlastně být přinejmenším v kómatu. „Byl záhadou pro všechny lékaře. Kroutili hlavami nad dítětem, které se smálo, a přitom mu do žil kapala transfuze, jež mu zachraňovala život,“ konstatuje Adéla Nováková, patronka příběhu a přítelkyně rodiny. „Bohužel se dlouho nedařilo najít příčinu nemoci, kam mizí železo, kde je ta černá díra, nakonec si však štěstí našlo cestu a léčba zabrala.“

Během posledního pobytu v nemocnici absolvoval Darísek i rehabilitace. „Tam nám paní doktorka řekla, že nevidí důvod, proč by v budoucnu neměl chodit. Protože je však před ním ještě mnoho let dřiny a cvičení, doporučila nám aktivní invalidní vozíček, který ho bude motivovat k pohybu a činnosti,“ říká maminka Helena a s nadějí dodává: „Díky tomu bychom mohli jako rodina mohli žít aktivněji a dopřát Darískovi trochu samostatnosti.“ Limitující je však cena – 54 159 Kč! Tolik rodiče nemají, a tak požádali o pomoc Patrona dětí, tedy každého, kdo má srdce na dlani a může Darískovi na nový život přispět třeba i pouhou stokorunou. ■

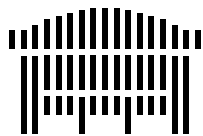
(Všechny uvedené příběhy jsou skutečné.)

CO MOŽNÁ JEŠTĚ NEVÍTE

Od svého vzniku v roce 2017 podpořil charitativní projekt Patron dětí více než 2 500 dětských příběhů, na které se složilo přes 19 000 lidí částkou převyšující 33,5 milionu Kč. (Aktuální čísla a splněné příběhy najdete na <https://patrondeti.cz/dukazy>)

Dárci se skládají libovolnou částkou na potřebu konkrétního dětského příběhu, který si sami vyberou. Jakmile je vypsána cílová částka naplněna, pořídí za ni Patron dětí věcný dar nebo službu, na kterou se dárci malými (třeba i pouhou stokorunou) i většími částkami skládali. Rodina tedy nezískává peníze, ale dar, o který požádala. (Jedinou výjimkou jsou „Peníze na základní potřeby“ v rámci dočasné Mimořádné pomoci rodinám zasaženým koronavirovou krizí.) Na pomoc konkrétnímu dítěti jde přitom 100 procent vybraných prostředků. Provoz projektu je plně hrazen Nadací Sirius.

Každý příběh (vyjma konkrétních darů v rámci Mimořádné pomoci) musí být zaštitěn Patronem. Tím může být osoba, která rodinu dobře zná a může zaručit, že potřeby dítěte jsou skutečné.

černá louka

Festival pro
všechny nejen
s handicapem

KCO - MSK

16 — 17 ŘÍJEN 2020

Život bez bariér

www.zivotbezbarierostrava.cz

[f](https://www.facebook.com/cerna.louka.ostrava) [i](https://www.instagram.com/cerna.louka.ostrava) [v](https://www.youtube.com/cerna.louka.ostrava) [c](https://www.youtube.com/cerna.louka.ostrava) [e](https://www.youtube.com/cerna.louka.ostrava) [n](https://www.youtube.com/cerna.louka.ostrava) [a](https://www.youtube.com/cerna.louka.ostrava) [o](https://www.youtube.com/cerna.louka.ostrava) [s](https://www.youtube.com/cerna.louka.ostrava) [t](https://www.youtube.com/cerna.louka.ostrava) [r](https://www.youtube.com/cerna.louka.ostrava) [a](https://www.youtube.com/cerna.louka.ostrava) [v](https://www.youtube.com/cerna.louka.ostrava) [a](https://www.youtube.com/cerna.louka.ostrava)

OSTRAVA!!!

17 ŘÍJEN 2020 – 6. celostátní setkání celiaků a bezlepkový jarmark

POHYBOVÉ OMEZENÍ PŘI OMEZENÍ POHYBU

Pandemie koronaviru společnost uvrhla do zvláštní situace – přinesla lidem něco, co jsme dosud neznali nebo na to postupně zapomínali: nebyl to jen strach o vlastní zdraví a život a hlavně strach o svoje blízké, byla to také náhlá izolace, v níž jsme se v krátké době všichni ocitli.

Nikdo si ještě na začátku března neuměl představit, že se nebude moct volně pohybovat, že bude mít zakázáno setkávat se se svými blízkými. Nikdo netušil, že si více než dva měsíce neuvidí do tváře s kolegy, kamarády, sousedy... Stejně tak nikdo nepředpokládal, že se ocitne na delší čas izolovaný ve svém bytě a najednou bude mít spoustu času.

Lidé se zdravotním postižením jsou na různá omezení zvyklí, ale letošní jaro jim přesto přineslo novou zkušenost. Autor článku, absolvent Školy bez bariér Metropolitní univerzity Praha, se v následující úvaze o životě v izolaci zamýšlí nad tím, co dělat, jak takový čas strávit a „nezbáznit se“... Protože - kdo z nás ví, co může ještě přijít?

Pohybovému omezení Škola bez bariér Metropolitní univerzity Praha rozumí. Proto jsou všechny prostory univerzity bezbariérové. Omezení pohybu je ale něco jiného. Na to je každý výtah krátký. Omezení pohybu bylo pro nás, studenty a absolventy s pohybovým omezením, novou zkušeností, která přinesla do našich životů nové potíže, nové výzvy a příležitosti.

V důsledku svých omezení čelíme nižší obranyschopnosti a často jsme závislí na pomoci druhé osoby. V zájmu omezení kontaktu na minimum jsme se snažili kombinovat osobní asistenty tak, aby se u nás pomocných rukou střídalo co nejméně. Kombinovali jsme jako šachisté, kteří mají

za úkol nejmenším počtem tahů dosáhnout matu. Mnohým z nás chybělo cvičení, což nepříznivě ovlivnilo naši kondici a v některých případech i míru soběstačnosti. Tomu, kdo neměl doma příslušný posilovací stroj, se po cvičení hodně stýskalo. Ti z nás, kteří studují, museli bez přednášek plnit povinnosti formou samostudia a věnovat se novým on-line metodám výuky.

Ovšem nic není bez výhod. Navzdory všem nepřízním a omezením jsme mohli začít provozovat to, co jsme jindy nedělávali. Ruku na srdce, kdy jindy jsme měli lepší příležitost k tomu začít dělat něco nového? V rodině jsme spolu mohli víc mluvit. Dozvědět se, co jsme netušili, nebo v komunikaci dohnat, co jsme zanedbávali. Počítač. Internet. Moderní technologie. Měli jsme možnost se naučit s novými programy, což může mít na náš budoucí život větší vliv, než se zdá, protože počítač a internet jsou světy, kterých se omezení pohybu netýká. Na druhé straně jsme mohli setrvat off-line. Vypnout wi-fi a občas žít, jako by nebyla. Měli jsme příležitost odhalit skrytý potenciál našich rukou. Naučit se lépe starat sami o sebe, vařit, kreslit, lepit, sázet, řezat, stloukat. Nebo si jen tak zapálit svíčku a listovat v knihách. Naskytl se čas hlbat. Ve volném čase oddat se filmům, seriálům, pořadům, hudbě, které nás lákaly už dřív. I při omezení pohybu ale jednou z nejdůležitějších složek

života zůstala společnost v souladu se sloganem jedné nejmenované automobilky “Keep distance, stay together.” Omezme kontakt, ale zůstaňme spolu. Navzdory všem omezením jsme mohli sdílet svůj čas, zkušenosti, srandu, ať už prostřednictvím klávesnice nebo hovorů. Nejsilnějšími figurami v této několikátýdenní partii zůstala společnost rodiny, přátel, spolužáků a v neposlední řadě přízeň organizací zajišťujících služby osobní asistence nebo pracovníků naší univerzity, kteří pro nás šli roušky.

Přestože pobyt doma nabízel řadu výhod, svobodu pohybu žádná z nich nenahradí. Pohybové omezení zůstává, ale omezení pohybu končí. Je čas se pozvolna vrátit do svobody. Nechtě se nám daří zúročit ve svobodě vše, co jsme v omezení získali.

Poznámka na závěr:

Pokud by vás zajímalo, v jaké oblasti se v době izolace doma zdokonaloval autor článku, podívejte se na videa: <https://www.facebook.com/vaclav.uher/videos/10222926665503573> nebo <https://www.facebook.com/vaclav.uher/videos/10222845291709279>. Jeho zručnost při natáčení, střihání a vylepšování videí se značně zvýšila, protože se naučil pracovat s několika novými programy pro jejich tvorbu. Více můžete zjistit přímo od něj, kontakt naleznete na facebooku. ■

ŠKOLA BEZ BARIÉR

Poskytujeme stipendium
ve výši 90 % školného
pro osoby s pohybovým
postižením.

www.mup.cz

Václav Uher

Absolvent oboru Mezinárodní
vztahy a evropská studia.

Organizátor sportovních
a kulturních akcí pro
handicapované.

Spisovatel, moderátor,
autor knihy Zalitý kaktus.

JAK ČÍST VE VYÚČTOVÁNÍ ENERGÍÍ

Dorazilo vám pozdě vyúčtování energií? Našli jste na faktuře chybu, kterou byste chtěli reklamovat? Nebo jenom přemýšlíte nad významem jednotlivých položek? Dnešní díl z cyklu, který pravidelně připravujeme s Energetickým regulačním úřadem (ERÚ), odpoví nejen na tyto dotazy. Poradí třeba i s tím, jak za opožděné vyřízení reklamace dostat odpovídající finanční náhradu.

Vyúčtování à la ABC

Podobu vyúčtování, resp. jeho přesné náležitosti, stanoví vyhláška ERÚ. Ta vyúčtování dělí na tři části A, B a C. Část A je základní, musí jí obsahovat každé vyúčtování energií a zahrnuje nejdůležitější informace, především množství odebrané energie a celkovou i jednotkovou cenu včetně podrobnějšího rozpisu jednotlivých položek. Oproti dřívějšímu jsou dnes uváděné stejné jednotky pro odběratele elektřiny, plynu i tepla – koruny za megawatthodinu (Kč/MWh).

Část B doplňuje podrobné informace k vyúčtování, nabízí zejména detailní přehled plateb včetně hrazených záloh nebo údaje z elektroměru či plynoměru v našem odběrném místě. Část C je částí doprovodnou, poradí například s tím, jak a kde řešit případné reklamace. Společně mají části B a C to, že v případě dohody spotřebitele s dodavatelem energie nemusí být přiložené k základnímu vyúčtování (na rozdíl od povinné části A).

Písemně, nebo elektronicky?

Každý spotřebitel má právo na bezplatné řádné vyúčtování na konci zúčtovacího období. To bývá typicky nastavené jako dvanáctiměsíční a jednotlivá zúčtovací období na sebe musí navazovat.

Kromě řádného ale můžeme po dodavateli bezplatně požadovat také mimořádné vyúčtování. Na to máme nárok vždy k 31. prosinci každého roku. Potřeba je

ale dodavateli společně se žádostí zaslat i tzv. samoodečet, aby mohl zohlednit naši skutečnou aktuální spotřebu. Ve chvíli, kdy v odběrném místě ukončujeme odběr (např. při stěhování) nebo když měníme dodavatele, máme také nárok na konečné vyúčtování.

To, zda nám vyúčtování zaslá dodavatel elektronicky nebo písemně, je jen na naší vzájemné dohodě, resp. na podmínkách stanovených smlouvou. Někteří dodavatelé při využití elektronické komunikace dokonce nabízejí slevy. Jestliže tedy poštu raději vyzvedáváme z e-mailu než z poštovní schránky, vyplatí se tuto možnost zohlednit už při výběru dodavatele.

Smluvní podmínky dodavatele určují také počáteční výši hrazených záloh nebo způsob, jakým s námi dodavatel vypořádá přeplatky či nedoplatky. Pozor si dejme na to, že zatímco někteří dodavatelé dávají na výběr, jak s přeplatkem chceme naložit (zda ho použijeme na úhradu budoucích nákladů, nebo si ho necháme poslat na účet), jiní pevně stanoví, že spotřebiteli zašlou zpět částku jen „do“, nebo naopak „od“ určité výše.

Chyby se stávají

To, že se vyúčtování vyplatí zkontrolovat, dokládají statistiky ERÚ. V loňském roce se jich týkal každý sedmý telefonát, se kterým se na úřad spotřebitelé obrátili. Pochybení se dodavatel může dopustit v samotné kalkulaci, jindy zašle vyúčtová-

ní pozdě nebo nedorazí vůbec. Všechny tyto i další chyby jsou jednoznačným důvodem, proč vyúčtování dodávky energie pečlivě zkontrolovat.

Jak postupovat při reklamaci? Rychle a písemně. Reklamovat chybu bychom měli co nejdříve, jakmile se o ní dozvíme. Písemná forma je důležitá proto, abychom mohli jasně doložit počátek lhůty pro vyřízení reklamace. Nedejme se ukolébat tím, když nám někdo sdělí po telefonu, že stížnost zaevidoval a dopis již není potřeba. O reklamaci potřebujete mít jasný doklad a jeho absence by se nám v případných sporech mohla vymstít.

15 dní na vyřízení reklamace

Na rozdíl od jiných odvětví nabízí energetický zákon kratší lhůty pro vyřízení reklamace. Dodavatel by měl vyřídit reklamaci vyúčtování typicky do patnácti dní od jejího doručení, a pokud ji uzná za oprávněnou, do dalších patnácti dní s námi musí vypořádat rozdíly v platbách způsobené nesprávným vyúčtováním.

Slovo „typicky“ vynechat nemůžeme. Existují totiž výjimky. V praxi je asi nejčastější ta, když nesouhlasíme s vyúčtovaným množstvím odebrané energie. Dodavatel pak totiž musí komunikovat s distributorem, který vlastní a spravuje měřicí zařízení. V takovém případě se stanovená lhůta pro vyřízení reklamace ze strany dodavatele prodlužuje o dobu, kterou má na vyřízení distributor.

Co se stane, pokud dodavatel nevyřídí reklamaci vyúčtování včas? Pomineme-li výjimky, kdy je zdržení oprávněné, můžeme se dožadovat finanční náhrady. A nejenže můžeme, náhrady bychom se dožadovat měli. Její výše totiž snadno vynahradí vynaložené úsilí. Jestliže standard lhůty pro vyřízení reklamacie poruší dodavatel elektřiny, můžeme si nárokovat 600 Kč za každý den prodlení, až do celkové výše 24 000 Kč. Pro dodavatele plynu je náhrada stanovena na 750 Kč za každý den prodlení a celková výše náhrady do 7 500 Kč.

Reklamacie nemá odkladný účinek

Pozor si dejme na to, že ani odeslaná reklamacie nás neopravňuje k tomu, abychom přestali dodavateli platit za jeho služby. Pokud bychom neuhradili včas stanovené zálohy nebo nedoplatek z vyúčtování, mů-

žeme se podle zákona dopustit neoprávněného odběru. Tzv. černý odběr je přitom důvodem, proč by nás dodavatel mohl nechat odpojit od sítě. Ačkoliv je legitimním důvodem pro odpojení až opakované neplnění platebních povinností, a to i přes předchozí upozornění, na tuto hrozbu bychom měli vždy pamatovat.

Vymáháme, uhradte dluh!!!

S vyúčtováním často souvisí i úhrada nejrůznějších dluhů z minulosti. Pokud se nám taková nepříjemnost stane a někdo se nám ozve s výzvou k úhradě, nejdříve se ptejme, jak a kdy dluh vznikl a proč ho dotýčný vymáhá, jaký má pro vymáhání titul.

Stále častěji se totiž setkáváme s tím, že spotřebitele v energetice kontaktují vymahači, inkasní agentury. Ne vždy je přitom jasné, jestli na vymáhání vůbec mají

nárok a jestli jim dodavatel tvrzenou pohledávku postoupil nebo ho jenom zastupují při vymáhání. Dostatečně také nezdůvodňují, z čeho sporná částka vznikla, případně si k ní připočítají náklady na vymáhání, na které nemusí mít právo.

Určitě tím neříkáme, že bychom měli podobné telefonáty či písemné výzvy k úhradě ignorovat. Zároveň se ale nesmíme hned vylekat a bezmyšlenkovitě zaplatit. Důležité je postupovat v klidu a s rozvahou. Doplníme, že základem podobných dluhů z minulosti bývají nejen neuhrazené nedoplatky z vyúčtování, ale i deaktivční poplatky nebo sankce za porušení smlouvy. To, že částky někdo suverénně vymáhá a textových zprávách nebo dopisech používá více vykřičníků než prostých teček, ale není jednoznačným důkazem, že peníze opravdu dlužíme. ■

ČASTÉ NEJASNOSTI A NESROVNALOSTI VE VYÚČTOVÁNÍ

- **Jak se zjišťuje spotřeba?** Podle zákona může být spotřeba stanovena odečtem, samoodečtem nebo i tzv. odhadem. Všechny možnosti jsou přípustné.
- **Je správně uvedeno zúčtovací období?** Zkontrolujte si, zda na sebe spotřeba v odběrném místě a související vyúčtování navazují v čase, případně kdy proběhl poslední řádný odečet z měřicího zařízení.
- **Je správně uvedena jednotková cena (Kč/MWh)?** Odpovídá výše neregulované složky ceny stanovené dodavatelem smluvními podmínkám? Pozor, cena se mohla v průběhu zúčtovacího období měnit, pokud to smlouva umožňuje (neobsahuje tzv. fixaci ceny) a dodavatel měnil své ceníky. Zvýšení ceny je však dodavatel povinen dopředu oznámit.
- **Započítal dodavatel všechny uhrazené zálohy?** Zkontrolujte si také, zda správně spočítal celkovou výši záloh, zda započítal minulý přeplatek, pokud vám ho nevrátil na účet apod.
- **Odpovídají nově nastavené zálohy předpokládané spotřebě?** Maximální výše dodavatelem stanovených záloh je zákonem limitována důvodně předpokládanou spotřebou. Laicky lze žádat zálohu ve výši 100 % konečné ceny podle pravděpodobné spotřeby. Dobře nastavené zálohy by pak na konci zúčtovacího období neměly generovat velké přeplatky, ale ani nedoplatky. Na zálohách tedy zbytečně nepřeplácejte.
- **Souhlasí způsob vypořádání přeplatku se smluvními podmínkami?** Přeplatek vám může být vrácen na účet, ale také může být použitý na úhradu budoucích záloh. Podmínky u vašeho dodavatele se řídí smlouvou, kterou jste s ním uzavřeli.

POZOR NA ŠMEJDY! NENECHTE SE VYSTRAŠIT A HLAVNĚ PROVĚŘUJTE

Jsou vlezlí, otravní, čím dál tím drzejší a také vynalézavější. Ano, řeč je o tzv. energetických šmejdech, kteří kazí dobré jméno všem slušným dodavatelům elektřiny nebo zemního plynu. Zazvoní, strčí nohu do dveří a hučí do člověka tak dlouho, dokud jim nepodepíše smlouvu na odběr energií. A když není podle nich, neváhají vyhrožovat, nebo dokonce bez ostychu vypnout přívod plynu a tím lidi vydírat.

Energetičtí šmejdi běžně používají manipulativní a klamavé obchodní praktiky. Při svých návštěvách vyvolávají dojem, že je třeba jednat co nejdříve, jinak že dotyčnému hrozí nebezpečí.

Často straší přerušením nebo ukončením dodávek, případně automatickým přechodem k dražšímu dodavateli, protože ten současný údajně končí.

A právě z toho důvodu se zde zčistajasna zjevili oni v roli zachránců. Proto chtějí často umožnit

přístup do bytu či domu, dožadují se smluv, chtějí si fotit měřidla. Šmejdi se také často vydávají za zástupce velkých dodavatelů energií. Vystupují velmi suverénně a je celkem běžné, že se prokazují falešnými kartičkami nebo visačkami s logem dané společnosti.

Co si počít, pokud se ocitnete v podobné situaci? Základní rada zní – nenechte se vystrašit, nic z toho, čím se energošmejdi ohánějí, vám rozhodně nehrozí.

Jak se bránit

- **Nepouštějte podomního prodejce k sobě domů a nenechte se do ničeho nutit.**
- **Nikdy nepodepisujte žádný dokument, aniž byste si ho důkladně přečetli a pochopili.**
- **Nenechte prodejce fotit elektroměr nebo plynoměr, k uzavření smlouvy to prodejce nepotřebuje.**
- **Buďte obezřetní a prověřujte.** Například u innogy lze kdykoliv ověřit totožnost prodejce na zákaznické lince 800 331 331.

V posledních měsících se aktivita podvodníků stupňovala. Energošmejdi cílí hlavně na seniory, handicapované a sociálně slabší skupiny obyvatel. Nevsázejí už ale pouze na podomní prodej, ale jejich „specialitou“ se stává i uzavírání smluv po telefonu nebo nabídka pofidérních úspor z energetických aukcí.

Odhlujujeme praktiky energetických šmejdu

S cílem zjistit více o chování tzv. energetických šmejdu, kteří opakovaně útočí na zákazníky innogy a poškozují na trhu její dobré jméno, energetická skupina zpracovala analýzu přijatých hovorů na svou zákaznickou linku. Z výsledků vyplývá, že energošmejdi cílí hlavně na seniory, handicapované a sociálně slabší skupiny obyvatel. Nejčastěji argumentují zavádějícím tvrzením, že innogy končí a pofidérními úsporami z aukcí dodávek energií. Takových telefonátů registruje call centrum innogy více než 200 měsíčně.

„Ze zachycených hovorů je zřejmé, že kromě lží používají nepoctiví prodejci při svém jednání také hrubý nátlak, vydírání a vyhrožování. Jejich cílem je donutit zákazníky innogy k rychlému uzavření nové smlouvy často s anonymním dodavatelem energie,“ říká tiskový mluvčí innogy Martin Chalupský.

Co vlastně statistiky ze zákaznické linky innogy ukázaly? Přibližně 20% zákazníků, jež navštíví podomní prodejci, volá do innogy ve snaze ověřit si svoje skutečné smluvní závazky. Vede je k tomu obava, že po kontaktování šmejdem mají něco nově podepsaného či zrušeného. Případně takto volají i za své rodiče, kteří možná něco podepsali, ale nevědí co a komu. Stejný podíl volání připadal na obecné dotazy ke šmejdům a na stížnosti se špatnými zkušenostmi se změnou dodavatele.

Zákazníků, kteří už tuší, že je zřejmě někdo podvedl, něco uzavřeli, ale nevědí s kým a jsou na pochybách, jak dále postupovat, bylo mezi volajícími přibližně 15%. Každý desátý volající si na zákaznické lince ověřoval totožnost podomního prodejce a jeho oprávnění nabízet produkty od innogy.

V přibližně pěti procentech případů pak zákazníci narazili na šmejdy, kteří tvrdili, že

od nich potřebují „jen“ podepsat například dodatek pro levnější elektřinu či zemní plyn. Až po podpisu zákazníci zjistili, že ve skutečnosti šlo o novou smlouvu na dodávky energií od jiného dodavatele.

Na základě výsledků hlasové analýzy innogy připravila tři modelové příklady založené na telefonátech reálných zákazníků, na kterých ukazuje, jak správně postupovat.

Sedmdesátileté ženě volal prodejce s tím, že dostal žádost přechodu k jinému dodavateli elektřiny. Žena ale byla spokojená u svého současného dodavatele a v žádném případě nežádala o změnu. Na zákaznické lince si proto chtěla ověřit, zda její smlouva stále platí.

Rada innogy: Pečlivě zvažujte, s čím vyjadřujete prostřednictvím telefonu souhlas. Pokud vás prodejce bude přesvědčovat, že má vaši žádost k přechodu, a vy jste si vědomi toho, že jste takovou změnu neiniciovali, okamžitě zavěste. Jde o energetického šmejda. Zavolejte na zákaznickou linku svému dodavateli (nonstop zákaznická linka innogy 800 331 331), kde si ověřte stav své smlouvy.

Pokud jde o přechod k innogy, smlouva uzavřená prostřednictvím externího zprostředkovatele podléhá telefonnímu ověření průběhu obchodního kontaktu a informovanosti zákazníka o všech náležitostech smlouvy a předpokládaném harmonogramu změny dodavatele komodity.

Na zákaznickou linku volal rozhořčený muž, který požadoval kontakt na externího prodejce. Ten hrubým nátlakem donutil jeho matku podepsat smlouvu, a proto na něj chtěl muž podat trestní oznámení. Znal však pouze příjmení, které prodejce uvedl na kopii smlouvy.

Rada innogy: Každý prodejce innogy má přidělen svůj jedinečný kód o délce 10 znaků. Pokud prodejce sjedná se zákazníkem smlouvu na dodávky elektřiny nebo plynu, je povinen uvést svůj kód do určeného pole v záhlaví smlouvy, přičemž propsaná kopie smlouvy zůstává zákazníkovi. Pokud se dostanete do situace jako podvedená seniorka, pošlete na e-mailovou adresu info@innogy.cz identifikační kód prodejce s žádostí o jeho kontaktní informace a popisem nekalého obchodního jednání, jehož se dopustil.

Všichni prodejci innogy jsou rovněž vybaveni identifikačním průkazem, který musí automaticky předložit zákazníkovi. Na něm je uvedeno logo innogy, jméno a příjmení externího prodejce, datum platnosti a telefonní číslo na zákaznickou linku innogy (800 331 331). Na této lince je možno kdykoli bezplatně ověřit totožnost prodejce a jeho oprávnění nabízet produkty innogy.

Seniorce se do bytu vloudil podomní prodejce pod záminkou kontroly posledního dvojčíslí na SIPO. Při té příležitosti ji přesvědčil k podpisu nové smlouvy, aniž by ji chtěla. Spotřebitelka si vše po jeho odchodu rozmyslela, novou smlouvu chtěla zrušit, aby mohla zůstat u svého dosavadního dodavatele.

Rada innogy: Výpověď podepsané smlouvy je nutné podat písemně ve lhůtě 14 dnů od podpisu nové smlouvy. Můžete také zavolat na zákaznickou linku svého dosavadního dodavatele (zákaznická linka innogy 800 331 331) s požadavkem, že u něj chcete zůstat, a nově podepsanou smlouvu zrušit. Váš dodavatel vše vyřeší za vás a pošle výpověď novému dodavateli.

Dávejte si pozor, komu ukazujete doklady o vašich současných dodavatelích, vyúčtování energií či SIPO. Energetičtí šmejdi se také často vydávají za zástupce úřadů nebo zaměstnance pošty. Ti ale tímto způsobem nikdy nekontrolují faktury a neprodávají energii. ■

PROVOZ TICHÉ CUKRÁRNY V DOBĚ PANDEMIE

Tichá cukrárna v pražském Ládví původně vznikla jako provoz, který zajišťuje zásobování nedaleké Tiché kavárny. To stále platí, ale kromě toho v ní neslyšící cukrářky a cukráři každý den připravují občerstvení, domácí dorty, koláče nebo francouzské quiche jako catering pro firmy, na rodinné oslavy a jiné akce. Neslyšící cukráři připravují i potahované dorty a zvládnou si pohrát se zdobením podle přání zákazníka, takže za sebou mají i spoustu svatebních dortů nebo dortů velmi speciálních.

Takhle hezky všechno fungovalo až do března 2020, kdy propukla pandemie koronaviru. S příchodem nouzového stavu, zavřením Tiché kavárny a omezením provozu Tiché cukrárny jsme byli v situaci, kdy jsme se báli o práci pro naše neslyšící zaměstnance. Vznikl tak nápad, abychom pracovníkům ve složkách IZS a v nemocnicích pomohli doplnit trochu radosti a energie našimi sladkostmi.

Péct dorty pro potřebné se jevilo jako skvělé řešení, protože jsme našim cukrářům mohli dát práci a zároveň někomu poděkovat a udělat mu radost. Nápad darovat dorty hrdinům jsme dále rozvinuli i na osobní hrdiny nebo prostě lidi, které máme rádi. Začali jsme péct jak hasičům, policistům nebo lékařům, tak babičkám, strýcům

nebo dětem. Myslíme si, že každý potřebuje ocenit a potěšit, zvláště v tak náročné době. Takhle vznikl projekt Osladíme jim život. Tichá cukrárna začala místo na catering nebo oslavu rozvážet naše dobroty do nemocnic, na policejní a hasičské stanice a lidem domů. Všichni si krabice s dorty, sušenkami nebo koláči přebírali s rouškami, o to více radosti bylo patrné v očích.

Pečení složky IZS byla naše iniciativa. Možnost zapojit se do ní a podpořit ji jsme ale chtěli nabídnout všem. Kdokoli chce, může nám přispět jakoukoliv částkou na účet, a rozdávat tak sladkou energii s námi. Jsme rádi, že jsme se mohli připojit k velké vlně dobra a solidarity, která se v Česku během vypuknutí pandemie koronaviru objevila. Těší nás, kolik lidí, přestože je doba těžká, objednává dorty pro své blízké jako vyjádření díky nebo podpory. Upekli jsme také několik narozeninových dortů, protože narozeniny nepřestanou být ani v době pandemie. K akci Osladíme jim život se přidaly také známé osobnosti, které tak vyjádřily podporu neslyšícím cukrářům. Byli mezi nimi Jenovéfa Boková, Jitka Schneiderová, Ivan Bartoš, Jan Zdražil a také porotkyně Peče celá země Mirka van Gils Slavíková. Udělalo nám velkou radost, že jsme se stali inspirací pro další podobné podniky v krajích. Následovala nás například kavárna Chomutovské café.

Součástí naší práce je kromě pečení také rozvoz, zvláště pak v době pandemie. Vedoucí cukrárny Iva Obdržálková jezdí s většinou objednávek osobně. Překvapilo ji, jak byli všichni milí a usměvaví i pod rouškou. Vypadá to, že dort udělá radost opravdu vždycky, protože všichni byli potěšení jak naším výrobkem, tak tím, že na ně někdo myslí. Moc nás potěšila reakce staršího tatínka, který dort dostal od dcery. Dcera bydlí až ve Švédsku, tak se s rodiči nemůže vidět, ale tatínek byl opravdu dojatý, protože vůbec nečekal, že se s dcerou prostřednictvím dortu může

potkat přede dveřmi svého domu. Nejšťastnějšími příjemkyněmi jsou ale sestřičky v nemocnicích, kterým pošle dort jejich pacient po propuštění domů. Pokaždé moc děkují a nechávají dárce pozdravovat. V těchto dnech už se vše vrací pomalu do normálu a doufáme, že to tak bude i nadále. Naše Tichá kavárna zahájila

nejdříve jen provoz okénka a nyní si už hosté mohou sednout a objednat uvnitř, i když asi ještě nějakou dobu s rouškou a respektem. Objednávky dortů přijímáme stále, takže ve sladkém je na nás opravdu spolehnutí. Energii je totiž potřeba doplňovat průběžně! ■

- šikmé schodišťové plošiny
- vertikální plošiny
- schodišťové sedačky
- stropní zvedací systémy
- schodolezy
- nájezdové rampy
- bazénové zvedáky

SCHODIŠŤOVÉ SEDAČKY

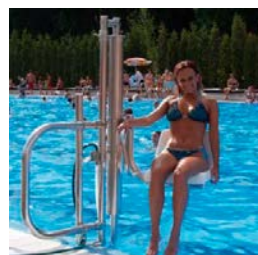

Schodišťové sedačky jsou skvělou volbou na překonání schodišťových bariér pro hůře chodící, seniory nebo lidi po úrazu. Za určitých okolností může být sedačka použita i pro vozíčkáře. V tomto případě by ale měl být klient schopen na sedačku přesehnout.

Poslední dobou jsme zaznamenali zvýšený zájem seniorů a jejich rodinných příslušníků právě o schodišťové sedačky. Produkt, který se vitálnímu mladému člověku může zdát neatraktivní nebo dokonce zbytečný, naopak zaujal starší generace nebo jejich potomky, kteří chtějí obdařit své rodiče smysluplným dárkem. Schodišťové sedačky mnohdy vyřeší dilema, zda rodiče přestěhovat z patrového domu do bezbariérového bytu či za nemalou finanční investici objekt zrekonstruovat.

- Ideální řešení pro každého, komu dělá potíže chůze po schodech
- Minimální prostorové nároky – sedačka je plně sklopná
- Řešení na míru
- Nízké provozní náklady
- Možnost výběru barvy (za příplatek) ze vzorníku RAL

Na tato zařízení můžete od státu získat příspěvek minimálně 90% z celkové ceny. Pro více informací pište nebo volejte linku zdarma 800 303 304 ! Za konzultaci ani cenovou nabídku samozřejmě nic neplatíte.

- 👍 Největší český výrobce s tradicí
- 📄 Prohlídka a cenová nabídka zdarma
- 🕒 Rychlá realizace v rámci celé ČR
- 🔧 Individuální řešení na míru
- ✅ Vysoká kvalita a bezpečnost
- 🕒 36 Prodloužená záruka min. 36 měsíců
- 🌍 Export do celého světa

ALTECH, spol. s r. o.
Průmyslová 1146
686 01 Uherské Hradiště

Tel : 572 420 515
Fax : 572 420 590
Email: altech@altech.cz

www.altech.cz

VOLEJTE ZDARMA
 800 303 304

ORCAM POMÁHÁ ZRAKOVĚ POSTIŽENÝM

Zařízení OrCam je ukázkou i dokladem toho, jak moderní technologie usnadňují každodenní život handicapovaným. O novince, která je určena pro lidi se zrakovým postižením, nám pověděl executive manager společnosti Sagitta Martin Říha.

Vaše firma Sagitta by mohla na první pohled působit jako „běžná“ optika. Váš záběr je ale mnohem širší. Čím vším se zabýváte?

Ano, Sagitta má se světem běžné optiky velmi mnoho společného. Jsme ale primárně velkoobchodní společností, která do maloobchodních prodejen oční optiky distribuuje brýlové obruby a sluneční brýle více jak 40 světových značek. Sagitta se však věnuje kompletní nabídce optických materiálů, jakými jsou speciální pomůcky pro slabozraké, lupy pro průmyslovou výrobu, pro využití v medicíně a výzkumu. V rámci nabídky pomůcek pro slabozraké jsme již přímo v kontaktu s koncovým zákazníkem a organizacemi, které se zabývají pomocí zrakově postiženým osobám.

Zaujala mě vaše spolupráce s Uníí nevidomých a slabozrakých. V čem přesně spočívá?

Blízce spolupracujeme jak s Uníí nevidomých a slabozrakých, tak s dalšími orga-

nizacemi, které se snaží pomoci zrakově handicapovaným. Naším hlavním úkolem ve spolupráci s organizacemi je hledání nejvhodnějších pomůcek a prostředků, které vyhovují individuálním potřebám osob se zrakovým postižením. Naší snahou je seznámit se s potřebami a prostředím každého handicapovaného a nabídnout mu co nejvhodnější pomůcku, případně kombinaci více pomůcek k usnadnění každodenního života. Snažíme se, aby osoby se zrakovým handicapem díky moderním technologiím mohly žít co nejlhodnotnější život.

Kromě jiného distribujete přístroj OrCam MyEye 2. V čem je unikátní oproti jiným pomůckám?

Představte si zařízení velikosti prstu. Maximálně 7 cm. Skladné, elegantní, minimalistické, přenosné a využitelné kdekoli. Na to, jak je OrCam miniaturní, disponuje hromadou užitečných funkcí, usnadňujících život zrakově handicapovaným uživatelům.

Fotografuje, analyzuje, rozpoznává a předává svému nositeli detailní informace z několika oblastí. Umí předčítat text. Například dokumenty, smlouvy, dopisy, vizitky, letáky, cenovky na zboží, cedulky na dveřích, nápisy na výlohách obchodů, billboardech a jiné. Rozpoznává a předčítá čárové kódy u jednotlivých produktů. Analyzuje a určuje pohlaví osob včetně rozpoznávání naskenovaných obličejů. Rozeznává a určuje hodnotu bankovek v různých měnách. Detekuje barvy, poznává předem naskenované předměty a má další funkce, které usnadňují život zrakově handicapovaným.

Komunikuje OrCam i v českém jazyce?

Ano, v současné době jsou v české verzi OrCamu dostupné tři jazyky – čeština, angličtina a němčina. V případě, že uživatel potřebuje číst text v anglickém nebo německém jazyce, OrCam plynule přejde do čtení v tomto jazyce.

Jak je možné přístroj OrCam získat? Přispívá na jeho nákup pojišťovna?

Čtecí zařízení OrCam můžete získat i díky příspěvku, o který je potřeba si zažádat na úřadu práce. Průvodce pro získání příspěvku je možné nalézt na webových stránkách www.orcameye.cz. V případě, že se vám povede překonat všechny nástrahy příspěvkového řízení, získáte příspěvek ve výši 90% částky. Pokud váš požadavek není schválen, je zde možnost obrátit se na organizace zabývající se pomocí zrakově postiženým. Dovolím si vzpomenout například Konto bariéry a Nadaci Českého rozhlasu Světluška.

Jak dlouho trvá, než se s ním uživatel naučí pracovat? Zajišťujete i nějaké kurzy používání nebo poradnu?

Je to velmi individuální. Vždy záleží na schopnostech každého uživatele. Obvykle se se zařízením setkáte a vyzkoušíte si jej několikrát ještě před samotným pořízením. Můžete si jej vyzkoušet ve vybraných provozovnách organizací pro zrakově postižené, na prezentacích a výstavách a na workshopech v průběhu celého roku. To znamená, že ještě před samotným pořízením zařízení si jej máte možnost osahat, otestovat všechny jeho funkce a hlouběji prozkoumat možnosti využití pro své individuální potřeby. Samotné doručení tohoto zařízení je realizováno pracovníky naší společnosti a zde probíhá individuální zaškolení odpovídající vašim potřebám. Ideální je, aby při předání a zaškolení byla přítomna i vaše blízká osoba, která vám po našem odchodu může být nápomocna pro lepší překonání počátečních obtíží.

Na základě našich zkušeností a také studie víme, že návyk na pohodlné používání zařízení proběhne u 95% klientů do 7 dní. Pro další pomoc je možné nahlédnout do přiloženého manuálu, který je zpracován i formou videa na našich stránkách www.orcameye.cz.

Máte již nějaké ohlasy od uživatelů?

Vzhledem k našemu osobnímu kontaktu s většinou uživatelů máme velké množství ohlasů, ze kterých mám velkou radost. Nejvíce se mi líbí, když se uživatelé povede díky našemu zařízení zlepšit kvalita jeho života. Dovolím si zde sdílet jeden z velmi pozitivních ohlasů naší zákaznice, který mi udělal největší radost. Cituji: „Já osobně jsem z této kompenzační

pomůcky doslova nadšená. Zpřístupnila mi nejen běžné texty, se kterými jsem si byla schopná za pomoci stolní kamerové lupy nebo PC se scannerem ještě poradit, ale doslova mi otevřela dveře do světa. Zjistila jsem, kolik ordinací, kanceláří, obchodů je v mém okolí, o kterých jsem kvůli neschopnosti přečíst informační tabule nevěděla. Na chvíli jsem byla zase o kus samostatnější, nevázaná na ochotu cizích lidí pomoci mi při pohybu po městě. Nebála jsem se jít na úřad, protože jsem si mohla přečíst vše, co jsem potřebovala. Užila jsem si výlet na hrad a naučnou stezku. Za těch pár dní jsem přečetla několik knih, které jsem si koupila a nakonec odložila neschopná je číst pod kamerovou lupou a které jsem neměla čas zdlouhavě skenovat a pak upravovat. Kamera je tak malá, lehoučká, ovládání i nastavení je úžasně jednoduché. Člověk má při manipulaci s textem nebo předměty, ze kterých chce odečíst text volné obě ruce. Je přenosná, pomocí power banky se dá dobít i při používání, takže člověk není omezený výdrží baterie. Je úžasně, že se dá přepnout jazyk a tím pádem je využitelná také pro výuku jazyků. Za mě revoluční zařízení, které pomůže spoustě těžce zrakově postižených a nevidomých nejen ke zpříjemnění života, ale hlavně k soběstačnosti, která je pro každého postiženého člověka tak velmi důležitá.“

Je možné si přístroj nejprve vyzkoušet, než si ho zakoupím?

Vyzkoušet a takzvaně ohmatat si funkce přístroje před jeho zakoupením je jedním z našich hlavních doporučení. Jak jsem již zmiňoval testování OrCamu je možné v rámci účasti na našich přednáškách a workshopech. Určitě si můžete zařízení přijít vyzkoušet na vzdělávacích akcích a výstavách například na INSPU, AGOŘE, přednáškách pořádaných Národní radou osob se zdravotním postižením ČR, společností SONS, TYFLOSERVISSEM a mnoha dalšími. Rádi vám poradíme. Stačí, když se zájemci obrátí přímo na pracovníky naší společnosti. Všechny kontaktní údaje jsou k nalezení na webových stránkách www.orcameye.cz.

Je třeba se v případě zájmu u vás ve firmě nějak objednat? Kde je možné si OrCam prohlédnout a získat o něm bližší informace?

Můžete si sjednat schůzku u nás ve společnosti, kde se vám budeme plně věnovat a vyzkoušíme všechna zařízení. Je dobré s sebou přivést osobu blízkou, která může absolvovat zaškolení s vámi a pak vám může pomoci při používání zařízení. Nabízíme také možnost schůzky přímo ve vašem domácím prostředí, kde si zařízení můžete vyzkoušet v prostředí vám známém a blízkém. Zde opět doporučujeme přítomnost osoby blízké, která vám pomůže s následným používáním. ■

BYLINKOVÁ ZAHRÁDKA JAKO NOEMOVA ARCHA

Toto téma se mne poslední dobou hodně dotýká: pozoruji jarní a letní sucho posledních let, kvůli kterému odcházejí stromy a usychají rostliny. Pozoruji ubývající hmyz a včely, které umírají po tisících kvůli chemickým postřikům polí. Pozoruji, jak z některých luk mizí ty nejléčivější květiny a bylinky.

Vnímám, že právě naše zahrádky mohou sloužit jako jakési Noemovy archy, jako záchranné stanice pro vzácné rostliny a bylinky, z nichž se mohou dále šířit a vracet zpět do přírody. Naše zahrádky mohou být kvetoucími a léčivými oázami, kde rostlinky chráníme před suchem a chemií, kde je množíme a rozpěstováváme. Vlastně nepotřebujeme ani zahrádku, stačí balkón a několik truhlíků. Stačí i to, když na vycházkách přírodou nasbíráme semínka léčivek a pokusíme se je rozšířit dál, rozdat je přátelům do jejich zahrádek a vracet je do přírody.

S množением bylinek si nemusíme moc lámat hlavu. Nejlépe uděláme, když napodobíme samu přírodu: po odkvetu prostě sesbíráme semínka bylin a vysejeme je do okolí mateřské rostliny. Někdy však trvá i několik let, než rostlinky vyklíčí. Pokud bylinkám v naší zahradě dopřejeme svobodu, samy se nám postupně začnou objevovat na místech, která jim nejvíc svědčí. Jen je dobré

opustit představu, že my víme nejlépe, co je pro rostlinky dobré. Projevme trochu pokory k jejich moudrosti a nechme je na místě, které si samy vybraly a kde se jim bude dobře dařit.

Zlatobýl obecný

Na naší zahrádce každý rok přibývá nějaká sběrná nádoba na dešťovku: máme podzemní nádrž, sud, dva IBC kontejnery - a po letošním jarním suchu jsme se rozhodli pořídit si studnu. Určitě nechceme vodou plýtvat, ale zelenina a nově zasazené rostlinky prostě bez ní nepřežijí. Bylinky z naší přírody a luční rostliny však jsou odolné, kromě závlivy po výsevu a po přesazení vodu nepotřebují. Jen je důležité je dobře pozorovat v přírodě: zda rostou ve stínu či na slunci, zda vyžadují vlhkou zem či rostou v suchém štěrku. Podle toho jim volíme místo i v naší zahrádce. Je dobré v zahrádce věnovat pozornost i užitečnému hmyzu. Pokud necháme někde hromádky větvíček, listů, kůry či kamenů, bude to bezpečné útočiště pro střevlíky a další hmyz, který nás dokáže zbavit slimáků a mšic.

A jaké bylinky můžeme v naší zahrádce chránit, množit a užívat k léčení?

Pokud možno trvalky, nebo jednoletky, které se jako trvalky chovají. Trvalky jednou zasadíme, a když se nám dobře ujmou, dál se o ně nemusíme starat. Mnoho z nich má krásné květy, které jsou plnohodnotnou náhradou za dovážené šlechtěné kultivary květin. V posledních letech u nás na zahrádce přežívají zimu i nádherné kvetoucí jednoletky - měsíček a sluncovka. O to dříve se můžeme na jaře těšit z jejich květů. Množí se samovýsevem, takže s nimi nemáme vůbec žádnou starost.

A nyní uvedu příklady léčivých trvalek, které mohou ozdobit i vaši zahrádku:

Řepík lékařský a chlupatý - jsou léčivky s drobnými žlutými kvítky. Patří mezi nejléčivější bylinky s hojivým účinkem na naše játra a celé zažívání. Jejich hojivý účinek se projevuje i zevně ve formě kloktadel nebo mastí.

Kohoutek luční - pomalu mizí z našich luk. Je to škoda, protože je nejen krásný, ale taky dokáže léčit. Údajně podporuje plodnost a pomáhá proti revmatismu. Lihová tinktura působí antibioticky.

Zlatobýl obecný - jeho žluté květy zdobí louky na konci léta. Většinou jej najdeme spíše na horách, ale dobře se mu bude dařit i v našich zahrádkách v nížině. Je to jedna z nejlepších léčivek na ledviny, která se kvůli silnému působení užívá ve směsích s dalšími bylinkami.

Pelyněk pravý, pelyněk brothan, pelyněk pontský - všechny pelyňky dobře porostou na suchých, teplých místech. Jsou to tonizující léčivky s hořkou chutí, které užíváme s opatrností. Dokáží dobře podpořit naše zažívání, pomohou při nechutenství a zvyšují vylučování žluče.

Bylinková zahrada

Šalvěj luční - její modrofialové květy mě vždycky na louce potěší. Naštěstí je stále hojná. Tato šalvěj má jemnější účinky než šalvěj lékařská. Pomáhá při celkové slabosti a oslabených nervech. Zevně pomůže jako kloktadlo při bolestech v krku.

Některé z uvedených rostlin jsou vzácné nebo chráněné, ale když zapátráte na internetu, určitě narazíte na zahradnictví, které se na bylinky specializuje. Léčivých a přitom okrasných rostlin je samozřejmě mnohem víc - jsou jich desítky, možná stovky. O některých květinách možná jen netušíme, že mají léčivé účinky.

Milí čtenáři, na závěr dnešního povídání bych Vás ráda pozvala na naši přírodní zahrádku, kde se můžete inspirovat nebo si zdarma odvézt nějaké odnože rostlin. Kontakt naleznete na našich webových stránkách www.nasezelenalouka.cz a www.bylinkovaskola.cz. ■

Další recepty, články a informace najdete na www.nasezelenalouka.cz.

Řepíkové víno

Kvetoucí nať z řepíku pokrájíme a zalijeme kvalitním červeným vínem. Směs necháme macerovat dva týdny, pak ji přecedíme přes jemný cedník nebo plátno. Užíváme štamprličku před spaním. Toto víno nám krásně vyčistí a poléčí žlučník, žaludek i střeva.

Tinktura z kohoutku lučního

Kvetoucí nať kohoutku natrháme na malé kousky, vložíme do šroubovací sklenice a zalijeme 40% vodkou nebo slivovicí tak, aby bylka byla celá dobře ponořena. Necháme macerovat na teplém, tmavém místě minimálně čtyři týdny. Pak tinkturu přecedíme přes kávový filtr nebo plátno. Užíváme 20 kapek třikrát denně jako šetrné přírodní antibiotikum.

Měsíčkový olej

Úbory měsíčku napěchujeme do láhve ze širokým hrdlem, lahev převážeme a postavíme za okno. Za několik dnů začne z měsíčku vytékat olejovitá oranžová tekutina, kterou přecedíme. Pomáhá na rozpraskané ruce, popáleniny, omrzliny, opruzeniny, ekzémy.

Sluncovka kalifornská

Chcete zdarma dostávat časopis

mosty

přímo do poštovní schránky?

- 1** Napište na adresu NRZP ČR, Partyzánská 7, 170 00 Praha 7 nebo na e-mail m.dvorak@nrzp.cz.
- 2** Ve své objednávce uveďte kontaktní adresu, na kterou ho chcete posílat, a souhlas s jeho zasláním.
- 3** Časopis vychází pětkrát ročně, bude Vám zaslán zdarma prostřednictvím České pošty, s.p.

Nabídka platí pro osoby se zdravotním postižením, jejich rodinné příslušníky a organizace osob se zdravotním postižením a je platná pro rok 2020.

Osobní údaje, poskytnuté pro účely zaslání časopisu MOSTY, zpracovává Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, z.s. (dále jen „NRZP ČR“), v souladu s obecným nařízením o ochraně osobních údajů^[1] a uchovává je pouze po nezbytně nutnou dobu podle zvláštního právního předpisu. Osobní údaje nejsou dále předávány s výjimkou České pošty, s. p., která časopis na základě uzavřené smlouvy rozesílá. Odběratel časopisu má právo požadovat informace, jaké osobní údaje Správce (NRZP ČR) zpracovává, právo požadovat po Správci vysvětlení ohledně zpracování osobních údajů, právo vyžádat si u Správce přístup k osobním údajům, jejich opravu, omezení zpracování nebo výmaz, jakož i právo na vznesení námítky proti zpracování a právo podání stížnosti u dozorového úřadu.

^[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

mosty Časopis pro integraci

3. číslo 2020 | 21. ročník
vychází 26. 6. 2020

YDAVATEL

NÁRODNÍ RADA OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM ČESKÉ REPUBLIKY, z. s.

Partyzánská 1/7, 170 00 Praha 7
tel.: +420 266 753 421
e-mail: nrzp@nrzp.cz
web: www.nrzp.cz
IČ 70856478

 www.facebook.com/NRZPCR

PARTNER ČASOPISU

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Časopis MOSTY 3/2020 vznikl za podpory
Ministerstva zdravotnictví.

REDAKCE ČASOPISU:

Mgr. MICHAL DVOŘÁK

e-mail: m.dvorak@nrzp.cz

Mgr. JAN KHOLL

e-mail: kholl@seznam.cz

REDAKČNÍ RADA:

Mgr. MICHAL DVOŘÁK

e-mail: m.dvorak@nrzp.cz

JUDr. JAN HUTAŘ

e-mail: j.hutar@nrzp.cz

Mgr. VÁCLAV KRÁSA

e-mail: v.krasa@nrzp.cz

Mgr. SABRINA PLISKOVÁ

e-mail: sabrin.pliskova@gmail.com

JUDr. ZDENĚK ŽIŽKA

e-mail: z.zizka@nrzp.cz

TISK:

Grafotechna Plus, s. r. o.

GRAFICKÁ ÚPRAVA:

Studio Press s. r. o., Pardubice

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE:

Ministerstvo zdravotnictví

Vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR, zapsáno do evidence periodického tisku pod číslem MK ČR E 13338. Vydáváno za finanční podpory Ministerstva zdravotnictví.
ISSN 1805-9562

NEPRODEJNÉ

Zveřejněné názory nemusejí být v souladu s míněním redakce, ručí za ně autoři článků.
Příští číslo vyjde v září 2020.

UMĚLCI MALUJÍCÍ ÚSTY A NOHAMA

„Ne ruka, to duše maluje...“

Dárkové tašky

Deštníky

Nákupní tašky

Hrníčky

Přání Všechna přání jsou včetně obálky.

Chcete udělat dobrý skutek a zároveň potěšit sebe či své blízké? Navštivte webové stránky
www.umun.cz

NAKLADATELSTVÍ UMŮN s.r.o. | NAD ŠKOLOU 1289 | 463 11 LIBEREC 30
TELEFON: +420 485 161 712 (8:30–12:00, 12:30–16:00 hod.) | **E-MAIL:** umun@umun.cz

Ve sběru elektra
neděláme rozdíly,
**POSTARÁME SE
O VŠECHNO!**

Kolektivní systém ASEKOL je tu pro vás letos již 15 let.
Dlouhodobě provozuje nejhustší síť pro zpětný odběr vysloužilých
elektrozařízení a **sbírá všechny skupiny elektrozařízení.**

RECYKLUJTE S NÁMI.

www.asekol.cz

 asekol
ZE STARÉHO NOVÉ!